

LANDSORGANISASJONEN I NORGE

PROTOKOLL

Representantskapsmøte
26.—27. april 1971

PROTOKOLL

over forhandlinger
i representantskapsmøte
26.—27. april
1971

*Redigert av LO's
presse- og informasjonskontor*

PROTOKOLL

over forsamlingen
i representantskapet

30.-31. april
1971

Redigert av L. H.

Forord av informasjonskomiteen

LANDSBORGANISASJONEN I NORGE

INNHALDSFORTEGNELSE

	Side
Åpning og konstituering	5
Bevilgning til «Flyktning 71»	10
Beretningen for 1970	11
Regnskap for 1970	13
Lønnsjusteringer	15
Suppleringsvalg	19
Tilsetting av distriktssekretær i Stavanger	34
Pensjonskassens vedtekter	34
Fagorganisasjonens Stønadskasse	35
Hovedavtalen DKT/LO	41
Opptak av Norsk Sosionomforbund	44 og 78
Den aktuelle situasjon (Trygve Bratteli's foredrag)	51
Den aktuelle situasjon (Tor Aspengren's foredrag)	58
Ordsifte om den aktuelle situasjon	65
Demokrati i hverdagen	73

Landets fagorganiserte arbeidstakere i Norge har gjennomført en viktig og vellykket kamp for å oppnå en bedre arbeidssituasjon. Dette er et resultat av samarbeidet mellom fagforeningene og arbeidsgiverne. Det er viktig at vi fortsetter med dette samarbeidet, og at vi opprettholder den sterke solidariteten mellom oss.

Vi vil hilsa Heltne som har vært en viktig og engasjert fagforeningskandidat, og takke ham for hans bidrag.

I oktober i år skal vi ha en viktig valgkamp. Det er viktig at vi velger de rette kandidatene, og at vi opprettholder den sterke solidariteten mellom oss. Vi vil hilsa alle som har vært aktive i valgkampen, og takke dem for deres bidrag.

TALERLISTE

Ivar Andresen 50.
Tor Aspengren 11, 15, 16, 17, 19, 22,
24, 33, 34, 46, 51, 58, 72, 89.
Lillian Bekkevad 22, 24.
Karsten Berg 82
Lorang Berg 81.
Arne Born 47, 86.
Olav Bratlie 27, 68.
Trygve Bratteli 51, 66, 70.
Arnfinn Brudvik 31, 70.
Bjarne Bårdsen 23, 28.
Sverre Enger 17.
Ole Flesvig 29, 33.
Kåre Flå 65.
Tor Halvorsen 73.
Fritz W. Hannestad 15, 16, 18, 48, 85.
Birger Hansen 81.
Kåre Hansen 25.
Leif Haraldseth 41, 45, 49, 50, 87.
Ingemund Haugen 14.
Lage Haugness 21, 31.
Olav Haukvik 23.
Anker Herlofsen 85.
Henry Holm 32.
Henny Jensen 31.
Arild Kalvik 11.

Olaf Karling 18, 29, 33.
Thorvald Karlsen 83.
Klaus Kjelsrud 30, 85.
Willard Kristiansen 27.
Reidar Langås 80.
Odd Wessel Larsen 33.
Øystein Larsen 31.
Kjell Lien 12.
Arne Løken 18.
Sigurd Lønseth 13.
Johan B. Magnussen 66.
Arnold Mikkelsen 34.
N. R. Mugaas 78, 86.
Bjørn Nesset 69.
Tore Nilsen 32.
Bergljot Nyhus 22, 26.
Osvald Olsen 68.
Age Petersen 29.
Wiktor Remme 22, 33.
Leif Skau 18, 28, 84.
Einar Strand 13, 35, 40.
Otto Totland 16, 30, 42.
Martin Tveiten 11, 85.
Henry Wold 81.
Ivar Ødegaard 84.
Leif Østlie 17, 80.

LANDSORGANISASJONEN I NORGE

holdt representantskapsmøte 26. og 27. april 1971 i Folkets Hus, Oslo.

Møtet ble åpnet mandag 26. april kl. 11.00 av LOs formann, *Tor Aspengren*, som ønsket representanter og gjester velkommen, spesielt representantene for Regjeringen. Det er 6 år siden Regjeringen sist var representert på representantskapsmøte i LO, føyde formannen til. Det er både gledelig og skremmende at Arbeiderpartiet igjen har regjeringsmakten i landet, gledelig fordi våre egne kamerater igjen kan føre samfunnsutviklingen inn i det spor vi mener er det rette, skremmende fordi det er så store saker og problemer som må løses på kort tid. Vi er klar over vanskene, og fagbevegelsen lover sin støtte til gjennomføringen av en sunn og fornuftig politikk. Jeg håper også dette møtet i Representantskapet kommer til å bidra i så måte.

Aspengren ønsket videre de tilstedeværende veteraner i fagbevegelsen velkommen til møtet og holdt deretter følgende minnetale:

Formannen i Trondheim faglige samorganisasjon, *Ingolf Holthe*, døde tidlig i fjor høst, vel 58 år gammel. Han var et meget aktivt medlem i vårt representantskap og deltok på det møtet vi hadde i Stavanger i mai ifjor.

Holthe begynte som bryggeriarbeider før krigen og deltok meget aktivt i Bryggeriarbeidernes Forening i Trondheim. Han ble også medlem i NNNs landsstyre og representerte dette forbund i vårt representantskap. Siden ble han formann i samorganisasjonen i Trondheim og også i den egenskap var han med i Representantskapet her. Han var samorganisasjonens formann i 11 år og gjorde en betydelig innsats for fagbevegelsen i Trondheim. Dessuten var han kommunalpolitiker og representerte Arbeiderpartiet i bystyret og formannskapet.

Vi vil huske Holthe som en aktiv og engasjert fagforeningskamerat og beklager hans tidlige bortgang.

I oktober i fjor døde en av veteranene i arbeiderbevegelsen, journalist *Alfred M. Nilsen*. Han ble 87 år gammel. Han var fra Mosjøen og gjorde i sin tid en betydelig innsats når det gjaldt å få organisert anleggsarbeiderne i tilslutning til Norsk Arbeidsmands-

forbund. Han var anleggssekretær i forbundet i mange år og deltok også i fagopposisjonen i 1911.

I mellomkrigsårene gikk han over til journalistikken og var ansatt i Arbeiderbladet til lenge etter den andre verdenskrigen. Det meste av tiden i Arbeiderbladet var han faglig medarbeider, noe han hadde usedvanlige forutsetninger for. Hans faglige bakgrunn førte også til at Landsorganisasjonen satte ham inn som medlem av Arbeidsretten, der han gjorde et arbeid som ble verdsatt og respektert fra alle hold. Også under okkupasjonsårene gjorde han fagbevegelsen mange tjenester.

Vi skal også minnes forfatteren *Elling M. Solheim* som døde i vinter. Som ung skogsarbeider ble han rammet av en alvorlig sykdom som bandt ham til sengen for resten av livet. Hans dikt hentet i stor utstrekning stoff fra arbeiderklassens kamp, og mange av dem vil leve videre i bevegelsen.

Vi takker disse kameratene for deres innsats og troskap mot vår bevegelse og lover å føre deres verk videre i vårt arbeid. Vi lyser fred over deres minne.

Sekretær *Thorleif Andresen* foretok navneoppopp. Følgende var til stede:

Arbeidernes Presseforbund: Tore Nilsen, Oslo.

Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer: Jens P. Finne, Oslo.

Norsk Arbeidsmandsforbund: Ole Flesvig, Oslo, Kurt Mortensen, Kirkenes, Gustav Merkesdal, Mauranger, Ola Sande, Hauketo.

Norges Befalslag: Albert Uglem, Oslo.

Bekledningsarbeiderforbundet: Bjarne Bårdsen, Oslo, Henry Wold, Oslo, Aslaug Olsen, Oslo, Anfinn Brudvik, Hop.

Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund: Rasmus Solend, Oslo, Sigurd Engen, Oslo, Odd Isaksen, Tromsø, Rolf B. Hansen, Drammen, Magnus Toverud, Oslo, Arne Dahl, Kvam, Sverre Svendsen, Bergen.

Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund: Erik G. Kristoffersen, Lillestrøm, Nils H. Johannessen, Lillestrøm.

Norsk Fengselstjenestemannsforbund: Reidar Albertsen, Sofiemyr.

Norsk Grafisk Forbund: Reidar Langås, Oslo, Johan M. Bøe, Oslo, Arild Kalvik, Oslo.

Norsk Gullsmedarbeiderforbund: Kåre Dalberg, Oslo.

Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund: Kåre Hansen, Oslo, Reidar Moen, Oslo, Petter Hansen, Stavanger, Ruth Svendsen, Porsgrunn, Bergljot Nyhus, Oslo, Kjell Johansen, Kråkerøy.

Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet: Arne Løken, Oslo, Andreas Nordli, Oslo.

Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund: Peer Bruun, Moss, Svenn Eriksen, Tønsberg, Einar L. Nilsen, Bergen, Hallgren Gundersen, Evenskjer, Willard Kristiansen, Oslo, Gunnar Aagesen, Trolle, Henny Jensen, Hyggen.

Norsk Jernbaneforbund: Arne Olsen, Ski, Odd Wessel Larsen, Oslo, Håkon Brunborg, Bergen, Kåre Stuevold, Hommelvik, Enok B. Skramstad, Elverum.

Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund: Arne Johnny Hansen, Porsgrunn, Håkon Bjordal, Høyanger, Sverre Enger, Oslo, Håkon A. Ødegaard, Oslo, Sverre Hansen, Jevnaker, Georg Gram Olsen, Sandefjord.

Norsk Kommuneforbund: Lorang Berg, Oslo, Randi Moe, Fjellstrand, Alf Helgesen, Bergen, Osvald Løberg Snåsa, Karsten Berg, Stavanger, Alf Tobiassen, Oslo, Ivar Andresen, Oslo.

Lensmannsbetjentenes Landslag: Olav Klepp, Oslo.

Norsk Lokomotivmannsforbund: O. Anfinnsen, Oslo.

Norsk Losforbund: Kåre Toft, Trondheim.

Luftforsvarets Befalsforbund: Karl M. Olsen, Oslo.

Norsk Murerforbund: Lorang Kristiansen, Oslo.

Norsk Musikerforbund: Sigurd Lønseth, Oslo.

Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund: Arne Andresen, Oslo, Hans Andersen, Skien, Johan B. Magnussen, Oslo, Arne Porsmyr, Lisleby.

For kjøttindustriarbeiderne: Arne Moe, Oslo.

Norsk Papirindustriarbeiderforbund: Rolf Hauge, Oslo, Finn Salomonsen, Greåker, Olav A. Skogen, Notodden.

Norsk Politiforbund: Odd Eide, Oslo.

Postfolkenes Fellesforbund: Aage Tømmereek, Oslo, Bjørn Flage Pettersen, Oslo.

Norsk Sjømannsforbund: Henrik Aasarød, Oslo, Leif Østlie, Oslo, Kaare Kjæraas, Sandefjord, Wernalf Falao, Bergen, Odd Helland, Trondheim, Einar Dahl, Haugesund, Birger Moss, Harstad.

Norsk Skinn- og Lærarbeiderforbund: Wiktør Remme, Oslo.

Norsk Skog- og Landarbeiderforbund: Svein Morgenlien, Oslo, Knut Nakken, Oslo.

Telefolkenes Fellesforbund: Harald Fondevik, Oslo, Bjørn Nasset, Oslo.

Norsk Tjenestemannslag: Gerd Raaer, Oslo, Hj. Andersen, Oslo, Ivar Thorbjørnsen, Grålum, Olav Haukvik, Oslo, Ruth Ryste, Oslo.

Norsk Tolltjenestemannsforbund: Ivar Nilsen, Oslo.

Norsk Transportarbeiderforbund: Ole Foshaug, Bakkehaug, As-

bjørn Høiås, Trondheim, Arnold Mikkelsen, Laksevåg, Arne Hermansen, Hauketo.

Norsk Treindustriarbeiderforbund: Olaf Axelsen, Oslo.

Norges Urmaker Svenneforbund: Olav J. Olsen, Bergen.

Fylkenes representanter:

Akershus fylke: Leif Stensrud, Vollebakk.

Aust-Agder fylke: Tellef Rislå, Herefoss.

Bergen fylke: Martin Tveiten, Bergen.

Buskerud fylke: Trygve Lillebuen, Kongsberg.

Finnmark fylke: Kåre Flå, Vardø.

Hedmark fylke: Henry Løveng, Slettås.

Hordaland fylke: Bjarne Tveiten.

Møre og Romsdal fylke: Gunnar Gundersen, Kristiansund N.

Nordland fylke: Rolf Thoresen, Ankenesstrand.

Oppland fylke: Magne Mælumshagen, Lillehammer.

Oslo fylke: Gunnar Alf Larsen, Oslo.

Rogaland fylke: Birger Hansen, Sandnes.

Sogn og Fjordane fylke: Per Askeland, Stårheim.

Telemark fylke: Anker Herlofsen, Skien.

Troms fylke: Henry Riise, Tromsø.

Nord-Trøndelag fylke: Asmund Gjorv, Follafooss.

Sør-Trøndelag fylke: Odd Asphjell, Orkanger.

Vest-Agder fylke: Osvald Olsen, Høvåg.

Vestfold fylke: Richard Thon, Tønsberg.

Østfold fylke: Leo Johannesen, Gressvik.

Fra Sekretariatet: Tor Aspengren, Einar Strand, Thorleif Andresen, Lage Haugness, Otto Totland, Leif Andresen, Arne Born, Olaf Karling, Klaus Kjelsrud, Egil Halvorsen, Henry Nicolaysen, Åge Petersen, Fritz W. Hannestad.

Varamenn til Sekretariatet: Leif Haraldseth, Tor Halvorsen, Øistein Larsen, Eivind Strømmen, Ola Bratlie, Else Ørbæk, Arne Li, Erling Johansen, Thorvald Karlsen, Erik Eriksen, Leif Skau.

Fra revisjonsutvalget: Harry Jørgensen, Jens Torp, Marie Lindquist.

Fra distriktskontorene:

LOs distriktskontor i Bergen: Finn Lien, Olav Lerø.

LOs distriktskontor i Bodø: Hans Nordahl Jensen, Odd M. Bakkejord.

LOs distriktskontor i Drammen: Jakob Grava.

LOs distriktskontor i Gjøvik: Ole Knapp.

LOs distriktskontor i Hamar: Johnny Røed.

LOs distriktskontor i Kirkenes: Per A. Utsi.

LOs distriktskontor i Kristiansand: Aage Bjorvand, Rolf Tore Hildebrandt.

LOs distriktskontor i Molde: Yngve Hågensen.

LOs distriktskontor i Porsgrunn: Harald E. Olsen.

LOs distriktskontor i Sarpsborg: Thorleif Hansen.

LOs distriktskontor i Stavanger: Per Aase.

LOs distriktskontor i Tromsø: Rolf Nilssen.

LOs distriktskontor i Trondheim: Rikhard Haugen, Thorbjørn Hagen.

LOs administrasjon: Egil Ahlsen, Harald Andersen, Liv Buck, Øistein Gulbrandsen, Per Haraldsson, Ingemund Haugen, Thorleif Holth, Kjell Lien, Kurt Mosbakk, Erik Nilsen, Mirjam Nordahl, Knut Ribbu, Jon Rikvold, Ragnar Røberg-Larsen, Olaf Sunde, Richard Trælles.

Samarbeidskomitéen DNA—LO: Trygve Bratteli, Reiulf Steen, Ronald Bye.

Statstjenestemannskartellet: N. R. Mugaas.

LOs kvinnenemnd: Lillian Bekkevad.

Fylkesutvalget for samorganisasjonene i Akershus: Tryggve Aaker-vik, Oslo.

Postfolkenes fellesforbund: Ragnar Ødven.

Referent Jon Myren, Hamar.

Odd Højdahl.

Thv. Stoltenberg.

Ulf Sand.

Aage Søgård.

Oddvar Gøthesen.

Saklista.

Aspengren refererte Sekretariatets forslag til sakliste:

1. Åpning.
2. Beretning for 1970.
3. Regnskap for 1970.
4. Lønnsjusteringer.
5. Suppleringsvalg.
6. Tilsetting av distriktssekretær i Stavanger.
7. Pensjonskassens vedtekter.

8. Protokoll fra avsluttende møte i Fagorganisasjonens Stønadskasse.
9. Hovedavtalen DKT/LO.
10. Opptak av Norsk Sosionomforbund.
11. «Demokrati i hverdagen».
12. Den aktuelle situasjon.

Forslaget ble enstemmig vedtatt uten merknader.

Forretningsorden.

Likeledes ble følgende forslag til forretningsorden for møtet enstemmig vedtatt:

1. Møtets forhandlinger er ikke offentlige. Meddelelser til pressen skjer bare ved LOs presse- og informasjonskontor.
2. Ingen har rett til å få ordet mer enn to ganger i samme sak. Unntatt fra innledningsforedrag begrenses taltiden til 10 minutter første og 5 minutter annen gang. Til forretningsordenen gis ordet bare én gang og høyst 1 minutt for hver sak. For øvrig kan det stilles forslag til ytterligere tidsbegrensning og strek med de inntegnede talere.
3. Forslag innleveres skriftlig undertegnet med vedkommendes navn. Intet nytt forslag kan tas opp etter at det er besluttet satt strek med de inntegnede talere. Forslag som ingen forbindelse har med de på dagsordenens oppsatte saker, kan ikke behandles.
4. Alle vedtak skjer med alminnelig flertall. I tvilstilfelle eller når 10 representanter forlanger det, foregår avstemningen ved navneopprop.
5. I protokollen innføres bare forslagene og avstemningene samt de fattede beslutninger. Protokollen oppleses ved hvert møtes begynnelse, og for siste møte ved dets avslutning.

50 000 kroner til «Flyktning 71».

Tor Aspengren: Sekretariatet har i sitt møte i dag drøftet innsamlingsaksjonen «Flyktning 71» og foreslår enstemmig overfor Representantskapet at Landsorganisasjonen gjennom Norsk Folkehjelp bevilger kr. 50 000 til denne innsamlingen.

Meldingen ble møtt med stor applaus som formannen registrerte som enstemmig tilslutning.

Etter forslag fra Aspengren ble sekretær *Thorleif Andresen* valgt til møteleder. Han ga innledningsvis ordet til hovedkasserer *Einar Strand* som redegjorde for utfyllingen av reiseregningene og gjeldende dietsatser.

Lorang Kristiansen og Håkon Bjordal ble innvilget permisjon for henholdsvis mandag ettermiddag og fra kl. 12—14 tirsdag.

Beretning 1970.

Møtelederen refererte beretningen punktvis. Til side 41 i beretningen, «Vår oppgjør», forlangte *Arild Kalvik*, Oslo, Norsk Grafisk Forbund, ordet:

Jeg vil etterlyse det forslag som Otto Totland satte fram under representantskapsmøtet i Stavanger 19. og 20. mai 1970, om nedsettelse av et utvalg som skulle fremme forslag om framtidige tariffoppgjør. I dette forslag står bl. a.: «Forslag om oppgjørsformen avgis så tidlig at det kan drøftes av forbundene og lokale organisasjonsinstanser før Representantskapet tar standpunkt til revisjon av tariffene i 1972.»

Det nevnte representantskapsmøte nedsatte en komité i den anledning og jeg er interessert i å få vite når resultatet av denne komitéens arbeid kan bli forelagt forbundene og Representantskapet.

La meg også minne om at Kongressen i 1969 vedtok at det skulle nedsettes et utvalg for å se på Arbeidstvistlovens koplingsbestemmelser.

Norsk Grafisk Forbund er sterkt opptatt av disse sakene. Forbundet skal om en måned ha landsmøte hvor ovennevnte blir betydelige saker, og det vil være godt for oss å vite hva som hittil er gjort i disse utvalgene.

Tor Aspengren: På side 56 i beretningen fortelles det at utvalget har vært og er i arbeid, og vi går ut fra at vi i god tid før neste representantskapsmøte, sannsynligvis i november i år, får gjort noe med den saken.

Til beretningens punkt «LOs administrasjon» forlangte *Martin Tveiten*, Bergen fylke, ordet: I vedtektene for samorganisasjonene er det klart at de forskjellige fagforeninger på det enkelte sted skal være medlemmer av den faglige samorganisasjon på stedet. Det er videre bestemt at foreningene skal betale kontingent etter en bestemt skala eller en bestemt sats pr. medlem. Dette virker bra for de fagforeninger som har sine medlemmer ansatt i det private næringsliv, men svært dårlig for de fagforeninger som har sine medlemmer ansatt i staten. Disse sistnevnte skal betale sin kontingent til LO som igjen fordeler det innbetalte til samorganisa-

sjonene. LO har imidlertid ikke kommet i rute med disse utbetalingene. Videre står innbetalingen av kontingent til samorganisasjonene ikke i forhold til den kontingent som er vedtatt av samorganisasjonene.

Den faglige samorganisasjon i Bergen har noe over 5000 medlemmer organisert i forbund innenfor Statstjenestemannskartellet. Man har purret på for å få utbetalt kontingenten til samorganisasjonen, men det siste år vi har fått kontingent for er for 1968. Kontingenten for 1969 og for 1970 er ennå ikke betalt. Det er et irritasjonsmoment at mens for eksempel kontingenten fra lavtlønnsgrupper går punktlig inn, så er det vanskelig å oppnå tilsvarende punktlighet for grupper i staten. Det er derfra hørt unnskyldninger, men styret i samorganisasjonen har ikke kunnet akseptere disse.

Hvis det er LOs mening at det ikke er så nøye med å utbetale kontingent til samorganisasjonene, må det regnes med at en rekke fagforeninger vil opphøre med det. Det kan være at samorganisasjonen i Bergen har spesielle økonomiske problemer i og med at den har egen fastlønnet sekretær, men jeg går ut fra at hele dette spørsmål kan avklares her slik at fagforeninger i det private næringsliv kan avgjøre sin holdning i saken.

Kjell Lien, LOs administrasjon: Det er riktig at LO ikke er i rute med fordelingen av kontingenten til samorganisasjonene. Kartellforbundene har heller ikke vært i rute med innbetaling av samme kontingent til LO sentralt, men dette er rettet opp i disse dager. Det er videre riktig at kontingenten for 1969 som samorganisasjonene skulle hatt utbetalt i 1970, ikke er utbetalt. Årsakene til det er forskjellige.

Vi skal nå gjøre det slik at kontingent både for 1969 og 1970 med det første vil bli oversendt samorganisasjonene på grunnlag av den tidligere fordelingsnøkkel.

La meg kort forklare at vi for noen år tilbake måtte gå over til slik sentral innbetaling fordi kartellforbundene som har fylkesvise organisasjoner lot til å ha vansker med å få utredet kontingenten til de enkelte samorganisasjoner. Kartellforbundene betaler nå samlet 45 000 kroner pr. år til LO og dette blir fordelt på samorganisasjonene i henhold til deres egen kontingent. Men dette vil ikke si det samme som at de får sin egen kontingent utbetalt 100 prosent, da 45 000 kroner ikke er tilstrekkelig til det. Tildelingen har i de senere år ikke strukket lenger enn til 45—50 prosent av den reelle kontingent i den enkelte samorganisasjon.

Jeg forstår at dette kan skape misnøye i forbund som betaler sin kontingent til samorganisasjonene fullt ut, og vi skal ta forholdet opp til drøfting med kartellforbundene.

Til punktet «LOs kvinnenemnd» forlangte Sigurd Lønseth, Oslo, Norsk Musikerforbund, ordet:

I beretningen side 153 står i forbindelse med Norsk Sufflørforbunds opptakelse i LO, at forbundet hadde gjort henvendelse til Norsk Musikerforbund, men at «Musikerforbundets vedtekter stenger for medlemskap av andre enn aktive musikere». Dette er ikke helt korrekt. Musikerforbundet har også operasangere og ballettdansere som medlemmer. Etter forbundets formålsparagraf kan musikere og «utøvere av nærstående kunstarter» bli medlemmer. Det var der problemet lå. Sufflørene utøver en mer teknisk enn kunstnerisk funksjon i teatrene. Det var derfor Musikerforbundet ikke kunne ta dem opp som medlemmer.

Ingen flere forlangte ordet. Fra Sekretariatet forelå følgende rettinger til den trykte beretning:

Side 72: Opplysningene om konflikten for Sjømannsforbundet skal endres slik at skoleskipet «Sørlandet» byttes ut med skoleskipet «Christian Radich» og «Trøndelag».

Side 96: Den andre kolonnen skal ha overskriften «Nei-stemmer».

Side 127: Lista over bransjeråd er ikke uttømmende, og vil bli supplert i den endelige utforming.

Side 145: Første avsnitt på sida strykes.

Saklista pkt. 3. Regnskap for 1970.

Hovedkasserer Einar Strand forela LOs regnskap for 1970 og minnet om at det nå var forutsetningen at hver representant skulle beholde sitt nummererte eksemplar av regnskapsavskriften. Strand minnet om tidligere debatter om forvaltningen av LOs midler og hva vedtektene tilsier i så måte. Man er nå i gang med forberedelser som tar sikte på imøtekommelse av hva som i den forbindelse er gitt uttrykk for i Representantskapet og Sekretariatet, nemlig å plassere LOs midler på slik måte at de gir rimeligst mulig avkastning. Men LO har også virksomheter som man er interessert i å støtte med gode økonomiske betingelser. I likhet med i siste representantskapsmøte, nevner jeg i denne sammenheng arbeiderpressen, Folkets Hus-saken og innlånspolitikken vis-à-vis Landsbanken, sa Strand og føyer til at hvis man driver en hardhendt rentepolitikk overfor disse og andre instanser, kan det føre til tap av langt større betydning for LO enn hva renteinngang vil gjøre. Jeg tenker her særlig på den aktivitet som utfoldes innenfor de instanser det her gjelder, sa Strand. Under hensyntaken til dette er Sekretariatet opptatt av imøtekommelse av de ønsker som er kommet til uttrykk om plassering av LOs midler.

Strand fortsatte: Kontingentinngangen i 1970 er nøyaktig den samme som foregående år. Jeg sa i forrige representantskapsmøte at når medlemstallet i LO øker, skulle man tro at også kontingentinngangen gjør det samme, men jeg må gjenta at vi har ikke fått rettet på det forhold at de kontingentbetalende medlemmer ikke er blitt flere. Årsaken er som før nevnt: Vi har det forhold at en rekke aktive medlemmer går over i en førtidspensjonert tilværelse eller andre understøttelsesformer sosialt sett, gjerne mens de venter på å få annet arbeid, og i denne tiden betales det i mange tilfeller ikke kontingent. Men i statistikken over medlemstallet er de med. Sykefraværet er også blitt større, og de fleste forbund har bestemmelser om kontingentfritak under sykdom selv om det utbetales lønn under sykdom. Et tredje forhold er at selv om antall kvinnelige medlemmer øker, så har mange av disse deltidsarbeid, noe som igjen gir seg utslag i kontingenten fordi også disse medlemmer betraktes som helårsmedlemmer mens kontingenten er redusert. La meg også fortelle at kontakt med forbundskasserere har ført til at man vil iverksette mer aktiv kontroll med betalte merker.

Regnskapet er denne gang gjort opp med overskudd. I 1968 hadde vi et underskudd på 490 000 kroner i 1969 et underskudd på 415 000 kroner. For 1970 legges det fram et regnskap med et overskudd på 325 671 kroner, men i dette ligger del forhold at vi har forvaltet LOs eiendommer slik at vi har hatt forvaltningsgevinst som har slått ut i regnskapet med et større beløp. Dertil kommer omplasing av midler som har ført til større renteinngang enn tidligere.

I Sekretariatet er spurt hvorfor man har hatt så vidt mye av kampfondets midler i bank. Ca. 20 millioner kroner er plassert som innskudd på 12 måneders oppsigelse og dermed til høyeste bankrente. Det resterende er plassert i bank på henholdsvis 6- og 3 måneders oppsigelse. På folio er plassert hva som trengs til de støtteiltak LO må utøve i løpet av året.

Strand tok deretter for seg de enkelte avsnitt i regnskapet og omtalte særskilt kontingenten til FFI, regnskapet for Arbeiderbevegelsens arkiv, Revisjonskontoret, Finnmarkshjelpen, Folkets Hus Fond og Fagorganisasjonens Pensjonskasse, og han gjorde rede for at det til sistnevnte hadde vært nødvendig med en utlikning av 3 mill. kroner på organisasjonene. Pensjonskassens midler er plassert mest mulig rentegivende. Til sammen disponerer forsikringskassen 16,8 mill. kroner, men en aktuarberegning viser at dette beløpet helst burde vært fem-doblet.

Revisjonsutvalgets rapport ble forelagt av revisjonssjef *Ingemund Haugen*. Revisjonssjefen fortalte bl. a. at LOs renteinntekter siste

år er økt med 331 000 kroner og Pensjonskassens renteinntekter med 225 000 kroner.

Fra Sekretariatet forelå innstilling på godkjenning av regnskapet.

Tor Aspengren viste i en replikk til at posten representasjon i regnskapet utgjorde bare 32 000 kroner. For 1971 vil dette beløpet bli betydelig høyere, idet LO da må være vertskap for en rekke delegasjoner. *Aspengren* minnet også om at LOs skole-eiendommer Sørmarka- og Ringsaker Folkehøgskule vil bli gjenstand for ny verdiansettelse.

Regnskapet ble deretter enstemmig godkjent.

Saklista pkt. 4. Lønnsjusteringer.

Lønnsjusteringene var forberedt av en spesiell komité med *Fritz W. Hannestad* som formann. *Hannestad* ga følgende redegjørelse:

Sekretariatet nedsatte for en tid tilbake en komité som skulle se på avlønningen av visse stillinger i LOs administrasjon, stillinger som ikke besettes av Representantskapet og som ikke kommer inn under noen tariff. Innstillingen om dette er ferdig og godkjent av Sekretariatet. Disse endringer måtte få følger for de stillinger som Representantskapet skal fastsette lønns- og arbeidsvilkår for. Komitéen som har hatt dette under arbeid, har bestått av *Leif Skau*, *Otto Totland* og *Fritz W. Hannestad*. Denne komité legger fram følgende innstilling:

	Någjeldende lønns- klasse:	Forslag til lønns- plassering:
Revisjonssjefen	23	24
Stedfortredende revisjonssjef....	20	22
	(I henhold til Sekretariatets møte 10. august 1970.)	
Øvrige revisorer	20	21
Revisorassistenter	12	
	(I henhold til tidligere innstilling fra Sekretariatet av 14. desember 1970 foreslås at Representantskapet gir Sekretariatet fullmakt til å regulere lønnen for revisorassistenter innen- for rammen av det tilbud Riksskatte- styret har trukket opp.)	
<i>Distriktssekretærer</i>		
1. sekretær	19	Begynnerlønn l.kl. 19 ⁰ Etter 2 år l.kl. 19 ² Etter 4 år l.kl. 20 ¹

Komitéen foreslår at den nye lønnsfastsettelse gjøres gjeldende fra og med 1. mai 1971.

Oslo, den 23. februar 1971.

Fritz W. Hannestad.

Leif Skau.

Otto Totland.

Hannestad gjorde merksam på at Sekretariatet enstemmig anbefalte ovenstående innstilling overfor Representantskapet.

For stedfortredende revisjonssjef er tatt det forbehold at endelig lønsplassering får Sekretariatet fullmakt til å fastsette.

Lønnsjusteringene burde få konsekvenser også for de kongressvalgte tillitsmenn, men disse ønsker ikke sine lønnsforhold behandlet i Representantskapet. De ønsket en ordning som Sekretariatet kunne ta stilling til og som gikk ut på at det ble kjøpt inn en bil til hver av formannen og nestformannen og at de øvrige kongressvalgte tillitsmenn ble gitt en bilgodtgjørelse på 5000 kroner pr. år. Dette forslaget ble vedtatt av Sekretariatet.

Jeg tror ikke det er noen mislyd i Sekretariatet over at lønnsforholdene også for de kongressvalgte tillitsmenn blir vurdert i Representantskapet, sa Hannestad. Men komitéen ønsket ikke å fremme forslag som disse tillitsmenn ikke var enig i. Derfor foreligger det ikke noe forslag for disse, men jeg tror det er riktig at vi finner fram til et mandat og at det blir funnet fram til en rimelig løsning på et senere representantskapsmøte. Jeg tror det i denne situasjon var riktig av Sekretariatet å imøtekomme disse tillitsmenns ønske.

(Reidar Albertsen, Norsk Fengselstjenestemannsforbund, ble innvilget permisjon for resten av dagens møte.)

Tor Aspengren: Komitéen har vært opptatt av bl. a. at kongressvalgte tillitsmenn lønsmessig er blitt liggende noe etter i relasjon til eksperter innenfor administrasjonen. Vi hadde nettopp forhandlet om prisstopp og lønnsglidningsstopp og fant det i en slik situasjon uklokt å justere lønningene til de kongressvalgte tillitsmennene. Derimot fant vi det rimelig med en bilordning på linje med hva som er å finne i organisasjoner vi nærmest kan sammenlikne oss med. Et flertall i Sekretariatet sluttet seg til forslaget fra administrasjonen om ingen lønnsøkning for de nevnte tillitsmenn, men en bilordning som nevnt her.

Otto Totland: Vi har ansatt en rekke tillitsmenn i spesialstillinger i LO. En lønnsjustering for disse har vært drøftet lenge. Det som

har funnet sted er den lønnsjustering som Hannestad her har redegjort for. De valgte tillitsmenn er ikke tatt med. Jeg var av den mening at de kongressvalgte tillitsmenns lønninger burde reguleres i samsvar med lønnsfastsettelsen for de ansatte tillitsmenn. Jeg foreslo derfor for Sekretariatet at formannen skulle lønnes etter Sjefsregulativet l.kl. 2, nestformannen og hovedkassereren i det alminnelige regulativ l.kl. 24, de øvrige sekretærer i l.kl. 23 og bestemmelsen om bilgodtgjørelse opprettholdt. Dette betød et lønnsklasseopprykk også for de valgte tillitsmenn.

Det som nå har skjedd er at de ansatte tillitsmenn har fått et lønnsklasseopprykk, mens de valgte tillitsmenn henger etter. I stedet har de fått en bilgodtgjørelse som jeg mener ikke har noe med lønnsklassejustering å gjøre. De ansatte tillitsmenn har fått forhøyet bilgodtgjørelsen med 15 øre til 65 øre pr. kjørt kilometer pluss 10 øre pr. km for hver passasjer, mens de valgte tillitsmenn, bortsett fra formann og nestformann som LO kjøper bil til, får 5000 kroner pr. år i bilgodtgjørelse, mens kilometerbetalingen er gått ned fra 50 til 30 øre pr. km.

Noen av Sekretariatets medlemmer mente denne saken burde forelegges Representantskapet, men Sekretariatets flertall vedtok at den skulle sluttbehandles der. Det bøyer jeg meg selvsagt for, men jeg synes det ville vært mer riktig å få saken sluttbehandlet i Representantskapet.

Tor Aspengren: Flertallsvedtaket i Sekretariatet har muligens sammenheng med at jeg sa fra at jeg ville fortelle Representantskapet «hvor landet ligger» i denne saken. Det har jeg gjort. Reduksjonen av bilgodtgjørelsen etter antall kjørt kilometer blir satt ned fra 65 til 30 øre.

Leif Østlie, Oslo, Norsk Sjømannsforbund: Jeg har inntrykk av at de som har vært med i denne lønnskomitéen knapt vet hva de har vært med på. Redegjørelsene kan være egnet til å skape forvirring. Jeg liker ikke måten man har gått fram på i denne saken, og man kan synes at 100 prosent økning av bilgodtgjørelsen er å gå noe for langt. Jeg synes at vi også i en sak som denne bør følge den vanlige lønnspolitikken.

Sverre Enger, Oslo, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund: Da vi for en del år tilbake fikk innstillingen fra den store lønnskomitéen i LO, kom man over til det system vi har i dag, nemlig at man skal følge lønnsklasser. Bilgodtgjørelse sett i forhold til lønn, synes jeg er galt. Man kan ikke blande lønn og bilgodtgjørelse sammen. Det vil ramme den som ikke har bil på en uheldig måte. Når lønn skal endres, må vi få forslag om det og avgjørelse fattet i det forum som skal gjøre dette, enten nå dette er Sekretariatet

eller Representantskapet. Jeg forstår Aspengrens vegring overfor at hans og andre valgte tillitsmenns lønn ble regulert under den situasjon han nevnte, men la oss få regulering av lønnen når tiden er inne til det, og uten i forbindelse med bilgodtgjørelse.

Leif Skau, Sekretariatet: Jeg synes innstillingen fra komitéen er helt klar. Noe annet enn den innstillingen som ligger på representantenes bord foreligger ikke for Representantskapet i denne saken. Men her er i tillegg til innstillingen gitt uttrykk for meninger om vedtak som er fattet i Sekretariatet. Dette skal naturligvis ikke behandles i representantskapsmøtet.

La meg føye til, at etter min mening burde ikke tillitsmennenes lønninger vært regulert ved denne anledning, og jeg har heller ikke tatt stilling til hvorvidt jeg vil være med på å endre den klassedeling som tillitsmennene i LO står i nå. Jeg vil stå fritt til å ta standpunkt i den saken når den eventuelt kommer opp igjen.

Det var uberettiget av Østlie å si at LO-formannen her talte sin egen sak. Det han måtte gjøre var å redegjøre for Sekretariatets vedtak. Han har selv vært den største anstøtssten for dem som ønsket å få hans lønn forhøyet.

Arne Løken, Oslo, Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet: Jeg synes denne diskusjonen har utviklet seg noe galt. Det er det framlagte forslag vi skal ta standpunkt til, ikke noe annet.

For øvrig vil jeg si at naturligvis må også valgte tillitsmenn ha anledning til å tale sin sak når de mener det er påkrevet. Et spørsmål til Aspengren: Vil en ordinær lønnsregulering bli å sammenlikne med en ekstraordinær lønnsjustering?

Til Enger vil jeg si at når man kommer fram til en regulativordning, så er vel ikke det ensbetydende med at den skal være låst fast der for alltid? Jeg synes ikke man skal stenge de valgte tillitsmenn i LO fra å få regulert sine lønsplasseringer.

Fritz W. Hannestad, Sekretariatet: Det jeg sa var at her foreligger en enstemmig innstilling fra Sekretariatet til Representantskapet om lønsmessige endringer for de som er nevnt i forslaget. Det er dette Representantskapet er innbudt til å vedta med det lille forbehold som gjelder stedfortredende revisjonssjef. Jeg trodde min framstilling var tilstrekkelig, og jeg nevnte de kongressvalgte tillitsmenn i samme situasjon fordi jeg antok det ville komme spørsmål i den forbindelse.

Olaf Karling, Sekretariatet: Jeg er imot den ordning som her er skissert, og det har jeg også gitt uttrykk for i Sekretariatet. Jeg er prinsipielt imot at LO skal holde enkelte av sine tillitsmenn med biler. De bør ha rimelig lønn og bilgodtgjørelse. Når det er adgang til å foreta lønnsopprykk for de ansatte, må det også være det for

de valgte tillitsmenn. Det kan ikke være noen forskjell på det, så vidt jeg forstår. Men her foreligger til behandling kun forslag om revisjon av lønn til ansatte i revisjonen og distriktssekretærer.

Tor Aspengren: Løken spurte om lovligheten i forbindelse med regulære lønnsreguleringer. Jeg håper jeg ble forstått slik at det var og er lovlig — og ikke ekstraordinær lønnsjustering det har vært snakk om. Vi mente at i den situasjon vi hadde på det aktuelle tidspunkt, ville det være uheldig å foreta lønnsregulering for våre valgte tillitsmenn. Men en bilordning på linje med andre ville bli forstått. Vi valgte derfor den formen.

Det foreliggende forslag fra lønnskomitéen ble deretter opptatt til votering og enstemmig vedtatt.

Representantskapsmøtet tok deretter middagspause til kl. 14.45.

Ettermiddagsmøtet mandag 26. april.

Representantskapsmøtet ble satt igjen kl. 14.45.

Sekretær *Leif Haraldseth* refererte protokollen fra formiddagsmøtet. Ingen hadde merknader til protokollen.

Ole Flesvig ble innvilget permisjon for ettermiddagsmøtet.

Sakliste pkt. 5. Suppleringsvalg.

Fra innstillingskomitéen forelå følgende i forbindelse med valg av ny 3. sekretær i LO etter at 1. sekretær Thorleif Andresen sluttet ved nådd aldersgrense:

«År 1971, fredag den 19. mars kl. 14—15 ble møte holdt i Innstillingskomitéen oppnevnt av LOs sekretariat, med mandat til å fremlegge forslag til LOs representantskap 26. og 27. april 1971 om suppleringsvalg på ny 3. sekretær i LO etter 1. sekretær Thorleif Andresens avgang ved fylte 65 år.

Til stede:

Komitéens medlemmer: Lage Haugness, Arne Andresen, NNN, Ivar Andresen, Kommuneforbundet, Kåre Hansen, Handel og Kontor, og Eivind Strømmen, Hotell- og Restaurant.

Komitéens formann, Lage Haugness, orienterte komitéens medlemmer om kongressvedtaket av 23. mai 1969 sålydende:

1. Når Thorleif Andresen fratrer sin stilling som 1. sekretær ved oppnådd pensjonsalder, rykker den nå valgte 2. sekretær opp som ny 1. sekretær og 3. sekretæren som ny 2. sekretær.

2. Representantskapet gis fullmakt til i samsvar med vedtektenes § 9 pkt. 5, å foreta suppleringsvalg på ny 3. sekretær.

Komitéen drøftet forskjellige alternativer for å finne fram til den rette kandidat til dette tillitsverv.

Man konstaterte at det gjennom mange år blant de tillitsmenn som hadde vært valgt inn i LOs høyeste tillitsverv, alltid hadde vært en fra byggesektoren, uten at man derved skulle markere at framtidige nyvalg måtte ha sitt utgangspunkt i en bestemt sektor.

Komitéens medlemmer ga uttrykk for at det i det foreliggende tilfelle måtte man søke å finne fram til den person som både LO og forbundene kunne være best tjent med.

Komitéen drøftet herunder muligheten av å trekke inn eventuelle kandidater i vurderingen som pr. dato tjenestegjør ved LOs distriktskontorer. Komitéen drøftet også spørsmål om dekning fra visse geografiske områder.

Man ga uttrykk for at den som skulle velges, måtte ha så bredt faglig/politisk perspektiv som mulig som grunnlag for det oppdrag som etter hvert blir pålagt toppstillitsmennene i Landsorganisasjonen.

I dagens møte drøftet man ingen bestemt person. Komitéens medlemmer ble anmodet av formannen om å tenke igjennom forholdene og eventuelle kandidater til tillitsvervet.

Nytt møte ble berammet i komitéen til tirsdag 30. mars kl. 12.00 hos forbundsformann Lage Haugness.

Lage Haugness.

Eivind Strømmen, referent.

Videre forelå fra komitéen:

Komitéen har holdt to møter, den 19. mars og 30. mars (referat fra møtet 19. mars følger vedlagt).

Det forelå til komitéen brev av 19. mars 1971 fra avdeling 8 av NTTF, med vedlegg, fotokopi av brev av 2. november 1970, fra Norsk Teletjenesteforbund til Landsorganisasjonen i Norge med utdrag av vedtak på NTTFs kvinnekonferanse 1970 om kvinnes plass i LO.

I avdeling 8 av NTTFs brev av 19. mars 1971, undertegnet av formann Lillian Bekkevad, vises til medlemsmøte i avdelingen 18. mars 1971 som foreslår at kvinnesekretæren i LO, Liv Buck, velges som ny 3. sekretær.

I møte 14. april sammenfattet komitéens medlemmer Lage Haugness og Eivind Strømmen, det foreliggende materiale på grunnlag av de drøftinger komitéen har hatt.

Det forelå til denne dato brev av 30. mars 1971 til valgkomitéen for suppleringsvalgene, forslag fra årsmøtet 1971 i LOs kvinnesnemnd, inneholdende de samme synspunkter som framgikk av det foran siterte brev av 19. mars d.å. fra avdeling 8 av NTTF, og med samme innstilling.

Komitéens medlemmer har drøftet de framholdte synspunkter om valg av 3. sekretær.

Komitéen fant ikke grunnlag for å vurdere i sin innstilling at det skulle tas spesielle hensyn til kjønn, men ut fra en samlet vurdering finne fram til den person, som sett ut fra LOs mangesidige virksomhet, vil bli pålagt oppdrag som tjener så vel de fagorganiserte kvinner som menn.

Komitéen ble enig om å foreslå overfor LOs sekretariat følgende:

Komitéen innstiller som ny 3. sekretær i LO nåværende distriktssekretær

for Nord-Norge i Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund ved Tromsø-kontoret, Odd Isaksen.

Odd Isaksen er født 17. februar 1924 i Vardø (47 år) og oppvokst i Kirkenes. Isaksen er snekker og tømrer av fag. Han ble fagorganisert 1. januar 1946 og har vært formann i Jakobsnes Sag-, Tomt- og Høvleriarbeiderforening.

Han ble tilsatt som agitator for Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund i 1950.

I 1952 ble han valgt som distriktssekretær for Finnmark etter Odin Rønbeck. Han ble forflyttet til Tromsø ved opprettelsen av Bygningsindustriarbeiderforbundets Nord-Norges kontor.

Odd Isaksen er medlem av Landsorganisasjonens representantskap. Han er gift og har tre barn.

Komitéens innstilling er enstemmig.

Arne Andresen.

Lage Haugness.

Ivar Andresen.

Kåre Hansen.

Eivind Strømmen.

Fre Sekretariatet forelå følgende innstilling:

Odd Isaksen velges som ny 3. sekretær i Landsorganisasjonen.

Under Sekretariatets behandling stemte 10 for innstillingen, 4 stemte for Liv Buck og 1 avholdt seg fra å stemme.»

Valgkomitéens formann, *Lage Haugness*, ga følgende redegjørelse:

Denne valgkomitéen eller innstillingskomitéen har hatt to møter og inngående drøftet den situasjon vi står overfor i og med at Thorleif Andresen slutter som sekretær og en ny må velges. Kvinnene har engasjert seg i spørsmålet om at en kvinne må bli valgt. Det foreligger brev om det fra Kvinnenemnda i LO og også i tre brev for øvrig blir det gått inn for at Liv Buck må bli valgt som 3. sekretær i LO.

Komitéen mener at det i denne forbindelse ikke er grunn til å vurdere kvinnesak overhodet. Men det er lagt vekt på at Thorleif Andresen kom fra byggefagene og at man har det i tankene når hans etterfølger velges. Videre er det lagt vekt på at man bør søke å styrke administrasjonen forhandlingsmessig. Med dette som utgangspunkt har komitéen foreslått at *Odd Isaksen* fra Bygningsindustriarbeiderforbundet bør velges til sekretær. Han har vært ansatt i dette forbundet siden 1950, siden 1952 distriktssekretær henholdsvis i Kirkenes og siden i Tromsø. Han er 47 år og har forestått en omfattende forhandlingsteknisk virksomhet.

Komitéen regner med at valget av Isaksen vil være et godt valg også i fagteknisk og distriktsmessig henseende. Valgkomitéen har derfor enstemmig kommet fram til forslag om at Odd Isaksen bør erstatte Thorleif Andresen i LOs administrasjon. Dette har med

10 mot 4 stemmer fått støtte i Sekretariatet. Ett av Sekretariatets medlemmer avholdt seg fra å stemme.

Tor Aspengren: Etter at vi i Sekretariatet fikk en deling på 10—4 i dette spørsmålet, slik som fortalt av Haugness, tok administrasjonen kontakt med en del kvinnerepresentanter. Vi ville forsøke å unngå en «kvinnedebatt» i Representantskapet. En saklig vurdering av problemene i denne forbindelse syntes vesentlig. Fra Sekretariatet foreligger altså den nevnte innstilling, men også et krav fra kvinneorganisasjonene. Men verken Sekretariatet eller Representantskapet kan binde kommende Fagkongress. Sekretariatets forslag i denne forbindelse lyder slik:

«Sekretariatet vil for Kongressen i 1973 foreslå en endring i LOs vedtekter slik at titlene 1., 2. og 3. sekretær utgår og at antallet av valgte sekretærer utvides til 5. Minst én av de valgte sekretærer skal være kvinne.»

Man går ut fra at Representantskapet vil votere over dette prinsippet. Men jeg gjentar at verken Sekretariatet eller Representantskapet kan binde Kongressen.

Lillian Bekkevad, LOs kvinnenemnd: Først et spørsmål til behandlingsmåten: Er det meningen at vi her skal diskutere valgene generelt eller bare forslaget som legges fram?

Dirigenten: Dirigenten forutsetter at møtet først diskuterer Sekretariatets forslag overfor Kongressen og deretter forslag til valg av sekretær samt andre eventuelle forslag fra representantene i sakens anledning.

Lillian Bekkevad fortsatte: Jeg vil gjerne si på vegne av LOs kvinnenemnd at vi er glad for det her refererte forslag fra Sekretariatet til Kongressen. Vi forstår det ligger velvilje i det. Vedtak om at det skal velges kvinner burde vært unødvendig, men slik situasjonen er, synes vi at vi er kommet et stykke på vei. La meg også føye til at det er kvinnes ønske at bare de beste må bli valgt til tillitsmenn i Landsorganisasjonen.

Bergljot Nyhus, Oslo, Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund: Lage Haugness ga uttrykk for at når Thorleif Andresen i sin tid kom fra byggefagene, så bør hans etterfølger som sekretær i LO, også komme fra samme gruppe. Er dette vedtektsbestemt og i tilfelle hvor?

Wiktor Remme, Oslo, Norsk Skinn- og Lærarbeiderforbund: Til forrige sak i dette møtet må jeg få bemerke at det ville ha vært klokest å vente med lønnsvurderingene til neste representantskapsmøte.

Sekretærspørsmålet bør Kongressen avgjøre. La oss her holde oss til hva som er foreslått av innstillingskomitéen.

Bjarne Bårdsen, Oslo, Bekledningsarbeiderforbundet: Jeg har faktisk oppfattet det slik at vi her skal være opptatt av Sekretariatets forslag overfor Kongressen om å utvide antall sekretærer og sløyfe nummereringen av disse, i stedet for å vurdere hvem som skal bli sekretær i LO etter Thorleif Andresen. Jeg synes dette er en usmakelig behandlingsmåte. Jeg har ikke kjennskap til at Sekretariatet har hatt for vane å legge fram for Representantskapet de forslag det ønsker å stille overfor Kongressen.

I forbindelse med hva som er sagt om at den nye sekretær bør komme fra byggefagene fordi Thorleif Andresen hører til disse, har jeg lyst til å vise til hva som skjedde på representantskapsmøtet i Stavanger i fjor under valget av ny 2. sekretær ved distriktskontoret i Bergen. Fra Bekledning ble foreslått en kandidat fra dette forbund under henvisning til at Bekledning har over 40 prosent av sine medlemmer i dette distrikt. Sekretariatet foreslo en annen fra et annet forbund og som for øvrig ble valgt. Vi pekte da på at det derved kom to fra samme forbund som LO-sekretærer i Bergen. Det ble til det svart at de begge var vel kvalifisert til å ta seg av medlemmenes interesser. Det kan bare understrekes at dette har vist seg å være riktig. Men man gikk der altså bort fra at det skulle velges sektorvis. Og jeg går ut fra at man må legge samme vurdering til grunn når det skal velges distriktssekretærer og likedan tillitsmenn sentralt i LO. Sektorspørsmålet må det da også sees bort fra når det nå skal velges ny 3. sekretær i LO. Man kan ikke i den ene situasjon si om noe at det har betydning, og i neste åndedrett det motsatte. Jeg har for øvrig aldri opplevd at f. eks. vi fra industriforbundene ved henvendelse til LO har fått beskjed om at vi må gjøre oss gjeldende hos de som er valgt fra industrisektoren. LO-tillitsmenn som ikke kommer fra industrisektoren har f.eks. gjort utmerket jobb for industriforbundene. Å legge vekt på sektorer i slik forbindelse er urimelig.

Liv Buck kjenner vi godt både fra hennes arbeid i LO, i fagbevegelsen ellers og i politisk arbeid. Vi vet hun er vel kvalifisert for vervet som LO-sekretær. Det er sikkert også den kandidat som er innstilt av Sekretariatet. Men når vi nå kan velge en dyktig kandidat som også er kvinne, hvorfor skal vi da ikke gjøre det? Jeg tillater meg å foreslå at *Liv Buck* blir valgt som 3. sekretær i LO.

Olav Haukvik, Oslo, Norsk Tjenestemannslag: Jeg vil gjøre to reservasjoner: For det første er jeg ikke så sikker på om det er riktig å ta vekk dette med 1. sekretær, det andre er at hvis det skal inn i vedtektene at minst én av sekretærene i LO skal være en kvinne, da er dette en diskriminering som ikke bør forekomme. At vi ikke er kommet lenger enn at vi skal vedtektsfeste noe slikt,

synes jeg er en fallitterklæring for LO. Vi skal velge kvinner, men ikke etter vedtektsbestemmelser. Det bør skje ut fra dyktighet.

Tor Aspengren: Jeg beklager den situasjon som her er oppstått, og jeg gjentar hva jeg sa i Sekretariatet: Administrasjonen har ingen dårlige hensikter med å legge fram dette forslaget. Det ble gjort bl. a. ut fra den forutsetning at vi fra før har Liv Buck i administrasjonen.

Når innstillingskomitéen tildeles visse spark, synes jeg det er riktig å fortelle at den har spurt om administrasjonens mening. Også under Kongressen i 1969 pekte jeg på fordelene ved at LO har en forhandlingssekretær som kommer fra bygg- og anleggsvirksomheten. Spørsmålet om valg fra visse sektorer er vedtektsbestemt, kan bare besvares med nei. Men bl. a. sekretariatsmedlemmer har gitt uttrykk for at selv om de personlig var av en annen mening, så bøyd de seg i slike tilfelle for administrasjonen. Selvsagt legger jeg ikke i dette at Representantskapet skal behøve å føye seg etter administrasjonens ønske.

At sekretærene benevnes med nummer kan synes uvesentlig. Det vesentlige er at vi arbeider sammen som team og ikke har et slags system fra topp til bunn. Vi bør ha den samme status alle sammen. Jeg synes Representantskapet burde ta det her forelagte forslaget til etterretning.

Votering:

Sekretariatets forslag ble deretter tatt opp til votering. Det har følgende ordlyd:

«Sekretariatet vil for Kongressen i 1973 foreslå en endring i LOs vedtekter slik at titlene 1., 2. og 3. sekretær utgår, og at antallet av valgte sekretærer utvides til fem. Minst én av de valgte sekretærer skal være kvinne.»

Forslaget ble vedtatt mot 3 stemmer.

Representantskapet fortsatte deretter behandlingen av innstillingen på ny 3. sekretær i LO.

Lillian Bekkevad, Oslo: Jeg er glad for at Bårdsen tok opp forslag på Liv Buck som ny 3. sekretær. Og jeg betrakter meg som tillitsmann for 135 000 fagorganiserte.

Det er forbausende at LO i 1971 ikke er kommet lenger enn at noen påberoper seg hevd på tillitsverv. Dette er også forstemmende for de sektorer som ikke kan påberope seg slik hevd og som under slike forhold aldri kan påregne å få disse posisjonene besatt med sine egne, selv om de stiller aldri så dyktige kandidater. Her må

etter min oppfatning noe være fundamentalt galt. I anstendighetens navn bør den med de beste kvalifikasjoner velges uten hensyn til forbundsområde, mulige familieforpliktelser eller kjønn. Men skal diskusjonen bringes fram på et så saklig plan, kan det ikke være å betrakte som en minusfaktor at en kandidat er kvinne, heller ikke som en ekstra kvalifikasjon dette å være mannlig kandidat.

Forslaget på Liv Buck kommer fra en rekke fagforeningshold. Norsk Tele Tjeneste Forbund avd. 8 har foreslått henne, Kontor- og Bankfunksjonærenes Forening av Handel og Kontor har foreslått henne, LOs kvinnenemnds årsmøte har samlet seg om forslaget, Oslo faglige Samorganisasjons kvinnenemnd har skriftlig støttet forslaget. I LO-sekretariatet har et mindretall støttet forslaget. Tror noen i denne sal at en kandidat uten solide faglige kvalifikasjoner ville ha fått slik støtte?

Personlig kjenner jeg Liv Bucks kvalifikasjoner grundig etter at jeg som formann i LOs kvinnenemnd gjennom flere år har hatt gleden av å samarbeide med henne der. Hun er en dyktig og samvittighetsfull saksbehandler som er dyktig både i muntlig og skriftlig fremstilling. Både LO og hennes eget forbund har kunnet nyte godt av hennes språkkunnskaper og internasjonale arbeid.

Jeg vil gjerne spørre forsamlingen: Har vi råd til og lov til å overse en slik kandidat ut fra rene gruppeinteresser? Liv Buck er i full tjeneste som kvinnesekretær i LO. Det skulle ikke by på vansker å overføre henne til vervet som 3. sekretær. Skulle man senere i LO finne det nødvendig å knytte til seg medarbeidere, gjerne fra bygningssektoren, ja, så har vel LOs administrasjon fortsatt mulighet for å hente til seg den eller de man måtte ha behov for. Jeg vil appellere til forsamlingen om å velge Liv Buck til 3. sekretær. Så må Kongressen i 1973 vurdere nødvendigheten av å utvide den valgte tillitsmannsstab i LO.

Kåre Hansen, Oslo, Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund: Når utvalget drøftet dette spørsmålet, ble det klart gitt uttrykk for at bygningsindustrien ikke hadde krav på noen blant LOs valgte tillitsmenn. Det går også klart fram av dokumentene. «Man konstanterte at det gjennom mange år blant de tillitsmenn som hadde vært valgt inn i LOs høyeste tillitsverv, alltid hadde vært en fra byggesektoren uten at man derved skulle markere at framtidige nyvalg måtte ha sitt utgangspunkt i en bestemt sektor. Komitéens medlemmer ga uttrykk for at i det foreliggende tilfelle måtte man søke å finne fram til den person som både LO og forbundet kunne være best tjent med». Dette var utgangspunktet for komitéens vurdering.

Det er ikke vanskelig å forstå og godta at man fra kvinnes

side gjerne ser at den valgte er kvinne. Det kan strides om verdien av dette. Den består utelukkende i at den som møter, får anledning til å avgi stemme hvis en av de øvrige valgte tillitsmenn som har stemmerett, ikke er til stede i Sekretariatet. Men jeg skulle formode at man ytterst sjelden er i den stilling ved voterings i Sekretariatet at en kvinne nettopp ved å være kvinne, kan være utslagsgivende for avstemningsresultatet.

Det er beklagelig med diskusjoner som dette fordi man kan få inntrykk av at valget har stått mellom en bestemt mann og en bestemt kvinne. Det er selvfølgelig ikke tilfelle. Komitéen har jo ikke kunnet innstille på alle de menn som har vært med i vurderingen. I så måte står ikke Liv Buck i noen annen stilling enn alle de menn som man ikke har funnet å kunne ta hensyn til. Her var mange kandidater som kunne være aktuelle, men én skulle velges. Og etter en samvittighetsfull vurdering fant man at det som komitéen er kommet til, ville være det som tjente fagbevegelsen best. Her er det ikke spørsmål om diskriminering av kvinner, like lite som det er diskriminering overfor de menn som ikke er kommet med.

Det er ganske merkelig at noen kan stå opp her som kvinne og si at man representerer 135 000 fagorganiserte som jeg antar er det antall fagorganiserte kvinner LO har. Kan jeg da som mann s å opp og si at jeg taler på vegne av de øvrige av LOs medlemmer? Selvfølgelig kan jeg ikke det. Her er det neppe noen enstemmig oppfatning blant LOs 135 000 kvinnelige medlemmer om at Liv Buck er den eneste kandidat som i dette tilfelle kan være aktuell. Og er dette tilfelle, ville det være svært beklagelig.

Blant LOs mannlige medlemmer er det selvfølgelig heller ikke noen klar og entydig oppfatning av at Odd Isaksen er den beste. Slik vil det selvsagt alltid være.

Sakens dokumenter gir få opplysninger om Odd Isaksen. Han har også omfattende politisk erfaring. Han har vært formann i Nord-Troms Arbeiderparti, vært medlem av skolestyre og kommune-styre og han har bred organisasjonserfaring også på andre områder. Det er neppe tvil om at han er kvalifisert for vervet.

La meg så igjen presisere. Her har ikke vært valg mellom en kvinne og en mann. Valget har stått mellom flere kvinner og flere menn. Og konklusjonen ble hva man trodde var den beste for alle fagorganiserte.

Bergljot Nyhus, Oslo, Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund: Jeg må få takke nestformannen i Handel og Kontor for at han mener han representerer en god del kvinner, hvilket han da også gjør i sitt forbund.

La oss i denne sak unngå å diskutere kjønn. Vi diskuterer to kandidater, Odd Isaksen og Liv Buck. Liv Buck er medlem av min fagforening og jeg har hatt anledning til å kjenne henne i mange år. Spesielt for henne er evnen til innlevelse i de arbeidsforhold som hun kommer i kontakt med, innlevelse for det enkelte menneske og forhold i relasjon til samfunnsspørsmål. Beretningen forteller også om hvilket arbeid hun gjør.

Hennes politiske engasjement er velkjent.

Jeg tror det vil være betydningsfullt å få en tillitsmann i administrasjonsstaben som også representerer kvinnene. La oss stemme på kandidaten Liv Buck, den kandidaten som vi kjenner alle sammen.

Willard Kristiansen, Oslo, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund: Vi opplever ved forskjellige anledninger at gruppeinteresser presses på. Da er det lett å miste forståelsen av at vi er én lønnstakerorganisasjon og ikke en samling grupper.

Jeg mente jeg skulle greie meg med forskrekkelsen over Arbeiderbladets intervju med Lillian Bekkevad, men nå er dette intervjuet stort sett gjentatt her, og derfor vil jeg kort fortelle at jeg har tatt mitt standpunkt til hvem jeg skal stemme på. Men jeg vil spinne litt på dette at kvinnenemnder lokalt og sentralt sender uttalelser til LO. De møtene jeg her tenker på kunne ikke kjenne til komitéinnstillingen, det framgår av datoene. Altså før man kjenner innstillingen fra komitéen går man inn for en bestemt kandidat. Vi ville heller ikke likt om f. eks. i dette tilfelle Bygning hadde satt i gang noe tilsvarende. Man bør ha for øye at vi er en lønnstakerorganisasjon som bør tillate Sekretariatet og Representantskapet å foreta de nødvendige vurderinger uten å bli presset. Jeg har nemlig følelsen av at Sekretariatet må være det ved at det allerede nå må fremme et forslag til en kongress som skal holdes i 1973.

Olav Bratlie, Sekretariatet: For så vidt som kongressen ga representantskapet fullmakt til å velge 3.-sekretær, er det klart at denne forsamling står fritt enten den vil velge den ene eller den andre av kandidatene. Jeg vet at så vel Isaksen som Buck er godt kvalifisert for vervet. Til dette med status er å si at våre medlemmer vurderer noe annerledes enn en som er valgt eller ansatt som tillitsmann. Det her framsatte forslag overfor Kongressen om 5 sekretærer og at alle disse skal ha samme status, endrer i hvert fall ikke antall sekretærer i LO. Liv Buck er ansatt i LO, for henne vil et valg som sekretær nå bety naturlig opprykk. Mindretallet i Sekretariatet ser det videre slik at Sekretariatet kan ha anledning til å ansette Isaksen som sekretær slik at administrasjo-

nen dermed kan få den sakkyndighet som det er ytret ønske om. Man er klar over at det vil være en fordel for LO å ha en tillitsmann fra byggefagene selv om det ikke står noe om dette i vedtektene og selv om det ikke alltid har vært praktisert. I for eksempel én periode hadde LO tre av sine fem tillitsmenn fra jernindustrien. Jeg anbefaler at Liv Buck blir valgt som LOs nye 3.-sekretær.

Bjarne Bårdsen, Bekledning: Jeg tviler ikke på Kåre Hansens ord om at innstillingskomitéen har hatt mange mannlige kandidater å ta hensyn til, men disse kjenner ikke vi til. I dokumentene til representantene er nevnt bare to.

Jeg er enig med Willard Kristiansen i at man ikke skal ta avgjørende hensyn til henvendelser om å velge den eller den, man skal velge ut fra kvalifikasjoner. Men man skal ikke se henvendelsene som negative, man får heller se bort fra dem og vurdere kandidatene. Jeg har ikke nevnt disse henvendelsen i det hele tatt.

Kåre Hansen sa at man ikke hadde lagt vekt på at den nye 3.-sekretæren skulle komme fra byggesektoren, mens Aspengren sier at man vil styrke administrasjonen i LO ved å få en fra byggesektoren til å ta seg av forhandlingene. Jeg vil ikke kommentere dette.

Leif Skau, Jern og Metall: Jeg vil gjerne gjøre det klart at da vi første gang hadde denne saken til behandling i Sekretariatet, så ga jeg uttrykk for at prinsippet om 1., 2. og 3.-sekretær burde ut av LOs vedtekter. Hadde dette skjedd tidligere, ville det ha forenklet denne saken.

Jeg er enig med Haukvik i at det i forslaget overfor Kongressen ikke skulle ha stått noe om verken kvinne eller minst én kvinne. Jeg synes det er diskriminerende for kvinnene at det skal stå i vedtektene at de skal være sikret representasjon.

Til den konkrete situasjon er å si at LOs ledelse er svekket i og med at nestformannen er utnevnt til statsråd. Når vi nå skal finne en nye sekretær etter Thorleif Andresen, når vi fra før har Liv Buck i administrasjonen, og det er spørsmål om å trekke inn en tillitsmann, så tror jeg det er riktig å ta hensyn til den som skal trekkes inn og velge vedkommende som 3.-sekretær. Å følge innstillingen vil bety å styrke LOs ledelse.

Jeg tviler ikke på at Liv Buck er kvalifisert for oppgaven, men hvis hun velges til 3.-sekretær, kan hun ikke fortsette med den spesialoppgaven hun nå har i LO. Jeg ville ha forstått kvinnene bedre hvis de hadde gått opp her og sagt at «vi foreslår at Liv Buck velges som 3.-sekretær og at Sekretariatet tilsetter en ny kvinnesekretær».

Med bakgrunn i det som her er foreslått overfor Kongressen, tror jeg det er riktig å følge valgkomitéens innstilling.

Olaf Karling, Sekretariatet: Min erfaring er at hvis det ikke er vedtektsbestemt, blir det helst ingen kvinner i styrer eller utvalg. Hvis vi ikke hadde hatt 2. og 3.-sekretær, så hadde ikke denne saken vært aktuell. Men et system må det vel være for hvem som skal ha stemmerett i Sekretariatet.

Her har vært spørsmål om hvor mange søkere det har vært til vervet som 3.-sekretær. Heller ikke i Sekretariatet er mer enn to navn lagt fram.

Jeg anbefaler at representantskapet støtter forslaget på Liv Buck.

Dirigenten: Tillitsverv i LO som skal besettes ved valg blir ikke utlyst. Det har vanligvis kommet forslag overfor Kongressen, og valgkomitéen har hatt mange foreslåtte å vurdere. Det er slik og ikke annerledes det foregår.

Ole Flesvig, Norsk Arbeidsmandsforbund: Jeg vil understreke hva dirigenten nettopp sa. Det finnes fram til kandidater som man anbefaler.

Det er mange sektorer i LO som ikke har plass ved det bordet det her gjelder. Det er ikke noe argument dette at det eller det avtaleområde skal være representert der. Og neppe noen kan påstå at hensynet til kjønn har noe å gjøre med styrken i forhandlinger. Liv Buck kjenner LO innad, så det vil i hvert fall ikke være noen svekkelse å få henne til 3.-sekretær. Jeg tror vi menn må innrømme at kvinnene har vært satt til side. Det sies at man gjerne velger kvinner bare kvinnene er dyktige nok, men det stilles åpenbart ekstra store krav til denne dyktigheten. Å velge middelmådige menn er det åpenbart ikke noe i veien for, men slik er det helst ikke for kvinner.

Til dette med å velge ny kvinnesekretær er å si at nettopp ved ikke å velge kvinnesekretær vil vi komme bort fra kjønnsforskjellen. Jeg anbefaler Representantskapet å velge Liv Buck til ny 3.-sekretær i LO.

Åge Petersen, Sekretariatet: Jeg hadde inntrykk av at det her vedtatte forslag overfor Kongressen var en allerede akseptert kompromissordning. Hadde vi da kunnet forutse den diskusjon vi nå har hatt, ville neppe det forslaget blitt akseptert fra min side, det ville kanskje heller ikke blitt fremmet. Det ble nemlig satt fram under det inntrykk at vi skulle slippe en debatt som denne. Men jeg aksepterer at vi har fått denne diskusjonen og jeg finner det riktig at jeg engasjerer meg i saken.

Den faktiske situasjon LO står overfor, er som nevnt, at nestformannen har gått over i annet ombud. Vi er alle enige om at

LOs ledelse har utgjort et meget godt arbeidsteam og at det gode samarbeid der har vært av aller største betydning. Det er konstatert ved en rekke anledninger. Både innad og utad har dette gitt seg utslag som de fleste har vært meget tilfreds med. Dette er iallfall mitt inntrykk.

Svekkelsen i og med at noen av topptillitsmennene blir borte, sies det man må ta hensyn til i spørsmålet om kvinner eller menn skal velges. Kvinnene sier at dette ikke er noen kvinnesak, men de legger den opp som kvinnesak. Etter opplegget fra Sekretariatet vil Liv Buck allerede i 1973 ha samme status som enhver annen sekretær i LO. Liv Bucks arbeidsoppgaver har vært knyttet til de spesielle problemer kvinnene har i LO. Jeg tror hun på dette område har gjort et glimrende arbeid og hun har fått sterk støtte. Dette må hun forlate om hun skal overta som 3.-sekretær. Jeg har ikke noe mot kvinnelige tillitsmenn, men i det samme verv må kreves samme innsats av kvinne som mann.

Den andre kandidaten, Odd Isaksen, er en mann med meget stor erfaring. Det er en meget dyktig mann, og i den situasjon vi er, ville det være best for LO å få ham til 3.-sekretær. Om to år vil likevel Liv Buck ha full status. Jeg tror dette er den beste ordning vi kan få, og derfor bør vi gi den vår tilslutning.

Otto Totland, Sekretariatet: Liv Buck kommer fra Handel og Kontor. I mange år har hun vært aktiv i Kontor- og bank-gruppen, i fellesorganisasjonen og i forbundsstyret. Jeg kjenner henne som en meget sympatisk og dyktig tillitsmann med lang erfaring. Odd Isaksen kjenner jeg mindre til, men jeg vil gå inn for ham ut fra to motiver: For det første LO-formannens oppfatning. Det er viktig hvordan de som skal lede samarbeidet i toppledelsen ser på en slik sak. Dessuten dette at man har med en stor sektor å gjøre, en sektor med spesielle problemer som vi vet kommer igjen i tariff-revisjon etter tariffrevisjon. Det er byggsektoren jeg tenker på. Det er rimelig at man gjerne vil ha med en tillitsmann med erfaring derfra. Jeg vil derfor anbefale at Odd Isaksen blir valgt.

Klaus Kjelsrud, Sekretariatet: Jeg er enig i at vi skal være for-siktig med å tenke i sektorer, spesielt når det gjelder ledelsen i LO. Ingen kan der føle seg som tillitsmann for noen spesiell gruppe, men må være rede til å utfører oppdrag i enhver sektor.

Det var jeg som i Sekretariatet reiste tanken om å forberede saken om at kvinnene kunne sikres representasjon i LOs ledelse. Der bør det være kvinner med. I Sekretariatet har jeg også gått sterkt inn for at alle sekretærer i LO skal ha samme status. Dette kommer alt nå som forslag fra administrasjonen og etter sær møte

med kvinnene hvor det er akseptert. Da forundrer det meg at vi har fått denne diskusjonen her.

Jeg har all respekt for Liv Buck og det arbeid hun gjør, og jeg vil ikke at min stemmegivning her skal forstås som om jeg går mot henne, men jeg mener situasjonen i LO akkurat nå er slik at det vil være riktig å velge Isaksen. Det er saklig sett riktig, og jeg tror fagbevegelsen i det hele vil være best tjent med det. Jeg anbefaler flertallsinnstillingen fra komitéen, og jeg gjør det med aller beste samvittighet all den tid vi nå har tatt det første alvorlige skritt for å sikre kvinnene kongressvalgt representasjon i LOs ledelse.

Øystein Larsen, Sekretariatet: Jeg tilhører mindretallet i Sekretariatet som går inn for Liv Buck som 3.-sekretær. I den tiden hun har vært ansatt i LO, har hun vist at hun klarer «jobben». Jeg representerer anleggssektoren som vanligvis blir slått sammen med byggesektoren. Det er stor spredning over dette tariff-område, men vi er aldri blitt i beit for hjelp i LO, uansett om vår sektor har vært med i ledelsen eller ikke. Jeg anbefaler forslaget på Liv Buck.

Henny Jensen, Hyggen, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund: Her er for mye snakk om kvinnesak. Det glemmes i dette tilfelle at Liv Buck med de kvalifikasjoner hun har, tilfældigvis er en kvinne. Når vi vet at hun er fullt ut kvalifisert for vervet som 3.-sekretær, er det da å undre seg over at vi kvinner gjerne vil ha henne valgt? Hvis vi ikke hadde fått denne debatten, og hvis ikke kvinnenemnda hadde tatt opp denne saken, hadde vi da fått den innstillingen til Kongressen som her er vedtatt? For meg virker denne innstillingen som et slags «bein» vi kvinner har fått slik at vi skal tie stille her i dag. Hadde den innstillingen kommet hvis vi her ikke hadde diskutert valget av Liv Buck? Legg menneskelige verdier og kompetanse til grunn for valget!

Arnfinn Brudvik, Hop, Bekledningsarbeiderforbundet: Jeg tar ordet fordi jeg nettopp har fått i hendene en publikasjon fra LOs kvinnenemnd med Liv Buck vita. Hvis representantskapet hadde hatt kjennskap til denne, ville det utvilsomt blitt stort flertall for Liv Buck ved valget på 3.-sekretær.

Det må være innlysende at vi som kommer til å stemme på Liv Buck, ser det som en selvfølge at hun skal utføre alt det arbeid som tillegges dette vervet. Det er desavuerende når det motsatte sies. Man velger ikke tillitsmenn uten under den forutsetning at de skal utføre det arbeid som tilligger vedkomende verv.

Lage Haugness, Sekretariatet: Da jeg kom hit i dag, møtte en

kvinne meg med følgende replikk: At du tør å komme hit! Jeg har likevel våget.

Det er klart at Liv Buck har gjort et utmerket arbeid i den stilling hun har. Hvorfor skal vi da ta henne bort fra den? Hun deltar i hvert sekretariatsmøte med full tale- og forslagsrett. Vi har Liv Buck med i arbeidet der. Det er ikke der problemet ligger.

Det kunne ha vært lett for innstillingskomitéen «å gjøre seg populær» i denne saken. Men den har i timevis drøftet inngående hvordan situasjonen er i LO og hva vi trenger der. Og det er resultatet av dette arbeidet som er kommet til uttrykk i vår innstilling. Og med bifall fra administrasjonen i LO.

Det er her gitt uttrykk for hva det vil bety å få dette vervet besatt av en representant fra byggesektoren. Det er riktig at det betyr en del, men det er ikke avgjørende. Hvis ikke byggesektoren hadde hatt en mann som man mente det ville være riktig å plassere i denne stillingen, så hadde det ikke kommet noe forslag om det.

Her er snakket om vita. Det ville ikke vært vanskelig å skaffe hundrer av uttalelser, hvis man hadde villet slå inn på den linjen. Men vi har aldri valgt å gjøre det. Også denne gangen har vi vurdert alle aktuelle kandidater. Resultatet er hva som foreligger her, uten underbyggelse med vita fordi innstillingskomitéen kjenner begge kandidater. For komitéen var det unaturlig å foreta en slik mobilisering.

For Bygningsindustriarbeiderforbundet er det et offer å måtte gi fra seg Odd Isaksen, men vi mener det er riktig i den foreliggende situasjon. Jeg kan ikke annet enn anbefale innstillingen. Det er nøye vurdert det hele.

(Dirigenten gjorde oppmerksom på at med de to gjenstående talere ville saken blitt tatt opp til votering. Møtet sa seg enig.)

Henry Holm, Bekledningsarbeiderforbundet: Her bør evner og kvalifikasjoner være avgjørende ved valget. Til spørsmålet om hvorfor man skal flytte på tillitsmenn som gjør en god jobb hvor de er, må man få minne om at det er jo nettopp dette vi hele tiden har gjort. Alle Sekretariatets medlemmer har tidligere gjort en god jobb andre steder. Det var nettopp derfor de ble valgt til de verv de i dag har. På samme måte ser vi nå på Liv Buck. Tror noen at hun kommer til å gjøre mindre bra jobb i den nye stillingen? Hvorfor ikke velge den dyktigste uansett kjønn og slutte med å snakke om spesielle «kvinneområder»?

Tore Nilsen, Arbeiderpartiets Presseforbund: Jeg er redd for at mannfolk har noe vanskelig for å se når de virkelig driver sin diskriminering av kvinner. Det er lagt opp til det her. Og enda verre i så måte er forslaget overfor neste Kongress om å utvide

Sekretariatet slik at vi også kan få med én kvinne. Aller verst i denne forbindelse er når man fra denne talerstol får høre at i dag er situasjonen den og den, at vi må tenke på forhandlings-situasjonen osv. — altså underforstått, vi må velge en mann, ikke en kvinne. Dette har jeg reagert meget heftig på.

Votering:

Saken ble deretter tatt opp til votering.

Dirigenten foreslo avstemning ved *håndsopprekning*. Hvis denne ga uklart utfall, skulle man ta skriftlig votering. Representanten *Remme* foreslo prøvevotering, men dette ble avvist av dirigenten idet han viste til adgangen til skriftlig votering. Det forelå heller ikke minst 10 underskrifter på kravet om skriftlig votering.

Votering ved *håndsopprekning* ble deretter foretatt og ga følgende utfall:

Innstillingen på Odd Isaksen som 3. sekretær i LO fikk 56 stemmer. Forslaget på Liv Buck som 3. sekretær fikk 61 stemmer.

Dirigenten gjorde merksam på at det var en forskjell på 18 mellom antall representanter og det avgitte stemmetall. Etter hans oppfatning burde da skriftlig avstemning foretas.

Ole Flesvig: Jeg mener det var sagt her tidligere at det ikke var mulighet for å gå til skriftlig votering i henhold til forretningsorden. Der står at navneoppbøp skal foretas. Hvordan ser man på det nå?

Olaf Karling: Under oppbøpet ble det notert 6 forfall. I tillegg har noen av representantene permisjon. Tar man hensyn til dette, kommer man til at antall tilstedeværende representanter ikke er langt unna 117. Det er ikke 18 i denne sal som ikke har stemt.

Dirigenten gjorde merksam på at han fremdeles var av den oppfatning at det burde stemmes skriftlig eller ved navneoppbøp.

Tor Aspengren: Jeg foreslår at dirigenten setter under avstemning om her er tvil til stede over det allerede foreliggende avstemningsresultat.

Wiktor Remme: Jeg ber på nytt dirigenten om å foreta skriftlig votering.

Dirigenten: Er forsamlingen enig i at det skal foretas votering ved navneoppbøp?

Odd Wessel Larsen: Har man tidligere under denne saks behandling diskriminert kvinnen, så gjør det ikke nå. Diskriminer heller ikke dirigenten. Han sa fra at hvis det her er minste tvil, så settes

saken under skriftlig avstemning. Ingen opponerte mot det. Man får forutsette at det ble akseptert, og gå fram på den måten.

Arnold Mikkelsen. Hvorfor ikke godkjenne det valget som alt er foretatt? Om det er aldri så mange representanter fraværende, så skal ikke de tas hensyn til ved votering under deres fravær. Valget er avgjort. Liv Buck er valgt.

Forslaget om det skulle foretas navneopprop ble satt under avstemning og forkastet.

Dirigenten erklærte deretter Liv Buck valgt til 3. sekretær med 61 stemmer, Odd Isaksen hadde 56.

Saklista pkt. 6. Tilsetting av distriktssekretær i Stavanger.

Tor Aspengren gjorde rede for at stillingen som LOs distriktssekretær i Stavanger blir ledig ut på sommeren 1971. Sekretariatet har i sakens anledning og på vanlig måte nedsatt et eget utvalg til å gjennomgå søknadene og legge fram innstilling. Søkerne er nøye vurdert og man er kommet fram til at Arne Li, Oslo, nåværende formann i Norsk Grafisk Forbund, innstilles som nr. 1, nr. 2 Rolf-Thore Hildebrandt, Vennesla, nr. 3 Leif Meinich Eritsland, Stavanger.

Aspengren henstilte til Representantskapet om å følge innstillingen.

Ved voteringen ble Arne Lie enstemmig tilsatt i stillingen.

Saklista pkt. 7. Pensjonskassens vedtekter.

Fra styret i Den norske Fagorganisasjons pensjonskasse forelå følgende:

«TIL LOs REPRESENTANTSKAP — 26.—27 APRIL 1971

Den norske Fagorganisasjons pensjonskasse — Vedtektene.

Den 6. april 1970 ble styret i Den norske Fagorganisasjons pensjonskasse forelagt en utredning fra Arbeidsutvalget om hvordan den framtidige økonomiske situasjon ville bli dersom medlemsorganisasjoner skulle kunne bli fritatt for garantiansvar så lenge pensjonskassen hadde pensjonsansvar overfor organisasjonens tidligere ansatte.

Såfremt medlemsorganisasjoner ble fritatt for garantiansvar når det fortsatt eksisterte et pensjonsansvar overfor tidligere ansatte fra pensjonskassens side, ville det innebære et stadig større garantiansvar overfor de øvrige medlemsorganisasjoner.

Pensjonskassens styre har i den anledning tolket vedtektene i pensjonskassen slik at det alltid har vært forutsatt at en medlemsorganisasjon skulle ha garantiansvar i henhold til § 8, pkt. 4, så lenge pensjonskassen

hadde pensjonsansvar overfor organisasjonens ansatte, herunder tidligere ansatte og deres pårørende som har pensjonskrav.

Ut fra ovenstående gjorde pensjonskassens styre følgende enstemmige vedtak den 6. april 1970:

«Utlikning av garantitilskottet skal skje overfor alle organisasjoner som hadde medlemmer i pensjonskassen i 1966 og etter en ensartet pro-sentsats av hva hver enkelt organisasjon utbetalte i pensjonspliktige lønninger hele året 1966.»

og i styremøte 9. november 1970:

«For organisasjoner som er opptatt i pensjonskassen etter særskilt søknad (ikke obligatorisk) betales garantitilskottet ifølge vedtektenes § 8, punkt 4 etter eget valg således:

- a) Enten etter de regler som er fastsatt av kassens styre 6. april 1970 eller
- b) på basis av brutto utbetalte lønninger som det er betalt pensjonsinnskott av i siste kalenderår og de pensjonsbeløp som i samme tidsrom er blitt utbetalt til pensjonister tilhørende vedkommende organisasjon. Som pensjonister anses i denne forbindelse også etterlatte pensjonsberettigede.»

Pensjonskassens styre har fått noen få henvendelser fra fagforeninger med spørsmål om hvorvidt styrets vedtak vedrørende garantiansvar bør godkjennes av Representantskapet. Styret for Den norske Fagorganisasjons pensjonskasse har derfor funnet grunn til å forelegge dette for Representantskapet med følgende innstilling:

«LOs Representantskap 26.—27. april 1971 godkjenner de vedtak som er gjort den 6. april og 9. november 1970 i styret for Den norske Fagorganisasjons pensjonskasse vedrørende utlikning av garantiansvar i henhold til § 8, punkt 4 i pensjonskassens vedtekter.»

Einar Strand gjorde rede for hva pensjonskassens vedtekter tilsa i forbindelse med ovenstående sak. Strand gjorde det klart at pensjonskassens styre har tolket vedtektene for pensjonskassen slik at det alltid har vært forutsetningen at en medlemsorganisasjon skulle ha garantiansvar i henhold til vedtektenes § 8, pkt. 4 så lenge pensjonskassen hadde pensjonsansvar overfor organisasjonens ansatte og herunder tidligere ansatte og deres pårørende som hadde pensjonskrav.

Strand forutsatte at såfremt Representantskapet gjorde vedtak i samsvar med styrets innstilling, ville pensjonskassens vedtekter bli revidert i samsvar med vedtaket.

Ingen forlangte ordet.

Innstillingen fra pensjonskassens styre ble enstemmig tiltrådt.

Saklista pkt. 8. Protokoll fra avsluttende møte i Fagorganisasjonens Stønadskasse.

Fra Fagorganisasjonens Stønadskasse forelå følgende:

Til LO's representantskap.

«PROTOKOLL

År 1971, den 19. april kl. 11.00 ble det holdt ekstra avsluttende årsmøte i Representantskapet for Fagorganisasjonens Stønadskasse i Landsorganisasjonen, Sekretariatsalen.

Ved navneopprop var følgende til stede:

Einar Strand, formann,	Landsorganisasjonen.
Thor Andreassen, styremedlem,	Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund.
Ragnar Hansen, »	Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund.
Harry Jørgensen, »	Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund.
Aage Tømmereek, »	Norsk Postforbund.
Magnus A. Bakke, v.m. styret,	Norsk Transportarbeiderforbund.
Sverre Andresen, »	Norsk Papirindustriarbeiderforbund.

Dessuten møtte:

Bernt Alfsen,	Norsk Arbeidsmandsforbund.
Marie Lindquist,	Bekledningsarbeiderforbundet.
Kåre Pedersen,	Norsk Grafisk Forbund.
Leif Andresen,	Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund.
Jens Torp,	Norsk Kommuneforbund.
Ivar Andresen,	Norsk Kommuneforbund.
Gunnar Sunde,	Norsk Murerforbund.
Wiktor Remme,	Norsk Skinn- og Lærarbeiderforbund.
Klaus Kjelsrud,	Norsk Skog- og Landarbeiderforbund.
Finn Hegre,	Telegrafmennes Landsforbund.
Thorleif Holth,	Landorganisasjonen.

Dessuten møtte:

Ingemund Haugen,	Landsorganisasjonen.
Olav Verpe,	Samvirke.

Forfall:

H. Christiansen,	Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer.
Age Petersen,	Norsk Nærings- og Nyt.mid.arb.forbund.

Årsmøtet ble ledet av formannen som refererte møteinnkallingen datert 30. mars 1971.

Følgende dagsorden var foreslått av styret:

1. Navneopprop.
2. Protokoll fra ordinært årsmøte den 25. november 1970.
3. Beretning for 1970.
4. Regnskap for 1970.
5. Innstilling overfor LOs Representantskap den 26. og 27. april 1971 om SFK's oppløsning og disponering av FSK's midler. (FSK's fond.) (Jfr. FSK's vedtekter § 9, A.)

Sak 2. Protokoll fra ordinært årsmøte den 25. november 1970.

Protokoll fra ordinært årsmøte den 25. november 1970 ble gjennomgått og kommentert av formannen.

Vedtak: Den refererte protokoll ble enstemmig godkjent.

Sak 3. Beretning for 1970.

Følgende beretning ble forelagt for Representantskapet skriftlig og kommentert av formannen:

«Beretning 1. januar—31. desember 1970.

Etter årsmøtet 25. august 1969 består styret av:

Einar Strand, Landsorganisasjonen, formann. Thor Andreassen, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund. Ragnar Hansen, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund. Harry Jørgensen, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund. Jens Torp, Norsk Kommuneforbund.

Varamenn: Aage Tømmereek, Norsk Postforbund. Magnus A. Bakke, Norsk Transportarbeiderforbund.

Følgende forbund var tilsluttet ordningen:

	Medl.tall 31/12-1970:
Bekledningsarbeiderforbundet	23 002
Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer	8 370
Norsk Arbeidsmannsforbund	27 975
Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund	48 492
Norsk Grafisk Forbund	13 689
Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund	83 786
Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund	34 867
Norsk Kommuneforbund	79 267
Norsk Murerforbund	4 163
Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund	29 777
Norsk Papirindustriarbeiderforbund	17 806
Norsk Postforbund	5 232
Norsk Skinn- og Lærarbeiderforbund	1 033
Norsk Skog- og Landarbeiderforbund	15 220
Telegrafmennes Landsforbund	2 157
Norsk Transportarbeiderforbund	19 810

Ovennevnte forbund representerer et totalt medlemstall pr. 31. desember 1970 med 414 646.

Det er avholdt i alt 9 styremøter. Som viktigste sak har styret hatt til behandling:

Urvastemningen i forbindelse med ny kollektiv forsikringsordning som avløsning og erstatning for FSK.

I samsvar med vedtak på FSK's representantskaps årsmøte 14. november 1969 og ordinært årsmøte 22. april 1970, ble uravstemningen iverksatt etter den opplagte plan. Det ble utvist stor aktivitet fra forbundenes side i forbindelse med utsendelse av informasjonsmaterieil, avstemningsmaterieil og avholdelse av informasjonsmøter som Samvirke la opp til. LOs distriktskontorer og Samvirkes lokale representanter gjorde også stor innsats.

Norsk Kommuneforbund varslet FSK i brev av 23. desember 1969 om at medlemskapet ville bli sagt opp dersom forbundets landsmøte i august 1970 vedtok dette. I den forbindelse ble det klargjort mellom Landsorganisasjonen og Norsk Kommuneforbund at forbundet ikke skulle delta i felles uravstemning og som følge herav skulle avgjørelsen om FSK's opphør og opprettelse av FSK's fond og gjennomføring av ny kollektiv gruppeforsikring kunne avgjøres av de forbund som deltok i felles uravstemning.

Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund besluttet å ikke ta del i den felles uravstemning som ble iverksatt og forbundet iverksatte i stedet en uravstemning utenom den felles avstemning som fant sted. Dette forbund hadde fremmet 2 forslag for sine medlemmer, nemlig spørsmålet om å opprette egen forsikringsordning basert på FSK's regler, eller å gå med i den nye gruppelivsforsikring. Resultatet av avstemningen ble følgende:

Forbund:	Ja-stemmer	Nei-stemmer	Blanke	Forkastet
Arbeidsmandsforbundet	6 404	1 624	53	—
Arb.ledere og Tekn. F.	1 793	183	11	—
Bekledningsarbeiderforbundet ..	6 595	3 865	137	—
Bygningsindustriarbeiderforb. ..	8 054	1 921	—	—
Grafisk Forbund	5 686	2 195	210	—
Jern- og Metallarb.f.	29 483	9 874	453	24
Kjemisk Industrarb.f.	11 958	4 275	—	127
Murerforbundet	1 184	203	—	—
Papirindustriarb.f.	5 358	1 934	88	1
Postforbundet	1 442	572	19	31
Skinn- og Lærarb.f.	350	195	—	—
Skog- og Landarb.f.	5 302	1 215	—	—
Telegrafm. L.	636	166	—	13
Transportarb.f.	5 459	532	—	—
	89 704	28 754	971	196

Den 25. november 1970 ble det avsluttende årsmøte i Representantskapet for FSK avholdt. Til behandling forelå:

1. Beretning over FSK's virksomhet fram til årsmøtet 25. november 1970.
2. Regnskap pr. 30. september 1970.
3. Status pr. utgangen oktober 1970.
4. Formelt vedtak om opphør av FSK's virksomhet.
5. Opprettelse av FSK's fond og retningslinjer for fondets virksomhet.
6. Valg av FSK's fonds styre.

Det ble vedtatt å avholde et ekstraordinært avsluttende representantskap i FSK våren 1971 for å godkjenne avsluttende årsregnskap for året 1970.

Når det gjelder formeldt vedtak om opphør av FSK's virksomhet ble det gjort følgende enstemmige vedtak:

«FSK opphører sin virksomhet 31. desember 1970.

Fra 1. januar 1971 opprettes FSK's fond i samsvar med vedtak på FSK's ekstraordinære årsmøte den 14. november 1969. Som erstatning for FSK fra 1. januar 1971 iverksettes hovedavtalen av 30. september 1969 mellom Landsorganisasjonen og Samvirke om kollektiv gruppeforsikring og tilslutningsavtaler mellom det enkelte forbund i FSK og Samvirke.»

I forbindelse med «Opprettelse av FSK's fond og retningslinjer for fondets virksomhet» ble vedtaket på FSK's årsmøte 14. november 1969 formeldt godkjent med følgende tilføyelse:

«Det opprettes et Representantskap for FSK's fond i samsvar med det som var gjeldende i FSK's vedtekter § 3.»

Norsk Kommuneforbund har reist spørsmålet om hvorvidt forbundet hadde krav på eventuelt tilgodehavende av de gjenværende midler i FSK i forbindelse med FSK's opphør. Det ble vedtatt at spørsmålet skulle utstå til behandling på det ekstraordinære årsmøte våren 1971 i forbindelse med behandlingen av FSK's årsregnskap for 1970.

I henhold til FSK's vedtekter § 9 skal LOs representantskap gjøre vedtak om hvordan FSK's midler skal disponeres når FSK oppløses. Det ble vedtatt å forelegge saken for LOs representantskap til formell godkjenning. Til styre for FSK's fond ble valgt:

Einar Strand, LO, formann. Thor Andreassen, Jern- og Metallarbeiderforbundet. Ragnar Hansen, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund. Harry Jørgensen, Bygningsindustriarbeiderforbundet. Aage Tømmereek, Postforbundet.

Varamenn: Magnus A. Bakke, Transportarbeiderforbundet. Sverre Andresen, Papirindustriarbeiderforbundet.

Som LOs representanter i kontaktorgan mellom Samvirke og LO i anledning gruppeforsikring ble det nye styret oppnevnt.»

Vedtak: Den framlagte beretning ble enstemmig vedtatt.

Sak 4. Regnskaper for 1970.

Regnskapet og status for FSK's virksomhet i perioden 1. januar—31. desember 1970 samt revisjonsberetning ble foredratt av formannen.

På grunn av utestående fordringer i henhold til FSK's vedtekter i form av påløpende erstatninger som ennå ikke er oppgjort, kan FSK's regnskap ikke endelig avsluttes.

Vedtak: Regnskap og status over FSK's virksomhet inntil 31. desember 1970 ble tatt til etterretning.

Under dette punktet på dagsorden ble spørsmålet om et engangsoppgjør med Norsk Kommuneforbund tatt opp av formannen:

I 1967 hadde FSK en grunnkapital på kr. 19 570 790,00 etter at det var utliknet et nytt engangstilskott på kr. 10,00 pr. medlem. Status pr. 31. desember 1970 viser en aktiva på kr. 7 547 611,00. Grunnkapitalen vil bli ytterligere redusert når en tar i betraktning at det sannsynligvis vil oppstå et kurstap på FSK's papirer. (I 1969 var dette tap på kr. 151 666,00.) Hertil kommer at det vil foreligge ytterligere krav på utbetaling fra forbundet for erstatningstilfeller inntrådt før 31. desember 1970. (Jfr. bestemmelsene om foreldelsesfrister på henholdsvis 6 måneder og 1 år.) Pr. 15. april d. å. var dette beløp kr. 422 168,00.

I forbindelse med oppløsning av FSK pr. 31. desember 1970, har som kjent Norsk Kommuneforbund valgt å ikke slutte seg til den nye forsikringsordningen og FSK's fond. Det er i den anledning oppnådd enighet mellom FSK's styre og Norsk Kommuneforbund om en minnelig oppgjørsordning, basert på det forhold at den opprinnelige grunnkapital er redusert fra kr. 19 570 790,00 til et beløp som anslagsvis vil ligge på omkring kr. 6,5 millioner, dvs. at grunnkapitalen er redusert til ca. 30 prosent av det opprinnelige. Norsk Kommuneforbunds endelige oppgjør med FSK vil bli fastsatt når endelig avregning av påløpende erstatninger og eventuelle kurstap foreligger. Det beløp som skal refunderes Norsk Kommuneforbund, vil da framkomme således: Engangsinnskudd minus under-skudd på driftsregnskap redusert med den prosentats som grunnkapitalen er redusert med i forhold til den opprinnelige kapital i 1967. Fram-

gangsmåten ved dette oppgjør er et engangstilfelle og kan ikke påberopes ved senere oppgjør.

Inntil endelig avregning kan finne sted, tilstilles Norsk Kommuneforbund et å kontobeløp.

Ovenstående ordning er betinget av at FSK er fritatt for ethvert erstatningsansvar for Norsk Kommuneforbunds medlemmer etter 1. april 1971.

Det er enighet om at oppgjør med Norsk Kommuneforbund skal kunne skje ved overføring av verdipapirer etter pålydende offentlig kurs.

Vedtak: Styrets forslag til engangsoppgjør med Norsk Kommuneforbund ble enstemmig vedtatt.

Sak 5. Innstilling overfor LOs Representantskap den 26. og 27. april 1971 om FSK's oppløsning og disponering av FSK's midler. (FSK's fond.) (Jfr. FSK's vedtekter § 9, A).

Forslag til innstilling over LOs Representantskap den 26. og 27. april 1971 om FSK's oppløsning og disponering av FSK's midler, ble omdelt skriftlig til Representantskapets medlemmer og foredratt av formannen. Det henvises i denne forbindelse til LO's beretning for 1969, på side 32 t.o.m 41, hvor det utførlig er redegjort for denne sak.

Vedtak: FSK's Representantskap godkjente den framlagte beretning og fant det riktig å anmode LOs Representantskap om å gjøre følgende formelle vedtak, slik som FSK's vedtekter § 9, A, forutsetter:

«LOs Representantskap godkjenner at FSK's midler nyttes til opprettelse av FSK's fond, slik FSK's ekstraordinære årsmøte henholdsvis 16. oktober, 7. november og 14. november 1969 har vedtatt og som har fått tilslutning ved uravstemning blant FSK's medlemforbund høsten 1970.»

Oslo, den 20. april 1971.

Einar Strand.

Thorleif Holth.

Einar Strand minnet om at saken forelå til formell behandling idet den tidligere er inngående behandlet av Representantskapet i forbindelse med behandlingen av beretningen for 1969 da denne ble forelagt for representantskapsmøtet i 1970. Oppløsning av FSK og tilslutning til den nye forsikringsordning ble den gang forelagt for Representantskapet. Strand minnet om at dagens representantskapsmøte allerede hadde behandlet FSK's beretning og godkjent denne. Imidlertid hadde FSK's årsmøte funnet at man skulle holde seg til det som formelt står i FSK's vedtekter når FSK oppløses, at det skal forelegges Representantskapet hvordan FSK's midler skal anvendes. FSK's representantskap har godkjent det foreliggende.

Strand refererte deretter innstillingen.

Den ble enstemmig vedtatt.

Saklista pkt. 9. Hovedavtalen DKT/LO.

Sekretær Leif Haraldseth redegjorde for avtalen og innledet med å minne om at:

Kongressen i 1969 vedtok 2 forslag i sammenheng med Hovedavtalen mellom DKT og LO. Det ene forslaget gikk ut på at dagjeldende avtale skulle sies opp, og at resultatet av forhandlingene skulle forelegges Representantskapet til godkjenning.

Det andre forslaget — som ble vedtatt med overveldende flertall — var innsendt av Kooperative Funksjonærforening, Oslo og gikk ut på en henstilling til LO om å gå inn for at de fagorganiserte i Kooperasjonen snarest mulig måtte få streikerett.

Sekretariatet har senere oppnevnt et forhandlingsutvalg. Dette utvalget har hatt flere møter, hvorav to forhandlingsmøter med DKT. Resultatet av forhandlingene er utdelt til representantene.

Det går fram av papirene at de endringene vi bli enige om i Hovedavtalen med N.A.F. — og som er praktisk overførbare — er blitt overført Hovedavtalen med DKT.

Vi hadde ingen spesielle vanskeligheter med dette i forhandlingene. Derimot var det helt umulig å vinne gehør for innføring av streikeretten. Vi forsøkte oss også med alternativer, herunder en betinget form for streikerett. Vi foreslo at Hovedavtalens § 22, 4. avsnitt ble omredigert til å lyde:

«Blir tvisten heller ikke løst for meklingsmannen, kan den av DKT og LO i fellesskap kreves avgjort med bindende virkning av en nemnd på 5 medlemmer»

Dette ville da betydd at en tvistesak bare kunne løses av en tvistenemnd hvis begge parter ønsket det.

Da vi heller ikke vant fram på dette grunnlaget, forsøkte vi oss med et forslag som gikk ut på at hele spørsmålet om streikerett skulle avgjøres av en Voldgiftsnemnd, og at denne avgjørelsen skulle være bindende for begge parter. Heller ikke dette subsidiære forslaget vant vi fram med.

Forhandlingsresultatet har senere vært forelagt de 13 forbund som er innvolert i denne Hovedavtalen, og vi har bedt om kommentarer. Forhandlingsutvalget har så utarbeidet en rapport, hvor det foreslås:

«Til tross for flere forsøk, også med alternative forslag, har det heller ikke denne gangen vært mulig å vinne gehør for vårt krav om streikerett. Forhandlingsutvalget vil sterkt beklage at det ikke har lyktes i disse bestrebelsene, og mener at det bør

nedsettes et utvalg. Utvalget må ha som mandat å undersøke alle sider av denne saken, og eventuelt fremme en innstilling om hvilke retningslinjer som skal følges for å få gjennomført Kongressens vedtak i 1969. Utvalgets innstilling forelegges Sekretariatet før Hovedavtalen løper ut i 1973.

Forhandlingsresultatet godkjennes.»

Sekretariatet har senere behandlet utvalgets rapport og slutter seg til forslaget.

Haraldseth tok opp Sekretariatets innstilling.

Han sa videre at under forhandlingene med DKT tok LOs representanter også opp spørsmålet om revisjon av avtalen om sluttvederlag. Resultatet her ble at de samme endringene som ble innført i avtalen om sluttvederlag med N.A.F., overføres til avtalen med DKT. Forhandlerne hadde ingen problemer med å oppnå dette. Derimot møtte man atskillig større vansker når det gjaldt opprettelse av et opplysnings- og utviklingsfond idet DKT's representanter primært ønsket at hele beløpet, subsidiært at en vesentlig del av det, skulle benyttes innen den kooperative virksomhet.

Av hensyn til konsekvensene for liknende avtaler som LO har med N.A.F. og med arbeidsgivere utenfor N.A.F., var det umulig for oss å akseptere dette.

Resultatet ble da også at midlenes anvendelse blir som i tidligere inngåtte avtaler. Dette betyr at den halvpart av fondet som skal disponeres av LO, går inn i det samme fondet LO disponerer i avtalene med arbeidsgiverne i den private sektor. Etter beregningene vil det totalt bli tilført 1,2 million kroner årlig til dette fondet, og i denne avtalen kommer selvsagt også funksjonærene med, idet den alt overveiende del av ansatte innen DKT har såkalt funksjonærstatus og er medlemmer av Handel og Kontor.

Fondet blir opprettet fra 1. juli 1971 og innbetalingen vil skje under ett pr. 30. oktober i år. Fra 1972 vil den samlede premie for kalenderåret innbetales hvert års 30. juni.

Otto Totland, Sekretariatet: Fordi det nettopp er kommet et brev fra Den kooperative funksjonærforening, synes jeg det er riktig å supplere hva Haraldseth her sa. I Handel og Kontor ser vi denne saken som meget viktig fordi at innenfor de kooperative bedrifter, hvor det er ansatt ca. 13 000 funksjonærer og arbeidere, er 11 000 organisert i Handel og Kontor. De 12 øvrige forbund som har avtale med kooperasjonen, har da samlet 2000.

Spørsmålet om streikerett som er det springende punkt her, er en sak som har vært oppe gjentatte ganger både på LO-kongresser, i forhandlinger med kooperasjonen, og også forhandlingene nå.

Under forhandlingene i januar/februar er man blitt enige om hva

som skal være den nye hovedavtalen, hva som skal være opplysnings- og utviklingsfondet og hva som skal endres i Sluttvederlagsordningen.

Det eneste som gjenstår er dette med streikeretten i de kooperative bedrifter. Det var mange forslag på siste LO-kongress om dette og vi har satset mye på å få gjennomført dette kravet, men det har altså ikke lyktes. Og der er situasjonen den, som tilfellet er ved forhandlinger om alle hovedavtaler, at det finnes ingen instans man kan bringe den inn for i fall man ikke blir enige, altså ingen voldgifts- eller tvistenemnd som kan avgjøre saken over hodet på partene. Man må bli enige om hva som skal bli av endringer i de hovedavtaler som skal eksistere mellom LO og arbeidsgiversammenslutningene.

Utenfor disse fire vegger er det spurt om LO har gjort hva som gjøres kunne for å få gjennomført det krav det her dreier seg om. Jeg vil her si tydelig fra at de som møtte fra LO, Haraldseth, Halvorsen og Sunde, gjorde så godt de kunne for å få kravet gjennomført. Men man kom ikke fram fordi kooperasjonens forhandlere sa nei.

Det vil da være riktig, etter forhandlingsutvalgets mening, at et utvalg diskuterer denne saken inngående og ser om det kan finnes andre måter å løse den på. Det tas sikte på at når man skal diskutere Hovedavtalen med DKT under Kongressen i 1973, skal man ha innstilling som er forelagt Sekretariatet. Jeg vil på det varmeste anbefale dette forslaget og jeg vil understreke at LOs representanter sammen med de andre, har gjort hva de kunne for å få løst saken.

Fra forhandlingsutvalget forelå denne rapporten:

«FRA FORHANDLINGSUTVALGET MED DKT

Sekretariatet har tidligere oppnevnt et utvalg med mandat til å forhandle med DKT om:

1. Revisjon av Hovedavtalen.
2. Revisjon av Sluttvederlagsordningen.

3. Opprettelse av et Opplysnings- og utviklingsfond.

Utvalget foreslår:

Ad punkt 1.

«Til tross for flere forsøk, også med alternative forslag, har det heller ikke denne gangen vært mulig å vinne gehør for vårt krav om streikerett. Forhandlingsutvalget vil sterkt beklage at det ikke har lyktes i disse bestræbelser, og mener at det bør nedsettes et utvalg. Utvalget må ha som mandat å undersøke alle sider av denne saken, og eventuelt fremme en innstilling om hvilke retningslinjer som skal følges for å få gjennomført

Kongressens vedtak i 1969. Utvalgets innstilling forelegges Sekretariatet før Hovedavtalen løper ut i 1973.

Forhandlingsresultatet godkjennes.»

Ad punkt 2 og 3.

«Forhandlingsresultatet godkjennes.»

Leif Haraldseth. Otto Totland. Olaf Sunde. Tor Halvorsen.
Johan B. Magnussen. Walter Kolstad. Arne Løken.»

Votering:

Fra Sekretariatet forelå følgende innstilling i saken:

Hovedavtalen DKT/LO

Det vises til rapporten fra forhandlingsutvalget.

Forhandlingsutvalget forslag tiltres.

Innstillingen ble enstemmig tiltrådt.

Saklista pkt. 10. Opptak av Norsk Sosionomforbund.

Oversendt fra Sekretariatet forelå følgende protokoll:

«År 1971, torsdag 1. april kl. 16.30, ble det holdt møte på Hotell Viking, Oslo, om Norsk Sosionomforbunds medlemskap i Landsorganisasjonen i Norge.

Til stede:

Fra Norsk Sosionomforbund:

Tor Rønning, Svein Mollestad, Bergljot Egge, Berit Riser, Kari Glomsås, Arnfinn Jensen, Njål Petter Svensson og Walborg Krosshaug.

Fra Landsorganisasjonen:

Tor Halvorsen og Leif Haraldseth.

Norsk Sosionomforbunds representanter redegjorde for behandlingen av saken i forbundets organer. Herunder også fra uravstemningen og vedtak på ekstraordinært landsmøte. Representantene viste for øvrig til forbundets skriv til Landsorganisasjonen av 23. mars 1971, hvor det ble søkt om medlemskap i LO som eget forbund.

LOs representanter redegjorde for Sekretariatets og administrasjonens behandling av spørsmålet, og det anbefalte NOSO medlemskap i LO via eksisterende forbund.

NOSO's representanter gjorde det klart at deres vedtak på det ekstraordinære landsmøte måtte tolkes slik at et eventuelt medlemskap i LO bare kunne ordnes med tilmelding som eget forbund.

LOs representanter meddelte at de ville benytte seg av den fullmakt som var gitt i Sekretariatets møte 12. oktober 1970. Videre at de ville anbefale LO's representantskap å ta opp NOSO som eget forbund.

NORSK SOSIONOMFORBUND	LANDSORGANISASJONEN I NORGE
Tor Rønning.	Leif Haraldseth.

Sekretariatet hadde avgitt slik innstilling:

Norsk Sosionomforbund opptas som eget forbund i Landsorganisasjonen.

Sekretariatets vedtak ble gjort mot to stemmer.

Leif Haraldseth: Gjennom lengre tid er det holdt en rekke møter og konferanser både med Norsk Sosionomforbund og innad i organisasjonen. Tor Rønning har ført forhandlingene for NOSO. Vi har hatt god kontakt med ham mens saken har vært under utvikling.

Norsk Sosionomforbund har behandlet denne saken på to ordinære årsmøter, et ekstraordinært årsmøte, og det har vært en uravstemning. Det er oppnådd flertall for tilslutning til Landsorganisasjonen.

Den betingelsen som NOSO har satt og som det ikke har vært mulig å komme utenom, er at NOSO må bli opptatt i LO som eget forbund.

På et meget tidlig tidspunkt orienterte vi både Norsk Kommuneforbund og Norsk Tjenestemannslag som begge har sosionomer som medlemmer. De to forbund ble bedt om å gi oss melding om hvordan de så på saken. Fra Norsk Tjenestemannslag har vi mottatt en reaksjon som går ut på, at det — hvis NOSO blir opptatt i LO som eget forbund — vil overføre de sosionomer det nå har som medlemmer til dette forbundet. I Norsk Kommuneforbund er oppfatningen en annen.

Norsk Sosionomforbund har i dag ca. 850 medlemmer. Det organiserer et ungt fag og en gruppe i vekst. Hvert år uteksamineres ca. 250 sosionomer. Avgangen i faget er liten. Nøktern beregning tilsier at gruppen vil være vokst til om lag 2000 om 5 år.

Det kan være grunn til å presisere at Norsk Sosionomforbund bare organiserer de som har gjennomgått Norges Kommunal- og Sosialskole. Forbundet har blant sine 850 medlemmer arsatt både i stat, kommuner og den private sektor. Det er ventet sterk ekspansjon spesielt i den private sektor. Neppe noen har i dag oversikt over hvor mange av NOSO's medlemmer som også er medlemmer av beslektede forbund i LO. Det blir antatt at dette dreier seg om mindre enn 200. De øvrige i faget er enten uorganiserte eller medlemmer av «gule» forbund.

Sekretariatet i LO har gitt administrasjonen fullmakt til å forhandle med Norsk Sosionomforbund om en organisasjonsmessig tilknytning, eventuelt også om opptakelse i LO som eget forbund.

Haraldseth avsluttet med å ta opp Sekretariatets flertallsinnstilling om at NOSO blir å oppta som eget forbund i LO.

Tor Aspengren: Fra Norsk Kommuneforbund mottok LO i går et brev med følgende innhold:

«Organisasjonsforholdene i sosialsektoren.

Vedlagt oversendes 200 eksemplarer av brev av 22. april 1971 fra Norsk Kommuneforbunds arbeidsutvalg til LOs representantskap.

En ber om at brevet blir distribuert til representantene på møtet i Representantskapet 26. april 1971».

Aspengren fortsatte: Vi behandlet denne saken i Sekretariatet og der var det enighet om at vi ikke kunne ta til med en ny form for saksbehandling ved å legge ut brev som tilkjennega uenighet. Vi var redd for at denslags kunne få store konsekvenser. Sekretariatet var enig om at man her fra talerstolen skulle referere brevet i sin helhet som bakgrunnsstoff for behandlingen av denne saken.

Jeg siterer Norsk Kommuneforbunds brev til LOs representantskap:

«Organisasjonsforholdene i sosialsektoren.

Norsk Kommuneforbund er kjent med at LOs sekretariat i møte 19. april d. å. mot to stemmer har vedtatt å anbefale overfor Representantskapet at Norsk Sosionomforbund opptas som eget forbund i LO.

På vegne av vårt landsstyre vil forbundets arbeidsutvalg sterkt beklage LO-ledelsens standpunkt som etter vår mening bare kan oppfattes som en negativ holdning til Norsk Kommuneforbund og en klar neglisjering av vårt landsstyres klare uttalelse i saken.

Den «arbeidsulykke» som skjedde den gang LO opptok sufflørene som eget forbund i stedet for å henvise dem til Norsk Kommuneforbund, viste at vi måtte markere oss atskillig sterkere overfor LO-ledelsen dersom liknende ting skulle unngås i framtida. Dette var en av årsakene til at vi denne gang fra første stund sa klart fra til LO-ledelsen om vårt syn på å skille ut en gruppe arbeidstakere innenfor sosialfeltet som hører inn under Norsk Kommuneforbunds organisasjonsområde.

Saken er behandlet i alle våre organer, tillitsmannsmøter, det rådgivende landsutvalg for sosialsektoren, særskilt møte for sosionomer og sosialarbeidere tilsluttet forbundet, administrasjonen, forbundsstyret og landsstyret. Dette er meddelt LOs ledelse både muntlig og skriftlig. Samtlige har uttalt seg mot eget forbund for sosionomer og klart gitt til kjenne at en slik splittelse vil skade både Norsk Kommuneforbund og sosialfeltet, og at dette er stikk i strid med de intensjoner som ligger i LOs og NKF's vedtekter. Det er i strid med industriforbundsformen og er nedbrytende for samholdet og solidariteten på arbeidsplassen.

Vi vil ikke unnlate å peke på at Norsk Kommuneforbund gjennom de siste periodene har drevet en intens verve- og agitasjonskampanje. Fra sentralt hold er det årlig bevilget ca. 150 000 kroner til dette arbeidet alene og resultatene har ikke uteblitt. Forbundets medlemstall er i stadig vekst og nettotilgangen i de to siste landsmøteperioder er 18 000 medlemmer. Fra

landsmøtet i august i fjor og til i dag er nettoøkningen ytterligere 5000 medlemmer, og det totale medlemstall er nå 80 000. Økningen er størst nettopp i sosial- og helsesektoren.

Det kan neppe være tvil om at vår organisasjonsform for medlemskap i fagforeningene på arbeidsplassene, tilsluttet landsomfattende forbund for alle de ansatte innenfor området, og med rådgivende landsutvalg for de enkelte yrkesgrupper, er en medvirkende årsak til den sterke vekst.

Vi vil gjerne gjøre oppmerksom på at når det gjelder sosionomene, har Norsk Kommuneforbund tilbudt å la dem beholde sin landsomfattende organisasjon, men med medlemskap for den enkelte i en av våre fagforeninger.

Norsk Kommuneforbund er av den oppfatning at en oppsplitting av arbeidstakerne slik som LOs sekretariat nå har foreslått, vil gi større spillerom for de organisasjoner som står utenfor LO. Det er heller ingen tvil om at det vil skape problemer både under forhandlingene med arbeidsgiverparten og også rent organisasjonsmessig.

Ingen av Norsk Kommuneforbunds bestrebelser overfor LO har nyttet i denne saken. Denne gangen kan LO-ledelsens standpunkt neppe kalles en arbeidsulykke. Det ligger en klar tendens i vedtaket som vi ansvarlige tillitsmenn i Norsk Kommuneforbund ikke kan lukke øynene for. Vi må beklage at LO-ledelsens syn i denne saken ikke er i samsvar med det organisasjonsmønster som gjelder for LO og forbundene, og dermed vil svekke vår innflytelse på den organisasjonsmessige utvikling.

NORSK KOMMUNEFORBUND

Arne Born, Ivar Andresen, Jens Torp, Torgeir Oxholm.»

Arne Born, Sekretariatet: Denne saken har mange sider. Man har i dag 5 sosialskoler som utdanner 230 personer pr. år. Disse skal man, etter Sekretariatets flertallsforslag, trekke ut av den store sammenheng og gi en egen organisasjon.

Vi bygger på industriforbundsformen fra 1923 og forsøker å utvikle den i moderne retning. Vi har fått delvis «planke» i dette arbeid, og vi kan ikke regne med at den vekst vi har hatt i den senere tid vil fortsette hvis vi ikke forsøker å tilpasse oss samfunnsutviklingen.

Vi er opptatt av også å knytte til oss nye yrkesgrupperinger. Og vi er irritert over at NOSO ikke har svart på tilbud om at det kunne få sin organisasjonsform og sitt problem dekket hos oss. Dette synes jeg er et vesentlig poeng.

LOs ledelse kan vel si at vi har hatt for dårlig kontakt. Hvem som i tilfelle skal bebreides det, vet ikke jeg, men det som er helt på det rene er, at hvis vi her ikke holder klare organisasjonsformer, kan det få konsekvenser for den ene yrkesgruppen etter den andre og vi kan få hele organisasjonsapparatet revet opp. Vi

ser det som svekkelse i aller høyeste grad når en slik liten gruppe blir revet ut av den store sammenhengen på arbeidsplassen.

Det vi også er opptatt av er å koordinere utdannelsen slik at man kan se sosialarbeidet i sammenheng.

Det som skjer i denne saken kommer til å bli klart markert i Kommuneforbundets landsstyre. Forbundet er opptatt av å holde tre poler i arbeidslivet: Staten, kommunene og det private næringsliv. En splittelse her vil ikke tjene fagbevegelsen på lang sikt.

Noen sier vi er bekymret over å miste medlemmer. La meg minne om at hvis grupper hos oss har fått statsoppdrag, så har vi overført dem til statsforbund.

Uansett hva det sies, så aksepterer vi ikke den form Sekretariatets flertall her har lagt opp til og som noen mener kan være en bevisst linje. Vær merksam på at hvis vedtaket her blir eget forbund, så vil det bli et argument for de «gule» organisasjonene som da vil si: Her ser vi at Kommuneforbundet ikke makter å håndtere sakene og vareta interessene, så nå må LO overta.

I andre land går man motsatt vei. Danmark er f. eks. i ferd med å slå sammen sine 59 industriforbund til 9.

Vi bør være varsomme i denne saken. La oss i hvert fall vurdere den på ny. Kommuneforbundet har sitt landsstyremøte i juni. Det kan komme i en pressituasjon og jeg kan ikke garantere for hva som da vil skje.

Fritz W. Hannestad, Sekretariatet: Jeg utgjør mindretallet i Sekretariatet sammen med Born.

Når det gjelder dette å gripe inn i en oppbygget organisasjon ser jeg det slik at dette skal man være meget forsiktig med. I tillegg kommer dette at jeg alltid har sett Kommuneforbundet som en stor og samlende organisasjon for dem som er ansatt i kommunene, enten som funksjonærer eller manuelle arbeidere. Og selv om jeg ikke kjenner forbundet så godt, våger jeg den påstand at Kommuneforbundet er en god organisasjon for sine medlemmer.

En del ting har gjort at jeg har vært i tvil om hvor en slik sak står rent vedtektsmessig. Det står i § 2 i LOs vedtekter følgende: «Som medlemmer tar Landsorganisasjonen opp landsomfattende forbund. Søknad om medlemskap skal sendes Sekretariatet sammen med a) To eksemplarer av vedtektene for organisasjonen, b) opplysning om når organisasjonen ble stiftet, c) medlemstall, d) erklæring om at organisasjonen vil følge Landsorganisasjonens vedtekter og de vedtak som blir gjort av Landsorganisasjonens organer.»

Hvis man skal erklære seg enig i de vedtak som er gjort av Landsorganisasjonens organer, så er det vel disse organer som har utført grenseoppgangen og besluttet organisasjonsområdet til Kom-

muneforbundet. Da kan det reises tvil om ikke vedtektene er slik å forstå at hvis man går mot de grenser som er fastlagt for Kommuneforbundets organisasjonsområde, så kan NOSO kun tas opp gjennom Kommuneforbundet.

Jeg representerer selv en organisasjon som ved siden av seg har to «spekkhoggerorganisasjoner», nemlig NITO og Norges Arbeidslederforbund. De er slike organisasjoner som går i LOs kjølvann og glefser til seg det som LO i kraft av sin tyngde greier å gjøre for sine medlemmer. Jeg kan godt tenke meg den situasjon at en av disse organisasjonene søkte om opptakelse i LO som eget forbund. Det er også en situasjon man kan frykte. Jeg har som formann i NFATF fått forespørsler om noe slikt kan finne sted. Til det har jeg svart nei, fordi det foreligger klare vedtak i LO om hvem som skal organisere den og den.

Man skal være veldig forsiktig med å fatte vedtak som kan få slike konsekvenser som formannen i Kommuneforbundet her har gitt uttrykk for. Jeg betrakter ikke Borns uttalelser som noen trussel overfor Representantskapet. De fleste av representantene vet nok hvilke vansker Kommuneforbundet har hatt på de forskjellige områder, og særlig når det gjelder de «gule spekkhoggerne» som ligger utenfor fellesskapet.

Jeg er sikker på at de arbeidstakerne det her gjelder, i Kommuneforbundet vil få en fullgod ivaretagelse av sine interesser, og jeg ber Representantskapet om å følge innstillingen fra mindretallet.

Leif Haraldseth, Sekretariatet: La meg først få referere konklusjonen på vedtaket i Sekretariatet:

«Ut fra ovenstående vil vi derfor be om Sekretariatets fullmakt til å forhandle med NOSO om organisasjonsmessig tilknytning, eventuelt også om opptakelse i LO som eget forbund».

Dette var vår innstilling og det var dette som ble vedtatt i Sekretariatet. I dette har vi oppfattet at vi primært skulle prøve å forhandle med NOSO om medlemskap i LO via eksisterende forbund. Det har hele tiden vært vår ledetråd i forhandlingene med NOSO. Vi har gjort alt som har vært mulig å gjøre for å få aksept fra NOSO på at organisasjonen opptas som medlem av LO gjennom våre bestående forbund. Derav ligger også formuleringen i den siste forhandlingsprotokollen hvor det bl. a. står at vi anbefalte NOSO medlemskap via eksisterende forbund.

Derfor er det ikke riktig når det her sies at det skal være «noen bevisst linje fra LOs side» å oppta NOSO som eget forbund. Vi har hatt vår egen mening om dette at vi primært ønsket NOSO som medlem av fagbevegelsen via et eksisterende forbund, men at

vi også skulle ha et subsidiært forslag med oss i forhandlingene. Vi er informert om de møter og de bestrebelser Norsk Kommuneforbund har hatt med tillitsmenn i NOSO. Formannen og styret i NOSO har fått tilbud fra Norsk Kommuneforbund, tilbud som etter vår mening burde kunne godtas av NOSO. Men de har ikke hatt muligheter for å få flertall i sitt forbund for dette syn. Dette ligger også i denne organisasjonens landsmøtevedtak, de ønsker medlemskap i LO, men kun som eget forbund. Det har ikke vært mulig verken for Kommuneforbundet i dets bestrebelser eller for oss å få endret deres syn på dette. Ut fra dette har vi benyttet oss av de fullmakter vi fikk i Sekretariatet og legger fram den innstillingen som her er referert tidligere.

Det er sagt oss i forhandlingene at det er den private sektor som er i sterkest ekspansjon når det gjelder sosionomene i årene som kommer. Det er også ventet ekspansjon innen staten, et organisasjonsområde som dekkes av Norsk Tjenestemannslag. Hva Born antyder av komplikasjoner i denne forbindelse, er det ingen grunn til å tvile på, de 150 medlemmer det her maksimalt kan dreie seg om vil vel Kommuneforbundet kunne mestre situasjonen for. Jeg kan nevne at det i alle fall betyr at ca. 300 medlemmer fra «gule» organisasjoner kommer inn i fagbevegelsen. Vårt reelle valg i dag er å si ja til NOSO og dermed få 850 nye medlemmer, eller si nei, og så står både Embedsmennenes Landsforbund og andre hovedsammenslutninger med åpne armer og tar i mot uten problemer. Det er ut fra denne vurderingen vi er kommet til den konklusjonen som her er referert tidligere.

Ivar Andresen, Oslo, Norsk Kommuneforbund: Arne Born nevnte at det var holdt en konferanse med de medlemmer av NOSO som også er medlemmer av Kommuneforbundet. De laget et vedtak som jeg gjerne vil at Representantskapet skal ha kjennskap til:

«1. Vi trenger en sterk og handlekraftig landsomfattende organisasjon som kan hevde de rettigheter overfor motparten i tariffavtalene og de kommunale og statlige organer på andre områder. I denne sammenheng mener vi at Norsk Kommuneforbund er den organisasjon vi bør stå tilsluttet.

2. Videre vil vi understreke våre krav på de lønnsmessige, yrkesmessige og utdanningsmessige områder og sterkt henstille til forbundsledelsen om å følge opp disse spørsmål.

3. Møtet ber Norsk Kommuneforbund om å ta kontakt med NOSO for å få en avklaring forbundene imellom om organisasjonsforholdet og drøfte mulighetene for at sosionomene fortsatt skal tilhøre Norsk Kommuneforbunds organisasjonsområde.»

Det er denne konferansen vi ikke har fått med NOSO. Vi hadde riktignok en konferanse, men vi fikk ikke noe svar etterpå.

Haraldseth nevnte i sin innledning at NOSO hadde foretatt en uravstemning. Det kunne være interessant å høre stemmetallene derfra. Videre ble ekstraordinært årsmøte nevnt. Det kunne være interessant å høre hvor mange som der var til stede og hvor mange som stemte for å danne eget LO-forbund.

Haraldseth: NOSO har behandlet denne saken på to ordinære landsmøter, et ekstraordinært landsmøte, og det har foretatt uravstemning.

Ved uravstemningen ble 66 prosent av stemmene avgitt for eget LO-forbund og 34 prosent mot. Vedtaket på det ekstraordinære landsmøtet om eget LO-forbund ble gjort med 43 stemmer for og 8 stemmer mot.

— — —
Viderebehandlingen av pkt. 10 ble utsatt til neste dags møte. Dagens møte ble dermed hevet kl. 17.45.

Møte tirsdag 27. april.

LOs representantskapsmøte ble satt igjen tirsdag 27. april kl. 9. Dirigent: *Thorleif Andresen*.

Tor Aspengren ønsket statsråd Odvar Nordli samt pressens representanter velkommen til møtet.

Leif Haraldseth leste protokollen fra gårsdagens møte. Ingen hadde merknader. Protokollen ble enstemmig godkjent.

Saklista pkt. 12. Den aktuelle situasjon.

Statsminister *Trygve Bratteli* holdt følgende foredrag:

Etter fem og et halvt års avbrudd har Arbeiderpartiet igjen dannet regjering. Det umiddelbare forspillet til dette foregikk i store deler åpent for hele folket. Riktignok er viktige ledd holdt hemmelige — og vil bli holdt hemmelige. Ingen av de borgerlige partiene er interessert i å legge alle kort på bordet.

Likevel er enkelte trekk helt klare. Det viktigste er at koalisjonsregjeringen falt for egen hånd. I de kritiske dager foregikk det meste av koalisjonspartiernes virksomhet i Stortingets hus. Men Stortinget holdt ikke møter. Og Arbeiderpartiet sto stort sett utenfor den prosess som førte til koalisjonsregjeringens oppløsning

og fall. Først da den dypt sårede og vonbrotne Kjell Bondevik hadde vært på Slottet og meldt at han ga opp å danne en ny fireparti-regjering, kom Arbeiderpartiet for alvor inn i bildet.

Det mest uventede ved regjeringskrisen var likevel bare tidspunktet. Lange tider i forveien kunne en observere de tendenser som bar mot oppløsningen. Fra tidlig i fjor høst var det vel kjent at det var utbredte ønsker i de borgerlige partier om å få en annen regjering. Av flere grunner var det vanskelig for dem å realisere dette. En grunn var at ikke noen av de fire partier var rede til å sette prosessen i gang. En annen viktig grunn var at mange innenfor de borgerlige partier hadde to ønsker: de ville bli kvitt Statsministeren og dermed regjeringen Borten, og samtidig ville de fortsette en borgerlig koalisjonsregjering. Det var dette dobbelte spill som tilspisset seg fra den såkalte lekkasjesaken og til Bondeviks tunge gang til Slottet.

Etter inngående diskusjoner tidligere hadde Arbeiderpartiet imøtesett at en slik situasjon kunne oppstå. Alle var klar over de problemer som knytter seg til å ha regjering uten flertall i Stortinget. Like klart var det ikke noen oppgave for Arbeiderpartiet å verne om en borgerlig fireparti-regjering. Med koalisjonens oppløsning bortfalt muligheten for en flertallsregjering i det nåværende Storting. Ethvert annet regjeringalternativ ville da ha et parlamentarisk svakere grunnlag enn den som nå er dannet av Arbeiderpartiet. Vårt parti ble kalt til jobben og vi har tatt den på oss. Det er vårt ansvar i enhver situasjon å gjøre den best mulige innsats for de store folkegrupper som har gitt Arbeiderpartiet dets bredde og styrke.

I de dramatiske dager var det nødvendig med en intens møtevirksomhet i partiets organer og i nær kontakt med fagorganisasjonen. Jeg er glad for å kunne si at det rådte bred samstemmighet om alle spørsmål. Det gjaldt partiets holdning under regjeringskrisen, godtakelsen av regjeringsoppdraget, prinsippene for sammensetningen av en ny regjering, personvalgene til Regjeringen og utformingen av Regjeringens erklæring.

Da den nye regjering var utnevnt og trådte sammen, sto det klart at den med en gang måtte gi seg i kast med tre store saksområder.

Det ene var forhandlingene med Det europeiske fellesskapet. Det andre var oljesaken. Og det tredje var de økonomiske spørsmål som direkte hang sammen med de i 1970 avtalte indeksreguleringer våren 1971.

Etter enstemmig tilråding fra den daværende koalisjonsregjering,

vedtok Stortinget i juni 1970 at Norge skulle forhandle på grunnlag av søknad om medlemskap i Det europeiske fellesskap på grunnlag av artikkel 237 i Romatraktaten. Vedtaket i Stortinget ble gjort med 132 mot 17 stemmer.

På vegne av en enstemmig regjering ga daværende utenriksminister Stray en erklæring på ministermøtet i Brussel 22. september 1970. I denne enstemmige erklæring heter det blant annet at som søkerland aksepterer Norge Romatraktaten og dens målsetting, herunder den politiske målsetting slik denne kommer til uttrykk i traktatens innledning. De spesielle norske problemer ønskes ikke løst ved traktatendringer, men innenfor traktatens rammer.

Deretter nevner koalisjonsregjeringens erklæring noen av Norges særproblemer. Så sies det at Norge aksepterer retningslinjene for den fremtidige politikk samt den hovedregel at problemene skal løses i form av overgangstiltak med unntak av de forhandlingsspørsmål Norge har for landbruket.

Etter hvert viste det seg imidlertid at koalisjonsregjeringen var mindre skikket til å føre de forhandlinger den selv hadde foreslått. Arbeidet gikk mer og mer i stå, og den daværende regjering kom ikke i gang med det informasjonsarbeid i saken som var forutsatt.

Den nye regjering har lagt stor vekt på det arbeid som henger sammen med forhandlingene, og forberedelsen av det informasjonsarbeidet som i denne sammenheng er nødvendig i Norge.

Vi legger stor vekt på å stimulere til en bred og saklig debatt i arbeiderbevegelsen om disse spørsmål. Alle er klar over at i koalisjonsregjeringens på dette område passive periode fikk denne sakens behandling en sterk slagside ute i folket. Det er mange merkelige forestillinger som er søkt markedsført av en ytterst uensartet gruppe av mennesker. — Jeg syns en kan fornemme at en del av de mer hysteriske former for debatt nå er i ferd med å forta seg. Det er et økende krav om fakta, opplysning, om pålitelig informasjon. Dette krav bør imøtekommes parallelt med at de vedtatte forhandlinger videreføres.

Under denne prosess vil det bli bedre klarlagt hva Norges problemer og interesser er på dette uvante og innfløyte område. Det enkelte menneske og de enkelte grupper vil da også ha anledning til å sette seg ordentlig inn i saken.

De grunnleggende mål Arbeiderpartiet stiller seg er de samme i norsk og i europeisk sammenheng. Disse mål er kjent fra vår politikk og vårt program. Vi mener at alle mennesker har like verd, alle skal ha samme muligheter for utvikling og menneskelig livsutfoldelse. Vi må få et samfunn, der alle får langt større frihet

til å innrette sitt liv etter egne ønsker og behov, så lenge de ikke skader andre. Vi vil utvikle et reelt demokrati på alle livets områder, alle må få muligheter til å være med å bestemme over de forhold som er av betydning for dem. Vi vil sikre trygghet for den enkelte. Vi vil utvikle et samarbeidssamfunn uten usunn konkurrensementalitet og statusjag.

Vår politikk i samarbeidet med Europa skal også tjene disse mål. Det vil selvsagt ikke være tale om for Arbeiderpartiet å ofre svake grupper i vårt eget land for abstrakte målsettinger verken her hjemme eller i Europa. I all vår politikk vil vi legge særlig vekt på å vareta interessene til de store folkegruppene, lønnstakere, jordbrukere og fiskere. På dette grunnlag må Arbeiderpartiet også foreta den endelige vurdering av spørsmålet om medlemskap i et utvidet europeisk fellesskap.

Vi står fremdeles midt i en forhandlingsrunde om en utvidelse av Det europeiske fellesskapet. Ikke noe land har ennå sluttført disse forhandlingene. Ennå kan ikke noen vite med sikkerhet hva resultatet av forhandlingene vil bli.

Vi bør forsette disse forhandlingene i klar forståelse av den store betydning samarbeidet i Vest-Europa vil ha for vår verdensdel, for vårt eget land og for hele den internasjonale utvikling.

Så får tiden vise hva resultatet blir, for andre søkerland og for oss selv. Når forhandlingene er sluttført, kommer tiden for den endelige vurdering og det endelige vedtak. En rådgivende folkeavstemning er forutsatt før Stortinget gjør sitt endelige vedtak.

Funnet av olje på den norske kontinentalsokkelen stiller vårt land overfor viktige og uprøvde oppgaver. Det er av stor betydning at vi fra starten kan utforme en oljepolitikk som på en for landet tilfredsstillende måte kan løse disse oppgavene. Regjeringen legger derfor stor vekt på denne saken, både i det omfattende daglige arbeid saken krever, og i samband med den melding til Stortinget som snart vil bli lagt fram.

Arbeiderpartiet har stilt opp noen grunnleggende siktepunkter for denne politikk. Det er her foreslått som en hovedregel at oljen skal ilandføres i Norge. Staten må fortsatt ha sikker styring av det praktiske arbeid i oljesektoren. Full nasjonal kontroll over utforskning og utvinning er nødvendig. Nord for 62. breddegrad er det en statsoppgave å foreta utforskning, utvinning og utnyttning av oljen. Det bør organiseres et statlig oljeselskap — rent statlig eller med minst 51 prosent av aksjekapitalen for staten. Norge må også arbeide for å styrke det internasjonale statlige samarbeid

i oljesektoren — en rekke land har her liknende problemer som vårt eget.

Inntil for noen måneder siden var det tegn til at oljepolitikken kunne bli et stort stridsspørsmål i Norge. Etter hvert synes det imidlertid å vise seg muligheter for i hvert fall et stor flertall i Stortinget for en oljepolitikk med de siktepunkter Arbeiderpartiet har gitt uttrykk for. Hvis en slik bredere samling om oljepolitikken viser seg mulig, tror jeg den vil være til stor fordel for landet. Det hører så å si oljeprosusjonen til at den lett trekker på seg både mektige internasjonale konserner, og aktivistiske private kapitalistiske interesser i vårt eget land. For regjering og storting er det bare én ting som kan telle her: oljen på den norske kontinentalsokkelen er en nasjonal tilgang, og oppgaven er den ene å nyttiggjøre den best mulig for hele vårt folk. Og vårt folk er ikke interessert i et kortvarig og profitabelt oljeeventyr — noe i likhet med utryddelsen av hvalen i Antarktis. Vårt land er interessert i en rasjonell og samfunnsmessig forsvarlig utnyttelse av olje- og gassforekomstene. Det er Stortingets og Regjeringens ansvar at så skjer.

Tidspunktet for regjeringsskiftet var ikke gunstig for oss når det gjelder den økonomiske politikken. Dels var grunnlaget for den aktuelle utviklingen i stor utstrekning bestemt av ting som skjedde i 1970. Dels var hovedtrekkene i den økonomiske politikken for 1971 allerede fastlagt gjennom vedtak av det borgerlige stortingsflertall. Statsbudsjettet var vedtatt før årsskiftet, nasjonalbudsjettet og kredittpolitikken var i hovedlinjene fastlagt.

Det står imidlertid ikke noe sted skrevet at Arbeiderpartiet skal overta regjeringen på økonomisk gunstige tidspunkter. Den nye regjeringen tiltrådte 17. mars og den var i sitt første møte klar over at vi sto like foran et meget omfattende indeksoppgjør som følge av den uvanlige sterke prisstigning de siste par år. Indeksavtalene for lønnstakere og jordbrukere var avtalt i fjor, og hele situasjonen en følge av det økonomiske pressåret 1970.

Inngåtte avtaler om inntekter — inklusive indeksavtaler — verken kan eller vil Regjeringen gjøre noe med. Disse tilleggene er et regnestykke etter avtalene. Regjeringen måtte imidlertid straks ta standpunkt til et par andre spørsmål. Indeksoppgjøret for alle lønnstakere øker lønnsutbetalingene med over 1 milliard kroner. Det er ikke mulig å hindre at det etablerer et ytterligere prispress. Etter drøftelser i Kontaktutvalget er det gjennomført visse modifikasjoner i bestemmelsene om den midlertidige prisstopp. Bedriftene må være i stand til å dekke de økte utbetalinger.

Etter avtalen med bøndene skal de ha et indeksoppgjør med ca. 220 mill. kroner. Regjeringen har ennå ikke tatt standpunkt til formene for dette oppgjøret.

På forhånd var det gitt tilsagn til trygdede og pensjonister om at de skulle få et tillegg samtidig med lønnstakernes oppgjør. De trygdedes tillegg blir fra 1. mai. Også dette tillegg må betales. Her er det samtidig avklart at koalisjonsregjeringen har gitt Stortinget ufullstendige opplysninger om inntektene til folketrygdens fond. Uten endringer ville det bli en inntektssvikt på mer enn en halv milliard kroner. Derfor har Regjeringen samtidig med kompensasjonen til de trygdede måtte foreslå en økning av folketrygdavgiften.

I denne sammenheng har jeg merket meg at enkelte borgelige aviser er utrettelige i å dokumentere at de er uten enhver kontakt med de stemninger som rår i fagforeningene og på arbeidsplassene. De har igjen funnet ut at den kjente 15 minutters streiken i fjor høst angivelig var en protest mot en økning av medlemsavgiften til folketrygden med 0,3 prosent. Det er neppe annet å gjøre enn å la disse aviser leve i sin tro, og så sørge for at landet alltid har en regjering med bedre kontakt med lønnstakerne.

Enkelte har også etterlyst et bredt økonomisk-politisk opplegg i samband med indeksreguleringen. Det har Regjeringen ikke tatt sikte på. Som nevnt dreier det seg her om direkte utslag av tidligere avtaler og vedtak. Regjeringen har her begrenset seg til visse skritt som direkte har sammenheng med indeksoppgjøret.

I nær framtid vil Regjeringen legge fram for Stortinget melding om gjennomføring av nasjonalbudsjettet for 1971. Der vil den økonomiske politikken bli undergitt en mer dyptgående behandling.

Ellers er det naturlig for Regjeringen nå å legge hovedvekten av arbeidet med den økonomiske politikken i forberedelsen av de opplegg som skal legges fram for Stortinget til høsten. Det som alt er vedtatt for 1970 kan stort sett ikke gjøres om igjen. Stortingets sammensetning er den samme som før. Vi må nå se framover og legge hovedvekten på den videre utviklingen.

Her er det svært viktig å få bedre herredømme over økonomien enn den inflasjonsartede utviklingen vi har sett i de siste par årene. De har etterlatt en del skjevheter i økonomien, som dessverre neppe kan fjernes ved noe enkelt håndgrep. Vi må finne en arbeidslinje som systematisk fører oss over på tryggere grunn. Det er en forutsetning for at vi videre skal kunne føre en realistisk økonomisk og sosial politikk.

De innebygde skjevheter i vår økonomi har flere trekk. Ett av dem er den sterke oppsvulming av alle offentlige budsjett-tall,

uten at det har styrket vår evne til å løse vår tids påtrengende felles oppgaver. Dette er en direkte følge av den måten 20 prosent momsens ble gjennomført, og av det svakt balanserte budsjettet i 1970.

Pressøkonomien i fjor førte til en uvanlig lønnsglidning, med de skjevheter i inntektsutviklingen og inntektsfordeling som følger med den.

Det har utviklet seg en strukturell underbalanse i utenriksøkonomien. Driftbalansen utenom sjøfart viste i 1960—65 i årlig gjennomsnitt et underskott på 2850 mill. kroner, og i året 1970 var underskottet 6500 mill. kroner. Denne utviklingen har delvis vært tildekket av de uvanlige skipsfartskonjunkturer, men disse vil ikke vare. Allerede 1971 vil antakelig vise det.

Vi skal alltid glede oss over lave tall for arbeidsløse, men ikke overse det når tallet på ledige plasser er dobbelt så stort som ledighetstallet.

Disse og andre data er uttrykk for mangel på balanse og utilstrekkelig styring. Det er en hovedoppgave å finne fram til tryggere grunn. Ikke minst er det i vanlige lønnstakeres interesse at så skjer.

Jeg skal ellers ikke her gå nærmere inn på de mange enkelt-saker Regjeringen arbeider med. I dette representantskap kan det likevel være naturlig å nevne to. Den ene er nedsettelsen av pensjonsalderen til 67 år, med adgang til å slutte inntil tre år før eller fortsette inntil tre år ut over denne aldersgrense, fra 1. januar 1973. Det gjenstående hovedspørsmål her er nå å klarlegge de økonomiske forutsetninger for denne reform. Dette må nå klarlegges snarest mulig.

Den andre saken gjelder videreføringen av det industrielle demokrati. Den siste komité-innstillingen om dette gir begrenset hjelp, da den åpenbart er ute av takt med den opinionsutvikling som her har funnet sted. Også her håper Regjeringen å få flertall i Stortinget for et tidsmessig forslag.

Grunnlaget for Regjeringens politikk er Arbeiderpartiets program for denne stortingsperioden og Regjeringens erklæring. Programmet er et meget krevende opplegg. Halve perioden var gått de Regjeringen tiltrådte. Vi vil likevel sette alt inn på å gjennomføre programmet så langt de økonomiske og politiske forutsetninger for det kan tilrettelegges.

Regjeringen er klar over at den ikke har flertall i Stortinget. For å løse konkrete og positive oppgaver vil den søke det best mulige samarbeid med Stortinget.

Samtidig er det viktig at vi alle tar sikte på å nytte de nye muligheter for å bygge ut et sterkere politisk arbeidsgrunnlag i framtiden. Det er folkets tilslutning og støtte som her er avgjørende.

Regjeringen vil legge stor vekt på samarbeidet med organisasjonene på alle plan. Det gjelder selvsagt slike organisasjoner som vårt eget parti og lønnstakernes faglige organisasjoner. Det gjelder vår ungdomsfylking og vår kvinnebevegelse. Men også andre, som fiskernes og småbrukernes organisasjoner. Vi må gjennomføre en organisering, aktivisering og skolering på bredets mulig grunnlag.

Så kan vi gå til kommunevalget i september 1971, valget for «Demokrati i hverdagen». Deretter sikter vi virksomheten inn mot stortingsvalget i 1973. Vi har alle ansvar for å nytte mulighetene til å legge ledelsen av landet stabilt i hendene på en samling til venstre i norsk politikk.

LOs formann, *Tor Aspengren* holdt følgende foredrag:

Statsministeren var inne på en del spørsmål i forbindelse med den faglige situasjon. Jeg finner det riktig å beskjefte meg noe med de samme problemer.

Da vi den 20. november i fjor hadde vårt ekstraordinære representantskapsmøte, hadde vi oppe til behandling hele den økonomiske situasjon og spesielt prisutviklingen. Landsorganisasjonen hadde på forhånd vært i kontakt med regjeringen Borten og lagt fram visse krav, blant annet om prisstopp og visse kredittrestriksjoner. Vi husker alle at Representantskapet ga sin fulle tilslutning til det initiativ som ledelsen i Landsorganisasjonen hadde tatt og var enig i at man nå måtte kreve prisstopp og visse innskrenkninger i kredittgivningen for å dempe på hele den inflatoriske utvikling vi var i ferd med å gå inn i. Dessuten stilte Representantskapet krav om subsidier på visse matvarer, særlig med tanke på den situasjon man ville stå overfor ved indeksreguleringen våren 1971 og de konsekvenser som indeksreguleringen for jordbruket ville få.

Når vi nå om lag fem måneder senere, har vårt ordinære representantskapsmøte, er det inntrådt en helt ny politisk situasjon. Vi har for vel én måned siden fått en regjering utgått fra Det norske arbeiderparti. Allerede da vi holdt vårt ekstraordinære representantskapsmøte i fjor, var det atskillige tegn som tydet på slitasje innen den borgerlige koalisjon. Det var ikke lenge etter stortingsvalget i 1969 at man kunne ane muligheten av at den borgerlige regjeringen ikke ville holde stortingsperioden ut, selv om man i sin alminnelighet ville tro at den kunne klare å holde sammen til stortingsvalget i 1973. Det syntes som om det man framfor alt

var enig om innenfor de borgerlige partiene, var å gjøre det som var mulig for å holde Arbeiderpartiet utenfor. Det viste seg til slutt at problemene ble så store at koalisjonen sprakk. Formelt skjedde dette på spørsmålet om den politikk regjeringen skulle føre i forhold til Det europeiske fellesskap. Men det vil være galt å si at årsaken bare hang sammen med dette. Det er nok enkelte som gjerne vil gjøre dette til et EEC-spørsmål, og ikke minst innenfor Senterpartiet og Folkebevegelsen mot medlemskap i EEC, men det er helt på det rene at årsakene er helt andre enn dette.

Vi skal ikke her gjenta den kritikk som flere ganger har vært rettet mot statsminister Borten, men bare konstatere at det til slutt ble Per Borten selv som bidro til koalisjonens oppløsning. Dessverre skjedde det på en måte som er lite smigrende for politisk virksomhet. Hele historien vil være godt kjent fra pressen, og ikke minst fra TV- og radioreportasjer. Det er meget lenge siden vi i vårt land har opplevd så dramatiske dager som da den borgerlige regjeringen til slutt måtte gi opp.

Det er som statsministeren her ga uttrykk for, at det er ingen lett oppgave for Arbeiderpartiet å ta over regjeringsmakten etter fem og et halvt års borgerlig styre. Ikke minst er det, som han pekte på, den økonomiske politikken som har skapt problemer. På den annen side er vi i fagbevegelsen glad for at vi nå har fått en regjering som vi regner med å kunne samarbeide bedre med enn vi kunne med den borgerlige regjeringen. De borgerlige partiene snakket om sin samarbeidsregjering. Vi i fagbevegelsen vil betrakte den regjeringen som vi nå har fått, som en samarbeidsregjering ut fra vårt synspunkt. Fagbevegelsen er dessuten også representert i den nye regjeringen både på statsrådplan og blant statssekretærene. Vi tillegger dette den største betydning selv om vi naturligvis er klar over at en Arbeiderparti-regjering, i likhet med en hvilken som helst annen regjering, har mange hensyn å ta.

Vi har kunnet konstatere at den nye regjeringen i sin regjeringserklæring har tatt opp tre saker som fagbevegelsen ser som særlig viktige i tiden framover. Det gjelder i første rekke nedsettelsen av den alminnelige pensjonsalder. Dessuten har regjeringen satt ned et utvalg som skal utrede spørsmålet om en sykelønnsordning som er lik for alle arbeidere og funksjonærer. Det tredje gjelder bedriftsdemokratiet. Det foreligger en komitéinnstilling der det er dissenser, og vi i fagbevegelsen håper naturligvis på at våre synspunkter og forslag skal vinne fram.

Men, det er den økonomiske politikken som volder de største bekymringer. Og det er den tidligere borgerlige regjering som har skaffet oss problemene på halsen. Det startet med den såkalte

skatteomlegningen som ble vedtatt høsten 1969. Det er mye som tyder på at denne skatteomlegningen ikke fikk det forløpet som de borgerlige partiene påsto og kanskje regnet med. Når det i disse dager snakkes om den økonomiske politikken, er det først og fremst indeksreguleringen man snakker om fordi den naturligvis kommer til å koste samfunnet store beløp. Man skal imidlertid ikke glemme at den tariffrevisjon som vi hadde i fjor vår og som etter vår mening ga et stort pengeutslag, var en følge av den borgerlige regjeringens økonomiske politikk. Dessuten var situasjonen innenfor næringslivet også slik at man fant å kunne gi betydelige tillegg og det er derfor urimelig å legge ansvaret for den senere utvikling på tariffrevisjonen.

I den politiske situasjonen vi nå har, skal vi ikke oppholde oss så lenge med snøen som falt i fjor. Det som nå gjelder er å finne positive løsninger slik at den inflatoriske utvikling kan dempes ned. Indeksreguleringen er nå gjennomført og må gå sin gang. Det neste vi får er indeksoppgjøret for jordbruket, og her må fagbevegelsen fastholde at en del av prisutslaget må tas over statsbudsjettet gjennom økte subsidier. For øvrig må vi regne med at indeksreguleringen vil gi seg visse prisutslag. Det har ikke vært LOs mening at den prisstopp som ble innført før jul i fjor skulle være absolutt. Vi var innstilt på at avgiftsforhøyelser og tariffmessige tillegg måtte føre til en viss justering eller oppmyking. Fra borgerlig hold har man forsøkt å framstille det slik som om fagbevegelsen etter at vi fikk Arbeiderparti-regjering, har endret sin holdning når det gjelder den økonomiske politikken. Men det er ikke tilfelle. Vi vil fastholde den politikk som vi slo inn på i fjor høst og som førte til prisstopp. Vi mener det er nødvendig å ha kontroll over prisutviklingen framover, og det er det mulig å ha ved en prisstoppordning som kan gi myndighetene muligheter for å vurdere i enkelte tilfeller hvilke avanseforhøyelser man kan gå med på. Uten prisstopp ville vi fortsatt hatt en ukontrollert økonomisk og prismessig utvikling.

I disse dager er mange borgerlige aviser opptatt av å si at «kvarterstreiken» var rettet mot den forhøyelse av folketrygdpremien som Bortens regjering foreslo. Da streiket LO, heter det, men nå da regjeringen Bratteli foreslår økning, sier ikke LO et ord.

Det er riktig at vi nevnte folketrygdpremien i forbindelse med andre avgifter som regjeringen Borten foreslo. Og i møter hevdet vi at slik den kom i tillegg til avgiftsøkningen for øvrig, måtte den belastes arbeidsgiverne. Det var hele tiden prisstigningen, det var dens virkning for reallønnsnivået i 1971 og for øvrig hele den økonomiske utvikling som var årsaken.

Jeg synes det er en merkelig form for journalistikk å søke å få folk til å glemme prisstigning ved å snakke om folketrygdpremien. Folk som skriver på en slik måte kan ikke ha noen anelse om hva det vil si å leve på en gjennomsnittsinntekt. Statsministeren ga her uttrykk for at disse avisene får være i den tro. Jeg holdt på å si at hvis det bare var med trua, ville jeg gi min tilslutning til det. Men jeg har lyst til å referere borgelig journalistikk. Det er kanskje riktig, for ikke å treffe andre, at det er Morgenavisen i Bergen og dens lederartikkel lørdag den 24. april, jeg siterer i sin helhet:

Den har en svær overskrift «Aspengrens hukommelse» og lyder slik:

«Nå har selvste LO-formannen rykket ut for å forsvare LO's kuvending til Arbeiderparti-regjeringens forslag om å øke avgiftene til Folketrygden. I en pressemelding, som er gjengitt i flere aviser, sier Aspengren at det ikke var økningen av folketrygd-premien LO protesterte imot i oktober i fjor, men regjeringens økonomiske politikk og prisstigningen generelt.

Det er nærmest sjokkerende at Aspengren i dag vil benekte et vedtak som LO selv gjorde straks etter at forslaget til statsbudsjettet ble lagt fram i fjor høst. Dagen etter offentliggjørelsen ble Aspengren intervjuet av Arbeiderbladet, og her viste han til et vedtak i LO-sekretariatet, om at lønnstakernes premier i Folketrygden ikke måtte økes:

«I kontaktutvalget har LO tidligere bedt regjeringen om ikke å foreslå forhøyelser idet det vil bety en reduksjon av de fordeler som lønnsmot-takerne oppnådde under tariffrevisjonen».

Som man vil huske, ble ikke LO og Arbeiderpartiet så helt enig med seg selv om hva som var årsaken til «kvarterstreiken». Men LO gjorde et vedtak, i skriftlig form, og kan ikke så lett løpe fra sine ord. Når Aspengren i dag benekter dette, gjør han seg først og fremst skyldig i et grovt tillitsbrudd overfor 500 000 personer i Norge som i fjor gikk til proteststreik på LO-sekretariatets ordre. For de husker ennå bakgrunnen for aksjonen.

Dernest bryter Tor Aspengren en alminnelig regel for skikk og bruk om ikke å være usannferdig overfor offentligheten. Folk må kunne stole på hva en LO-formann sier, selv om det skulle inntreffe et regjerings-skifte i mellom tiden.

Aspengren henviser nå til at LO i fjor gikk til streik fordi de økonomiske bremsetiltakene i forbindelse med statsbudsjettet ville slå ut med 1—1,5 prosent på konsumprisindeksen. Hvis det nå skulle vise seg at Arbeiderparti-regjeringens økte skatter og avgifter i løpet av dette året vil slå ut med et høyere poeng-tall, vil LO da gå til ny streikeaksjon? Eller vil man da rett og slett benekte at «kvarterstreiken» i fjor hadde noe med prisstigningen å gjøre i det hele tatt?

Selv om LO nå har fått sitt første sjokk fra sin Arbeiderpartiregjering, og lønnsinntakene neppe gleder seg over at lønningsposen allerede i sommer blir redusert med 0,5 prosent, bør man ikke bortforklare et klart vedtak fra bare et halvt år siden.

Denne artikkelen kommenterer seg sjøl, etter min oppfatning.

Jeg vil gjerne komme tilbake til spørsmålet om reduksjon av

pensjonsalderen. Det er et spørsmål som er tatt opp for lenge siden av alle partier og de har forpliktet seg til å redusere pensjonsalderen i løpet av inneværende stortingsperiode.

I sin erklæring har regjeringen Bratteli gjort det klart at det vil bli foreslått å redusere pensjonsalderen til 67 år fra 1. januar 1973. Forutsetningen er at pensjonsalderen skal være fleksibel slik at man kan arbeide til 70 år hvis man ønsker det, eller gå av ved 64 års alder hvis forholdene gjør det nødvendig. Jeg understreker at vi fra fagbevegelsens side når det gjelder statssektoren, når det gjelder sjømannstrygden og skogsarbeidertrygden, vil ta visse unntak i forbindelse med disse generelle vendinger.

Slik situasjonen har utviklet seg på arbeidsmarkedet tror jeg det er nødvendig å finne ordninger, spesielt innenfor industrien, for de eldre arbeidstakere som har vansker med å finne nytt arbeid, eller må slutte på grunn av nedleggelse av bedrifter eller bedriftsinnskrenkninger. Vi har i den senere tid hatt en del av dette. Eksempler på liknende har vi også fra tidligere. Fagbevegelsen vært opptatt av å finne løsninger, særlig for de som har fylt 60 år slik at de ikke blir stående uten eksistensmuligheter hvis de blir rammet av arbeidsløshet på grunn av strukturrasjonalisering eller andre forhold.

Den avtalen som LO inngikk med N.A.F. ved tariffrevisjonen i 1968 om sluttvederlag var også begrunnet nettopp i de vanskelige forhold som eldre arbeidstakere viste seg å stå overfor når de kommer ut av sin vanlige jobb. Prinsipielt sett mener vi naturligvis at bedriftene bør gjøre hva de kan for å sysselsette også eldre arbeidskraft. Med den teknologiske utvikling som vi etter hvert har fått, og som vi vil få i årene fremover, skulle det være fullt mulig å beskjeftige eldre folk like mye som yngre. Vi tror at den satsing på yngre arbeidskraft som man ofte ser, er betydelig overdrevet. Vi må imidlertid ha subsidiære tiltak til disposisjon. Mulighetene for å gå av med pensjon tidligere enn normalt kan være en av utveiene.

Det har vært sagt at reduksjon av pensjonsalderen blir en kostbar reform på mange måter. For det første blir det kostbart å redusere pensjonsalderen når man tenker på at flere årskull skal ha pensjon. Dessuten sier man at det betyr å tappe arbeidslivet for arbeidskraft og at det går ut over vår produksjonsevne. Dessuten blir det framholdt at man først og fremst må bedre de økonomiske forhold for de som fikk folketrygd fra 1. januar 1967 og som er for gamle til å få tilleggspensjon og således bare må klare seg med grunnpensjonen.

Man skal være merksam på at forholdene på arbeidsmarkedet

er forskjellig i de forskjellige deler av landet og i de forskjellige deler av arbeidslivet. Ute i distriktene er det mulig at de eldre kan få beholde sine arbeidsplasser til oppimot 70-årsalderen, men vi har også hatt erfaringer for at eldre har vanskeligheter med å skaffe seg nye jobber hvis de på grunn av strukturrasjonalisering eller andre forhold, er kommet ut av sin vanlige jobb. Vi mener derfor det i høyeste grad er i pakt med den eldreomsorg som man taler så mye om i disse dager, at det gjøres mulig for eldre å skaffe seg et rimelig utkomme i de ulike situasjoner som de vil måtte komme til å oppleve.

Man bør være varsom med å bruke for mye gjennomsnittsberegninger. Derfor har man i fagbevegelsen også gått inn for en fleksibel pensjonsalder. Hvis det er slik at det er så mange som det sies som vil stå i jobben og har muligheter for å stå der til de er 70 år, går vi ut fra at de også vil gjøre dette selv om pensjonsalderen skulle bli redusert. Jeg tar fortsatt det unntak jeg nevnte for en del områder.

Vi tror det er nødvendig å satse en del på å løse problemene for de som er eldre i dag og for de som nærmer seg pensjonsalderen slik den er nå. Vi mener at det ikke er noen motsetning mellom det å redusere pensjonsalderen og det å skaffe en rimelig minstepensjon for dem som var så gamle at de i sin tid ikke kunne oppnå noen tilleggspensjon. Vi har inntrykk av at våre medlemmer i stor utstrekning vil prioritere pensjonsspørsmålet i hele sin bredde foran spørsmålet om ytterligere redusert arbeidstid. Vi håper at våre yngre medlemmer i praksis vil være innstilt på å vise solidaritet med sine eldre kamerater.

Et annet spørsmål som også vil kalle på solidariteten er lavtlønnsproblematikken. Dette spørsmål vil melde seg igjen med full tyngde og i langt sterkere grad enn ved tidligere tariffrevisjoner. Jeg skal ikke her gå nærmere inn på denne saken. Vi vil komme tilbake til den senere i år, sannsynligvis i slutten av november da vi skal ha et nytt representantskapsmøte for å legge opp kravene til tariffrevisjonen neste år.

Foruten den økonomiske politikken, er naturligvis industripolitikken og sysselsettingspolitikken i sin alminnelighet vesentlige spørsmål. Dette er ting som henger nøye sammen. LO og Arbeiderpartiet har under den borgerlige regjering henvendt seg til regjeringen med forslag om en mer aktiv arbeidsmarkeds- og industripolitikk. Vi regner nå med at det blir mulig å drøfte disse spørsmålene nærmere med den regjeringen vi nå har og at det vil kunne bli et samarbeid om de retningslinjer som skal følges. Vi tror ikke det er mulig å komme utenom et sterkere engasjement

fra statens side. På den annen side er det klart at på hvilken måte og i hvilken utstrekning staten skal medvirke, vil i stor grad avhenge av næringslivets egen vilje til å være med på fornuftige løsninger. Full sysselsetting, økonomisk vekst og rettferdig fordeling må fortsatt være ledesnoren for den politikk som skal føres, og hvis det er bred enighet om det, burde det heller ikke være vanskelig å bli enig om på hvilken måte man skal løse problemene.

Fagbevegelsen har etter hvert engasjert seg sterkere enn tidligere når det gjelder spørsmål om skole og utdanning. Vi kan ikke som tidligere bare beskjefte oss med yrkesopplæring. Vi er nødt til å se hele utdanningspolitikken i sammenheng. Vi vil i LO nå skaffe oss en spesiell saksbehandler på dette område slik at vi kan få effektivisert vår virksomhet også på dette felt.

I løpet av et års tid vil vi vite mer om vårt lands forhold til Det europeiske fellesskap. LO har med organisasjonsmessige vedtak i ryggen gått inn for at vårt land skal forhandle med Det europeiske fellesskapet om fullt medlemskap. Vi mener at det er den eneste måten å gå fram på hvis vi skal få vite betingelsene for et slikt medlemskap. Det er også den beste måten for å få fram alle sider ved saken slik at vi kan ta standpunkt til hvilken vei vi skal gå. Vi som mener at vi bør forhandle om medlemskap, vil og kan ikke føre den samme hysteriske argumentasjon som er ført fra deres side som allerede på forhånd har tatt standpunkt mot medlemskap. På mange måter kan det se ut som et handicap for oss at vi ikke kan drive debatten på samme måte. På den annen side håper vi at folk flest vil være mest stemt for å lytte til en saklig argumentasjon. Det er ingen tvil om at dette er en meget viktig sak. Og nettopp derfor er det også nødvendig å bevare fatningen slik at vi kan bli i stand til en nøktern vurdering av fordeler og ulemper. Det å gi opp på forhånd er lite i pakt med den holdning til problemene som ellers er karakteristisk for arbeiderbevegelsen.

Dirigenten gjorde merksam på at Sekretariatet ikke hadde lagt fram noen innstilling til dette punkt på dagsordenen, men dirigenten ville foreslå følgende konklusjon:

Representantskapet gir sin tilslutning til det opplegg som regjeringen Bratteli la til grunn for sitt arbeid da den tiltrådte. Representantskapet er klar over at det er en mindretallsregjering, men er overbevist om at Regjeringen vil kunne legge forholdene til rette for en valgseier i 1973. Vi i fagbevegelsen vil på vår side medvirke til dette.

Ordsiftet.

Kåre Flå, Vardø, Finnmark fylke:

Man kan si at det ikke var noen fordel for Arbeiderpartiet å overta regjeringsmakten under den situasjon som vi da var oppe i. Jeg tenker på den økonomiske situasjon og det som skjedde under representantskapsmøtet i november i fjor da vi måtte gå til det skritt å forlange prisstopp på grunn av den inflasjonsperioden vi var inne i.

I dag er folk sterkt opptatt av spørsmålet om norsk medlemskap i EEC. For oss i Finnmark er dette særlig aktuelt for fiskeriene, og det er avgjørende for oss om vi kan få varige særordninger for disse. Oppnår vi ikke varige særordninger, ser vi det slik at det vil bli svært vanskelig å opprettholde bosettingen.

Vi er klar over at jordbruk og fiske blir viet særlig oppmerksomhet under forhandlingene. Jeg merket meg at statsministeren i sitt foredrag nevnte bare jordbruket, men jeg går ut fra at denne benevnelsen også inkluderer fiskeriene.

Mange forhold melder seg i denne saken. Vi er klar over at det ikke vil nytte for et lite land som Norge å stå utenfor. Min mening er at man må slutføre forhandlingene og få klarhet i hva forhandlingsresultatet innebærer før man kan ta standpunkt. Men da vil også det norske folk få si sin mening ved uravstemning, og man må anta at Stortinget bøyer seg for folkets vilje hvis uravstemningen viser flertall i folket mot medlemskap i EEC. På den annen side må man kunne gå ut fra at Stortinget følger folkets vilje hvis det viser seg å være flertall for medlemskap.

Vi har hatt besøk av Ragnar Kalheim og fått fremlagt det syn han har i EEC-saken. Med slik ensidig informasjon vil det oppstå slagside. Når regjeringen Bratteli nå har bebudet full saklig informasjon, så er dette en umåtelig viktig oppgave.

I forbindelse med prisstoppen trer indeksreguleringen i mai i forgrunnen. Jeg er enig i hva Aspengren sa i denne forbindelse, og det var da heller ikke regnet med under representantskapsmøtet i november i fjor at en prisstopp, slik vi krevde, neppe kunne vare ut hele året 1971. Vi sa også i fra da vi i 1965 ble angrepet fra borgerlig hold, at det ikke var mulig å stanse prisstigningen, men den kunne holdes under kontroll. Her ligger på dette felt forskjellen mellom borgerlig politikk og Arbeiderpartiets politikk, og her ligger også årsaken til LOs krav i fjor om prisstopp.

Regjeringen Bratteli vil bli kritisert fordi den må gi anledning til visse prisforhøyelser på grunn av at bedrifter med svak økonomi vil få vansker med å tåle lønnsøkninger i forbindelse med

indeksreguleringen i mai. Det kan gjelde arbeidsplassers være eller ikke være, også arbeidsplasser for eldre arbeidstakere. LO må være konsekvent i sin holdning til problemene. Og vi skal være klar til å møte den kritikk som vil bli forsøkt.

En oppgave for arbeiderregjeringen blir også å styrke kommunenes økonomi, særlig gjelder dette distriktene. Demokrati i hverdagen er en annen vesentlig oppgave. Den må alle folkegrupper være med på løsningen av.

La meg til slutt få uttrykke håpet om at regjeringen sørger for informasjon om EEC-problematikken slik at vi blir i stand til å ta et riktig standpunkt når den tid kommer.

Trygve Bratteli (til oppklaring): Siden dette er et nokså følsomt punkt, vil jeg gjerne gjøre det helt klart at når jeg refererte til unntak for landbruket i forbindelse med EEC-forhandlingene, så refererte jeg utelukkende fra den erklæring som regjeringen Borten avga i Brussel i september i fjor. Regjeringen arbeider nå både med jordbruket og fiskeriene og vi har godt håp om at man skal finne fram til en akseptabel ordning. I den sammenheng dette ble nevnt her av Flå, så var min uttrykksform et sitat fra regjeringen Bortens erklæring.

Johan B. Magnussen, Oslo, Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund: Når det gjelder Riksmeklingsmannens forslag av 6. april 1970, hadde vi spesielt to ting som kunne gjøre seg gjeldende i tariffperioden. Det ene var fortjeneste- og utviklingsgarantien på inntil 35 øre pr. time, det andre var den automatiske indeksregulering med h.h.v. 7,5 og 5 øre pr. time pr. indekspoeng. Vi har nå for lengst passert 3. kvartal 1970 og vi har også passert 15. mars 1971, og vi kan nå danne oss en mening om tariffrevisjonens utslag for de ulike bransjer fram til 15. mars dette året. Vi vet at tidsrommet 4. kvartal 1969 — 4. kvartal 1970 ga en lønns-glidning på om lag 7 prosent. Dette er i og for seg ingen dårlig utvikling, men når vi ser på de mange grupper, spesielt innen NNN, så viser det seg at mange rent lønnsmessig ligger dårligere an i 3. kvartal 1970 enn hva de gjorde i 3. kvartal 1969.

Jeg vil også tillate meg å ta fram en spesiell gruppe, nemlig baker- og konditorfagene, gjerne også kjøttindustrien. De hadde begge særoppgjør i 1970. For bakergruppen viser dette følgende resultat: I 3. kvartal 1969 lå gjennomsnittslønnen for bakere og konditorer 15 øre pr. time under gjennomsnittet for industrien. I 3. kvartal 1970 lå de 57 øre pr. time under gjennomsnittet for industrien, og i 4. kvartal 1970 lå de 92 øre under dette samme gjennomsnitt.

Nå vil det kanskje se rart ut at vi som spesielle fagarbeidere

sammenlikner oss med industrien, men trekker vi sammenlikning med håndverkerne, får vi følgende resultat: 3. kvartal 1969 lå bakerne kr. 1.46 under gjennomsnittet for håndverkere. I 3. kvartal 1970 lå de kr. 1.83 under, og i 4. kvartal 1970 lå de kr. 2.42 under gjennomsnittet for håndverkere, altså om lag 15 prosent.

Det som er skremmende her er at på tross av et særoppgjør, er lønnsforholdene forverret siden tariffrevisjonen i 1970.

Jeg vil også peke på utviklingen for bakerne. I tidsrommet 3. kvartal 1960 til 3. kvartal 1970 har bakerfaget hatt en lønns-glidning på 6 øre pr. time, det betyr at de pr. 14. april er berettiget til 29 øre pr. time i glidning. Dette er et skritt i rett lei, men det løser ikke problemene. Jeg nevnte datoene 3. kvartal 1970 og 14. april 1971, det vil vel her også være riktig å nevne prisstoppen pr. 20. november 1970, gjerne også noe om lønnsstoppen i november 1970.

Neppe noen her er uenig i at en effektiv prisstopp er det beste middel til å bevare og eventuelt høyne den enkeltes levestandard. Men da må også kontrollen være effektiv. Det hjelper lite å erklære prisstopp når indeksen fortsatt går opp. Men det er klart at med det press vi har på arbeidsmarkedet, er det ikke mulig å holde prisnivået fast, ikke minst på grunn av den lønns-glidning som i større og større grad gjør seg gjeldende samt det stigende kjøpepress. Jeg bebreider ikke de som arbeider under slike systemer som gir glidning, årsaken kan være økt aktivitet hos den enkelte, det kan også være økt rasjonalisering innad i bedriftene. Men det er ønskelig at alle kunne få være med i en slik utvikling.

Nå er det slik at man fortsatt vil beholde prisstopp, men gi anledning til å kalkulere inn 40 øre pr. time av indeksreguleringen, samt økte utgifter til kull, koks, olje og elektrisitet. Mange bedrifter vil greie seg godt med dette, men en rekke vil få store vanskeligheter, spesielt i matvarebransjen, og spesielt bakersektoren som blir så godt kontrollert.

Det vedtak som er gjort av myndighetene vil bety en ytterligere forverring av lønnsforholdene i bakerfagene og en rekke andre bransjer innenfor NNN. Vi har passert halvparten av tariffperioden, jeg har redegjort for hvordan tariffoppgjøret har slått ut hitil, men jeg tør nesten ikke tenke på hva som vil skje i den tiden vi har igjen av perioden og hvor vi ikke er sikret noen kompensasjon for prisstigningen, og hvor også prisstoppen gjør lønns-glidning illusorisk for enkelte grupper. Landsorganisasjonen har antydnet at man ikke bør ha en så kategorisk prisstopp som nevnt, og at man innen visse bransjer må vise en lempeligere holdning. Jeg vil gjerne henstille til rette vedkommende at de følger LOs appell

i dette tilfelle slik at man foretar en vurdering hvoretter man innen enkelte grupper eller bransjer vil kunne møtes på halvveien når det gjelder å ikke håndheve prisstoppen så sterkt som her er antydnet.

Osvald Olsen, Høvåg, Vest-Agder fylke: Bratteli sier at den økonomiske ramme er lagt opp av den borgerlige koalisjon. Arbeiderpartiet har fremmet forslag om en merbeskatning av handelsflåten. Mitt spørsmål til Bratteli er: Hvor stille vil Arbeiderpartiet gå i dørene for å beholde regjeringsmakten? Vil partiet fremme slike saker som kan bety risiko for at regjeringen må falle?

Det blir sagt om EEC-spørsmålet at vi ingenting vet før vi har forhandlet om medlemskap. Hvordan kan vi informere når vi ikke vet noe? Jeg har hittil hørt bare ensidig informasjon — for eller mot.

Et spørsmål i sammenheng med de lønsmessige forhold: Skal vi fortsette med prosenttillegg og gjøre avstanden mellom yrkesgrupper større og større? Kommer Sekretariatet til å ta initiativet til å få bygget opp en ny indeks for lønnstakere? Den indeks som nå benyttes, skaper misforhold mellom yrkesgruppene.

Olav Bratlie, Sekretariatet: Vi er glad for å ha fått en regjering utgått fra Arbeiderpartiet og vi er klar over at den ikke kan utføre tryllekunstner til fordel for samfunnsutviklingen. Vi skal da heller ikke være med på noe som vanskeliggjør dens arbeid.

Vi har vært mest opptatt av industrien. I Buskerud hvor særlig papirindustrien i det siste har hatt det vanskelig, har vi nettopp holdt et møte sammen med industriministeren, kommunalministeren og fylkesmannen, og dette møtet ga uttrykk for at det ventet en mer aktiv industripolitikk enn hva tilfellet har vært de siste fem år. La oss huske at det stort sett er industrien som har skapt den levestandard vi i dag har i landet. Vi bør kunne møte industriens vansker med effektive tiltak, blant annet slik at eldre som blir arbeidsledige kan få annet arbeid.

Magnussen hadde full grunn til å si hva han gjorde om pris- og lønnsutviklingen. Han representerer en produksjonsgruppe hvis utslag på kostnadsindeksen er stort. La oss ha full forståelse for at for noen grupper i næringslivet betyr våre hjemlige priser mye, for andre lite og ingenting. Fagbevegelsen har vært flink til å utnytte den situasjon som stramt arbeidsmarked har skapt, lønnsglidningen må også tas med her. For papirindustrien som har vært i store vanskeligheter, har det vært stor lønnsglidning, fra 85 øre timen i tillegg til tariff tilleggene i tidsrommet 3. kvartal i 1969 og fram til samme kvartal i 1970. For cellulosesektoren har det vært en glidning på kr. 1.56 og for papirfabrikkene ca. 1 krone.

Slik har også andre områder utnyttet situasjonen og derved har vi gjort oss noe skyldige i prispresset, akkurat som næringslivet utnytter situasjonen når de kan ha anledning til å ta høyere priser.

I EEC-spørsmålet følger vi i papirindustrien den linje som LO har lagt opp. Vi får veie fordeler og ulemper når tiden er inne til det. Bosettingsforholdene er her et vesentlig element.

Bjørn Nasset, Oslo, Telefolkenes Fellesforbund: Jeg er stort sett enig med Aspengren i hva som var hans holdning til folketrygdspørsmålet tidligere og nå, men la oss være forsiktige med å gjøre for stort nummer av at LO ser likt på tingene under en borgerlig regjering og en arbeiderpartiregjering.

Selv om man godtar hva Aspengren sa i den forbindelse, må det være legitimt å spørre: Ville LO ha sett likt på forslaget om avgiftsøkning på lønnstakerne under en regjering Bratteli og en regjering Borten? Sannsynligvis ikke. Jeg synes at det er nokså selvfølgelig at slik må det være. Det er legitimt for LO å reagere forskjellig på nøyaktig samme tiltak av en borgerlig regjering og en Arbeiderpartiregjering.

Det samme kan være tilfelle ved tarifforhandlinger. Vi kan ikke behøve å være så opptatt av meget detaljerte og spesifiserte skriftlige avtaler med en arbeidsgiver som vi har tillit til som en vi ikke kjenner oss så sikre på. Jeg går ut fra at LOs mer enn 500 000 medlemmer har større tillit til regjeringen Bratteli enn til regjeringen Borten. I LO går vi ut fra at i regjeringen Bratteli er det politisk vilje til stede til å håndtere LOs interesseområde på en slik måte som LO ønsker.

Hvis det er slik, så la oss fortelle offentligheten det. Jeg tror det vil bli forstått og akseptert. La oss ikke komme tilbake til den situasjon vi i lange perioder hadde under arbeiderregjeringene tidligere. I min tid som AUF'er i Oslo i femti-årene, hadde vi vår utfordring i å slåss med Finn Gustavsen. Vi følte en utfordring i å forsvare alt det Einar Gerhardsen og Haakon Lie måtte mene og tenke. Langt på vei var vel forholdet det samme mellom fagbevegelsen og Arbeiderpartiet. Det har også skjedd under tariffoppgjør at man vel fremme ved et meklingsforslag, har snudd helt om og agitert for det man tidligere gikk i mot.

Etter min oppfatning har vi råd til å innrømme at det alltid vil være meningsforskjell mellom LO og en hvilken som helst regjering, også en regjering Bratteli.

Arbeiderpartiet har opptrådt meget saklig som opposisjonsparti. Det samme kan sies om LO. Jeg synes at vi ikke var saklige på samme måten den gangen Arbeiderpartiet hadde regjeringsmakten. Jeg tror at vi i det lange løp vil stå oss på å føre en like saklig

politikk både innen Arbeiderpartiet og innen LO når vi nå igjen har regjeringmakten, selv om det er i en mindretallssituasjon, som det ble gjort i partiets tid i opposisjon.

Arnfinn Brudvik, Hop, Bekledningsarbeiderforbundet: I fagbevegelsen føler vi lettelse over å ha fått en regjering utgått av Arbeiderpartiet. Arbeiderpartiet bør nå skape et klart skille mellom sin egen og borgerlig politikk. Arbeiderbevegelsen har bygget sitt arbeid på rettferdighet i samfunnet. I den forbindelse vil jeg si et par ord om indekstillegget. Etter hva lønns- og prisministeren har uttalt, skal næringslivet kunne ta igjen $\frac{2}{3}$ av dette tillegget. I arbeidslivet kan det bli vanskelig å forsvare dette. Noen grupper har hatt stor lønnsglidning, andre ingen. Arbeiderpartiet og LO kan medvirke til å utjevne det skille jeg nevnte, ved å føre en politikk som retter opp skjevhetene i lønningene. Sammen må Arbeiderpartiet og LO søke å skape levelige vilkår for de grupper som blir liggende etter lønnsmessig.

Det vanskelige i EEC-spørsmålet er at det norske folk har fått den oppfatning at de som går inn for tilslutning til EEC er Høyre og Arbeiderpartiet. Senterpartiet og Venstre har nettopp holdt landsmøter. Venstres landsmøte ga uttrykk for skepsis i EEC-spørsmålet. Senterpartiet gikk mot. Nå kan det vel sies at man på det hold sier én ting og gjør noe annet. Men forholdet gjør det vanskelig for oss som vil bringe mest mulig klarhet til arbeidsplassene. Der blir det lett til at Arbeiderpartiet går sammen med Willock & Co.

Vi må gjøre Arbeiderpartiets og LOs standpunkt klart. De som går mot EEC har allerede tatt standpunkt på grunnlag av Roma-traktaten.

Jeg sa vi er glad over igjen å ha fått en Arbeiderpartiregjering. Men jeg kan ikke unnlate å blande litt malurt i begeret. Hvis de borgerlige partier hadde fått fortsatt sin politiske slørdans fram til stortingsvalget i 1973, ville det blitt et jubelår for arbeiderbevegelsen.

Trygve Bratteli: Jeg vil gjerne svare på et par spørsmål som ble reist i debatten, men la meg ellers få si til Nettet at så langt jeg kunne følge den lange periode da Arbeiderpartiet hadde regjeringen, så er det kanskje et noe skjevt bilde hvis en vil gi det inntrykk at det var en periode da fagorganisasjonen var pålagt munnkurv. Jeg for min del husker faktisk ingen slik periode. Det var i hvert fall ikke noe ønske om det, og det var heller ikke situasjonen. Det er heller ikke i dag noe ønske om å legge bånd på de faglige organisasjoners virksomhet. Tvert i mot er det et ønskemål at vi nytter den sjansen vi har til å bringe til størst mulig aktivi-

tet alle de krefter vi representerer. Selvfølgelig kan man stille seg spørsmålet om tidspunktet kaller på å overbetone dette at de to organisasjoner må marsjere hver for seg. Det kan være situasjoner i arbeiderbevegelsen da det kan være like viktig å minne om den maksimale innflytelse det er mulig for en arbeiderbevegelse å oppnå ved å samordne sin innsats. Den hverdagslige arbeidsform mellom Arbeiderpartiet og fagorganisasjonen er ikke at man i starten og i slutten er enig om alt, men at man prøver å samordne virksomheten i disse to hovedledd i arbeiderbevegelsen på en slik måte at en kan utøve maksimal innflytelse.

Dette at Arbeiderpartiet og Høyre skal stå for det samme i markedspolitikken, kunne friste til å reflektere litt over partier i det hele. Det er ganske pussig når partier som har levd i et intenst prøveekteskap med Høyre i $5\frac{1}{2}$ år, står fram og snakker bebreidende om Arbeiderpartiet fordi det ikke holder seg på passende avstand fra Høyre. Men det som saklig sett her er det viktigste, er at Høyre og Arbeiderpartiet har forskjellige mål både i Norge og i Europa. Skal en her analysere hva som er likt og hva som er ulikt, må en gå ned til kjernen i hva som er grunnleggende målsettinger for politiske partier. For Arbeiderpartiet er også vår Europa-politikk et arbeid for å virkeliggjøre de målsettinger vi har stilt opp som våre egne programmer.

Her var også spørsmål om det forslag Arbeiderpartiet stilte i fjor om subsidier og en avgift på handelsflåtens høye frakttinkter. Det var et ledd i et samlet budsjettopplegg fra Arbeiderpartiets side.

Når det gjelder fullføringen av det indeksoppgjør som starter med lønnstakernes oppgjør, og det er spørsmål om hvordan en vil fullføre oppgjøret for bøndene, så er dette en sak som regjeringen ikke har sluttet drøftet og den har heller ikke tatt standpunkt til enkeltheter i denne sammenheng.

Så er her spurt om hvor stille regjeringen vil gå i dørene for å beholde makten. Jeg er glad for at spørsmålet er stilt, for det gir meg anledning til å si at regjeringen akter ikke overhodet å gå stille for det formål. Dette er kanskje på mange måter en lite fruktbar problemstilling. Det som det er riktig å si her ut fra regjeringens egne overveielser og ut fra de brede partidrøftelser som fant sted i samband med regjeringsdannelsen, er at regjeringen ikke vil søke døden, den vil ikke stille forslag bare med det formål å bli stemt ned på en slik måte at veien igjen ligges åpen for en eller annen slags borgerlig regjering. Men vi vil like lite sitte i regjeringen for enhver pris. Det blir til enhver tid vurdering av hva som er praktisk mulig å gjøre på et politisk felt som først og

fremst tjener de store folkegrupper arbeiderbevegelsen er gått ut fra. Det er dette som vil være avgjørende for hvor lenge regjeringen vil ta sikte på å gjøre sitt arbeid. For meg står det — slik situasjonen har utviklet seg — som en rimelig arbeidshypotese å legge opp arbeidet med sikte på at regjeringen blir sittende inntil valget i 1973, men hele tiden være klar over at det er et representant-tall av fire partier i Stortinget som kan felle regjeringen den dag de måtte finne at de ønsker det.

Endelig ble det spurt om hvordan en kan informere om EEC uten å vite noe. Jo, det er mye en vet som kan bringes ut som saklig informasjon til befolkningen, blant annet slike grunnleggende spørsmål som: Hva er nå egentlig dette Europa-samarbeidet som for enkelte synes å virke så uhyggelig skremmende? Hva er like og hva er ulike forhold i de nordiske land? Hva er det som taler for å søke å oppnå et fast og mer intimt samarbeid med dette Europa, og hva er det som taler imot det? Jeg er overbevist om, og det er bekreftet i alle de parti-distriktsmøter vi har hatt de to-tre siste måneder, at her må man få saklig og pålitelig informasjon. Det vil regjeringen gjerne bidra til. Her vil det dreie seg om informasjon om det bakgrunnstoff som er nødvendig for å kunne vurdere et eventuelt forhandlingsresultat når det en dag måtte foreligge.

Tor Aspengren: Det spørsmålet Magnussen brakte fram om bakerne og bransjene er tatt opp med myndighetene. Det viser seg teknisk vanskelig, men i de konferanser vi har hatt, har vi fått forståelsen av at når det gjelder søknader i forbindelse med prisstoppen, vil man ta hensyn til det som Magnussen var inne på.

Osvald Olsens spørsmål om hvordan man kan informere om EEC, svarte Bratteli på. Men la meg nevne ytterligere et tilfelle: Det sies at når vi kommer med i EEC, blir det ikke snakk om industrielt demokrati. Saklig informasjon er da å henvise til at innenfor EEC har man både avtaler og lovverk når det gjelder medbestemmelsesrett for de ansatte så vel i representantskapene som i styrene. Å opplyse om dette er et eksempel på saklig informasjon.

Om prosenttillegg har representantskapet tatt klart standpunkt til hvordan man skal håndtere disse både innenfor den private sektor og i staten. Det samme vil skje nå under treffrevisjonen i 1972. Representantskapet vil i slutten av november fatte vedtak om på hvilken måte vi skal turnere dette spørsmålet, likedan indeks-spørsmålet.

Til Nesset vil jeg gjerne si at det var noe hypotetisk når han snakket om vår eventuelle holdning« da vi gikk ut i «15 minutters-konflikten» dersom vi hadde hatt en regjering Bratteli. Jeg tror

ikke det er mulig å si det slik. Jeg vil tro at de 0,3 prosent som da kom, ikke ville ha kommet fordi vi da hadde snakket med en regjering som vi ville vært på talefot med og fått en annen løsning på det spørsmålet. Dette vil også gjøre seg gjeldende for framtida, at med en Arbeiderregjering kan vi snakke om problemene og få langt større gehør for våre synspunkter.

Til dette med at bedrifter skal kunne ta igjen $\frac{2}{3}$ av indekstillet legget i prisene, vil jeg peke på at vi gjorde klart vår mening til kjenne når det gjaldt vår indeksregulering og at det ikke kunne komme på tale å endre på denne. Når man gir $\frac{2}{3}$ overfor bedriftene, så er det kanskje noe riktig i hva N.A.F.s representanter har framholdt, at her griper man faktisk inn i et bestående avtaleverk. Men denslags er vel noe som vi fra tid til annen er nødt til å gjøre for å finne en styring på utviklingen.

La meg så på vegne av representantskapet få takke statsministeren for hans redegjørelse om den aktuelle politiske situasjon.

Dirigenten refererte igjen sitt forslag til uttalelse.

Forslaget ble ved votering enstemmig vedtatt.

Saklista pkt. 11. «Demokrati i hverdagen».

Tor Halvorsen holdt dette innledningsforedraget:

Arbeiderbevegelsen i de nordiske land holdt ved innledningen av 1960-åra en stor konferanse som hadde titelen «De gyldne 60-åra». Ut fra de optimistiske prognosene som økonomer hadde lagt fram, syntes det muligheter for å få en utvikling som kunne skape de beste forhold både for harmonisk trivsel og en riktig utvikling av samfunnet både når det gjaldt de menneskelige og de økonomiske forhold.

Når vi nå ser tilbake på 1960-åra, kan man spørre seg om våre forventninger er innfridd. Riktig er det vel å si at vi har hatt en økonomisk utvikling, men de trivelige og harmoniske forhold er ikke blitt slik man håpet. Man har fått en utvikling hvor usikkerheten, oppbruddet og rastløshetens problemer har preget ikke minst arbeiderbevegelsens forhold.

På dette grunnlag var det naturlig at arbeiderbevegelsen tok opp alle de nye oppgaver og problemer som meldte seg i hele samfunnsutviklingen. Det var naturlig at man analyserte samfunnet for å finne ut hvorfor ikke utviklingen var blitt slik som man hadde håpet og trodd. Man konstaterte relativt raskt at de folkevalgte organer på ingen måte hadde den kontroll over utviklingen

som man hadde håpet og trodd, og at det var organer utenfor de folkevalgte som trakk og ledet utviklingen i vårt samfunn.

Naturlig nok var det riktig først å analysere våre prinsipp- og handlingsprogrammer. For fagbevegelsen falt det naturlig at man fram til Kongressen i 1969 la opp til en stor debatt om et nytt handlingsprogram. I sesongen 1968/1969 var det over 1000 studieringer som var med og la grunnlaget for det handlingsprogram Kongressen vedtok, et handlingsprogram som tok med seg mange nye og store områder, områder og problemer som den nye tid hadde brakt med seg og som fagbevegelsen måtte gi et svar på hvordan man måtte løse.

Samtidig med dette førte man også innenfor partiet en utstrakt debatt om et nytt prinsipp- og et nytt arbeidsprogram. Verken i den faglige eller politiske del av arbeiderbevegelsen hadde man tidligere opplevd maken til bredde og aktivitet omkring programutformingen. Søkelyset ble rettet mot alle sider i samfunnet, nye skjevheter, ulikheter og urettferdigheter ble avdekket, og nye oppgaver og utfordringer ble formet.

Under dette programarbeidet trådte særlig tre forhold klart i forgrunnen: At medlemsmassene i den faglige og politiske arbeiderbevegelsen tenker i de samme baner og ut fra det samme grunnsyn, at et intimt faglig og politisk samspill er en selvfølgelig forutsetning i arbeidet med omforming av samfunnet til et demokrati med likhet og rettferd. Og sist, men ikke minst, ble det konstatert at debatten og arbeidet med programmene og løsningene måtte fortsette. Ikke minst på Kongressen ble det sterkt streket under at dette var begynnelsen på en videre debatt.

Ut fra dette var det naturlig at arbeiderbevegelsens organer, nærmere bestemt samarbeidskomitéen mellom LO og Arbeiderpartiet, våren 1970 tok opp dette på bred basis. Man la her opp til en storstilet aksjon for å samle alle i arbeiderbevegelsen til et programarbeid som skulle finne sted i løpet av kommende år.

Sekretariatet i LO sluttet seg til dette forslaget, likedan sentralstyret i Det norske Arbeiderparti. De utvalg som var nødvendige, ble oppnevnt, og man la opp dette arbeidet i nær kontakt med AOF og Folkets Brevskole. Hele aksjonen fikk slagordet «Demokrati i hverdagen», og jeg tror dette slagordet allerede er blitt litt av et begrep.

Aktivitetsmessig kan man bare konstatere at aksjonen har vært en stor suksess. Over 1500 rådslagningsgrupper har vært i aktivt arbeid og over 10 000 medlemmer har vært med i dette programarbeidet. Man kan vel trygt si at dette er den mest omfattende analyse av makt og demokratiseringsforhold som i det hele tatt har

foregått i vårt land. Bare ett problem møtte vi, nemlig at den store aktiviteten medførte at vi kanskje ikke rent service-messig klarte å dekke våre forpliktelser overfor de som var med i dette arbeidet. Det er sikkert mange som kan vise til at rettelser og besvarelser ikke gikk slik som det skulle gjøre. Dette beklager vi stort. På den annen side er det hyggelig at aktiviteten ble så stor at selve apparatet ikke helt klarte å følge med.

Jeg vil også understreke alle de gode og interessante svar og alle de store utredninger som foregikk i de forskjellige rådslagningsgrupper.

Det var to hovedsyn som i stor utstrekning skinte igjennom, nemlig kravet om utvidet demokrati og kravet om økt likestilling. Mange var også sterkt opptatt av forholdet mellom eksperter og folkevalgte. Dette har vist seg å være et problem som mange er opptatt av og jeg vil ganske kort få sitere et av svarene på dette område: I dag er det ekspertene på ulike områder som skaffer de folkevalgte arbeid og ikke slik som det burde være, nemlig omvendt. Planleggingen av samfunnet ligger ofte utenfor folkevalgt kontroll. Ekspertene planlegger, de folkevalgte godkjenner på tross av at de ofte er imot forslagene.

Store verdier står på spill. Vi må derfor begynne å bygge ut og effektivisere demokratiske organer på en slik måte at de er i stand til å planlegge og bestemme hvor ekspertisen skal settes inn.

For komitéen som skulle ta seg av selve programarbeidet, er det blitt omfattende arbeid. Mange råutkast til programmer er vurdert og redigert etter de mange synspunkter og tanker som er kommet inn fra de enkelte rådslagningsgrupper.

Det forslag til program som i dag foreligger for representantskapet, dekker i store trekk alle de synspunkter som gruppene har kommet fram til. Det har en rekke særpreg dette forslaget. For det første er det vel første gang at man har et totalprogram for demokratiet i vårt samfunn og hvor man har forsøkt å dekke og ta vare på alle de forskjellige områder, og knytte dette sammen til et enhetlig, samlet demokratiprogram.

Riktig er det også å nevne at dette er et handlingsprogram som er tidsbegrenset for 1970-årene. Og la meg ikke glemme en ting som jeg tror mange er opptatt av i vår tid og ser med stor tilfredsstillelse på, nemlig at man har et program som virkelig er et fellesprogram for arbeiderbevegelsen. Dette at man i programpostene ser at arbeiderbevegelsen går inn for de forskjellige områder, tror jeg mange ser med stor tilfredsstillelse på.

Videre er å si at programmet er gjennomsyret av troen på mennesket og det slår fast betydningen av miljø og forutsetninger.

Sist, men ikke minst er det vel riktig å gi uttrykk for at programmet understreker arbeiderbevegelsens sterke tro på demokratiet i vårt samfunn. La meg bare nevne noen av de avsnitt som har vært sterkest oppe til debatt og gruppene har ofret mest tid på. Jeg tenker i første rekke på dette med eiendomsretten. En rekke av rådslagningsgruppene har med eksempler pekt på hvordan eiendomsretten har vært en bremsekloss for den utviklingen som vi alle ønsker. Men når det gjelder det prinsipielle i dette med eiendomsretten, så er dette fastlagt i våre prinsippprogrammer. Likevel er det pekt på mange små, men viktige detaljer som kan være med på å gradvis omforme samfunnet til hva vi ønsker det skal bli.

En rekke grupper har sagt at å diskutere demokrati i hverdagen uten å gå aktivt inn for demokrati i arbeidslivet, ville være helt galt. Man har her i store trekk gitt sin tilslutning til det som Kongressen tidligere har gitt uttrykk for og er i stor grad tilhenger av Aspengren-komiteens innstilling om demokratiske bedriftsforsamlinger. Men det er tydelig at dette ikke er nok, det er tydelig at man i dag er opptatt av å trekke båndene fastere sammen og knytte forholdene mellom den formelle representasjon, mellom tillitsmennenes muligheter i kraft av de avtaler vi har, og den enkeltes muligheter til å ha innflytelse på sin egen arbeidsplass.

Dette at vi må ha et helhetsprogram hvor vi setter søkelyset på alle disse områdene, synes å være helt klart ut fra de ønsker og de syn som er kommet inn fra alle disse rådslagningsgrupper.

Framfor alt er en ting gjennomgående, nemlig at vi må legge opp til et realistisk arbeidsprogram, et arbeidsprogram som vi har muligheter for å realisere i nærmeste fremtid. Jeg vil gjerne nevne at til et av punktene i forslaget har vi dissens, nemlig når det gjelder representasjon i bedriftsforsamlingene. Flertallet går inn for en tredjedel representasjon, et mindretall går inn for flertallsrepresentasjon fra de ansatte.

I de syn som er kommet fram både før og etter at programutkastet forelå, er det i stor utstrekning gitt uttrykk for nødvendigheten av at man i første omgang satser på dette med en tredjedels representasjon og at det er dette som er mulig og realistisk i dagens situasjon.

Viktig er det også i forbindelse med demokratisering å peke på nødvendigheten av sterkere skolering, en skolering hvor både organisasjonene har et stort ansvar, hvor samfunnet har et ansvar, og ikke minst næringslivet. I det hele tatt: Via skolering å skape det reelle demokrati i arbeidslivet og ikke bare det formelle som er bestemt i lover og avtaler.

En annen ting som man i dag er mer opptatt av innen fag-

bevegelsen enn tidligere, er forholdet mellom banker og forsikringsselskaper. Det er tydelig at Hovedavtalens bestemmelser om lønn over bank har skapt stor diskusjon på arbeidsplassene. Om mulighetene for å engasjere seg sterkere innenfor sparebankene, er det mange som har gitt sterkt inntrykk av, men også oppgaven med at det offentlige må komme sterkere inn når det gjelder sparebankenes forhold.

Spørsmålet om store enheter er også tatt opp i programmet. Vi har fått inn en rekke synspunkter på dette og hvor man i prinsippet er enig, men hvor man har lett for å falle tilbake på dette må bare ikke gjelde sparebanken i min kommune. Det er bred enighet om at forretningsbanker og forsikringsselskaper må komme under samfunnsmessig kontroll. Om dette er vi ikke helt og fullt enige om formuleringen av. Jeg viser til formuleringen i våre prinsippprogrammer, men jeg vil gjerne gi uttrykk for at den formuleringen som er kommet fram i dette arbeidsprogrammet, den er den sterkeste formuleringen man har hatt i et arbeidsprogram, og det er klart den vil komme til å skape politisk strid og at et flertall i Stortinget er nødvendig for å gjennomføre denne reform.

La meg også nevne dette med lokaldemokratiet som mange er uhyre opptatt av. Det er tydelig at spørsmålet om å skape større enheter, større kommuner, reiser et stort problem. Avstanden mellom de folkevalgte og den enkelte velger har lett for å bli alt for stor. Og ønsket om å trekke flere inn på en rekke områder kommer sterkt fram. Man har her vist til dette med lokalutvalg og grendeutvalg som mulige løsninger for å skape denne kontaktflaten, skape dette større engasjement som demokratiet krever og mulighetene for at dette kan utvikle seg på en tilfredsstillende måte.

Også arbeider i formannskapene og kommunestyrene har vært sterkt fremme i bildet. Dette med å tillegge enkelte grupper i formannskapene og kommunestyrene spesielle ansvarsområder er mange opptatt av og at man har fordeling av de forskjellige interesseområder for de folkevalgte. En ting går igjen i det lokale engasjement, nemlig at forholdene må legges til rette for at alle grupper i samfunnet kan være med og engasjere seg og ikke bli holdt tilbake ved at man ikke kan få fri fra jobben eller av økonomiske grunner.

Det er også tydelig at fylkeskommunen er kommet sterkere og sterkere inn i bildet, og ønsket om å lage den til en virkelig politisk faktor synes å være stor. Kravet om direkte valg til fylkestinget er kommet fram ved gjentatte anledninger i besvarelsene, likeledes at parlamentariske forhold bygges ut i fylkeskommunene, og at

man skal få politiske organer sammensatt i samsvar med de politiske partienes styrkeforhold innenfor fylkeskommunen.

Relativt tidlig ble det vedtatt at programutkastet skulle ut igjen til grunnorganisasjonene til behandling. For fagbevegelsens del har vi via forbundene hatt det ute i alle fagforeninger og alle klubber. Vi har hatt noe kort tid til dette, men særlig de siste dager er det kommet inn en rekke syn på programutkastet, og skal man dømme etter disse, tror jeg det er riktig å si at programutkastet har en bred støtte innenfor fagbevegelsen. De forslag til endringer som er kommet fram, har vesentlig vært av redaksjonell art, svært lite av prinsipiell betydning. Derfor kan man med stor sikkerhet legge fram et forslag fra Sekretariatet til Representantskapet om å anbefale og gi sin tilslutning til det programutkastet som her er forelagt. Jeg vil gjerne tilføye at det vil være riktig at Sekretariatet får fullmakt til å samordne, sammen med Arbeiderpartiets sentralstyre, de nødvendige redaksjonelle endringer etter at også landsmøtet har behandlet denne saken, og at alle de synspunkter som er kommet inn fra fagforeningene blir oversendt til arbeidsgruppen, eventuelt redaksjonskomiteén på Arbeiderpartiets landsmøte.

Dirigenten refererte Sekretariatet forslag i saken og som hadde slik ordlyd:

Demokrati i hverdagen.

Arbeidsgruppa for demokrati og likestilling har på bakgrunn av det materiell som har kommet inn fra 1500 rådslagningsgrupper utarbeidet det foreliggende forslag til handlingsprogram for 1970-årene under mottoet «DEMOKRATI I HVERDAGEN».

Forslaget har via forbundene blitt forelagt fagforeninger og klubber til uttalelse. Ved svarfristens utløp er det svært få forslag til endringer som er kommet inn. Derimot en sterk understreking av viktigheten av at disse saker blir gjennomført.

INNSTILLING:

Representantskapet gir sin tilslutning til programutkastet. Sekretariatet gis fullmakt til, sammen med Arbeiderpartiets sentralstyre, å vedta den endelige redaksjonelle form etter partiets landsmøte i mai 1971.

Ingen forlangte ordet og dirigenten konstaterte at Representantskapet hadde gitt sin tilslutning til forslaget.

Fortsatt behandling av saklista pkt. 10, Opptak av Norsk Sosionomforbund.

N. R. Mugaas, Statstjenestemannskartellet: Det som denne saken gjelder er prinsipielt spørsmålet om hvordan LO skal forholde seg til nye grupperinger i samfunnet. Jeg skjønner utmerket godt den

reaksjon som er kommet fra Norsk Kommuneforbund. Dette har vært et organisasjonsområde hvor Kommuneforbundet har satset mye og hvor det etter min oppfatning har gjort en helt fremragende innsats. Det medlemstall som Kommuneforbundet opererer med i dag er det beste bevis på dette. Når jeg likevel synes det er riktig å gi uttrykk for det flertallssyn som er kommet til uttrykk i Sekretariatet, så er det nettopp med bakgrunn i det som må være det essensielle for vår vurdering, nemlig spørsmålet om å få så mange av lønnstakerne i samfunnet organisert i tilknytning til LO som over hodet mulig. Jeg tror at vi mange ganger tidligere har gjort visse feil ved å bygge for mye på bestemte organisasjonsmønstre. Men jeg er fullstendig klar over at det å ta inn en bestemt yrkesgruppe i eget forbund, kan føre med seg en viss smittefare over til yrkesgrupperinger i andre organisasjoner hvor man er misfornøyd med sin forbundsledelse eller forbundene innenfor organisasjonen. Vi må imidlertid ha lov til å vurdere denne saken i ly av at vi har en debatt gående innenfor norsk fagbevegelse om hele organisasjonsstrukturen. Det er sendt ut forslag til forbundene med idésliste over framtidig organisasjonsform. Så lenge som vi holder på å diskutere dette, så lenge som vi ikke er klar over hva som vil bli den framtidige organisasjonsoppbyggingen av Landsorganisasjonen, av forbundene, av gruppene, så vil det være helt uriktig å avvise en yrkesgruppe som ønsker å få sitt medlemskap i LO i orden.

Dersom Representantskapet derfor sier nei til sosionomenes søknad om opptak i LO, vil dette føre til at andre grupper som jeg tror står på spranget til å finne sin plass i det store fellesskap, vil trekke seg tilbake. Vurderer man heller denne saken ut fra en slik synsvinkel, må det være riktig ikke å se på selve organisasjonsformen, altså spørsmålet om å gå inn i et eksisterende forbund eller være eget forbund, som det viktigste, men nettopp dette ene at vi må sikre oss at disse gruppene kommer med.

Det ble i går gitt uttrykk for at dette kunne bety at man åpnet veien til LO for grupper som ikke ville samarbeide verken oppover eller nedover. Jeg tror at selv om en slik gruppe gjerne vil beholde sin egenart som yrkesgruppe, så er jo nettopp dette at den søker om opptak i LO, det beste bevis på at den også er innstilt på samarbeid.

Kommuneforbundets formann ga uttrykk for at stemningen i Kommuneforbundet var nokså bitter i forbindelse med denne saken. Jeg tror jeg forstår dette meget godt. Jeg har imidlertid tiltro til at ledelsen i Norsk Kommuneforbund vil forstå det når Representantskapet tar sosionomene inn som eget forbund av LO, og jeg

føler meg helt overbevist om at Kommuneforbundets ledelse vil være i stand til å oppta et godt samarbeid med den nye gruppe, et samarbeid som på noe lengre sikt bør føre til en sammenslåing innenfor Landsorganisasjonen. Jeg er enig i det som Arne Born ga uttrykk for i går, nemlig at LO rent arbeidsmessig arbeider på tre områder, altså mot tre arbeidsgiversammenslutninger, den private sektor, staten og kommunene. På lengre sikt synes det å være en tendens til sammenslåinger av forbund, forbundsområder og yrkesgrupperinger innenfor denne ordningen.

Jeg vil derfor, ut fra det grunnsyn at LO ikke bør si nei til noen som kommer og ber om medlemskap, anbefale Sekretariatets flertallsinnstilling, samtidig som jeg henstiller meget sterkt til Kommuneforbundet om å gå inn i et godt samarbeid med det nye forbundet når det kommer inn i LO.

Leif Østli, Oslo, Norsk Sjømannsforbund: Jeg kunne bare slutte meg til det Mugaas sa, men jeg føler meg også forpliktet til å fortelle at Oslo faglige Samorganisasjons årsmøte for en uke siden hadde denne saken oppe til behandling og hvor det ble pekt på at medlemstallet i LO står på stedet hvil mens det stadig kommer nye yrkesgrupper fram i den utvikling man har. Det bør være rimelig og riktig at LO åpner dørene for andre og mindre grupperinger som kan ha et visst krav på å stå i LO som egne forbund. I fjor ønsket vi sufflørene med deres 23 medlemmer velkommen som eget forbund. Vi har andre grupperinger med lite medlemstall. Hvis Sjømannsforbundet hadde tatt samme standpunkt som Kommuneforbundet, ville heller ikke Losforbundet vært berettiget som eget forbund. Det har 309 medlemmer.

Jeg forstår selvsagt bakgrunnen for Kommuneforbundets syn.

I 1936 søkte Norsk Styrmannsforening om opptakelse i LO. Den kunne dengang ikke komme inn som eget forbund. De har ikke søkt senere. Maksinistforbundet kom inn som eget forbund etter krigen, det gikk senere ut, dessverre. Men jeg er sikker på at hadde Styrmannsforeningen i 1936 kommet inn som eget forbund, så hadde også maskinistene vært LO-medlemmer i dag.

Jeg synes vi skal åpne dørene for disse serviceyrkene som etter hvert utkrystalliserer seg som egne forbundsområder og som selvsagt må ha en plattform å stå på. Jeg slutter meg fullt ut til flertallsinnstillingen og jeg håper også Representantskapet gjør det.

Reidar Langås, Oslo, Norsk Grafisk Forbund: Jeg synes det er en betenkelig utvikling at små grupperinger ved søknad om medlemskap, får anledning til å bestemme organisasjonsstrukturen i LO. Jeg kan ikke akseptere, med en slik protest som er kommet fra

Kommuneforbundet, at LO tar opp denne gruppen som eget forbund.

Haraldseths uttalelse om at hvis LO ikke opptar slike grupper, så vil de havne i et aller annet «gult» forbund, styrket meg i min oppfatning. Det er betenkelig dette at de ikke har en klarere innstilling til LOs målsetting. Har det ikke noe for seg at Representantskapet sender saken tilbake til Sekretariatet til ny behandling? Den steile holdningen om eget forbund kunne da kanskje bli myket noe opp.

Birger Hansen, Sandnes, Rogaland fylke: Vi har også innenfor Norsk Kommuneforbund grupper som ligger og venter på en anledning til å kreve at de må få bli egne forbund.

Denne saken virker kanskje bagatellmessig fordi den er uvant. Personlig sitter jeg som formann i en avdeling under Kommuneforbundet med 350 medlemmer, og vi har hatt dette problemet med KFL som forsøker å ta knekken på våre avdelinger.

Jeg mener sosionomene bør finne sin plass blant alle de andre gruppene i Kommuneforbundet. Innleggene her har bestyrket min mening at partene bør få ny anledning til å komme sammen for å diskutere spørsmålet.

Jeg setter fram følgende forslag:

Saken utsettes slik at de to partene kan få anledning til å slutføre de forhandlinger som Norsk Kommuneforbund har tilskrevet NOSO om.

Henry Wold, Oslo, Bekledningsarbeiderforbundet: Sammenslutninger som vi har hatt i fagbevegelsen har gjort at vi kan opptre med større tyngde. Uansett fra hvilken gruppe tillitsmenn i slike forbund kommer, gjør de jobben like bra — også for andre grupper i sammenslutningen. Vi har den samme utvikling i Sverige og Danmark, men i Danmark er det arbeidsledighetskassen som holder igjen. Tiden forteller folk hva som er fornuftig og riktig. Men jeg tror ikke det er fornuftig med tvang. Ofte er det prinsippene som teller mer enn fornuften.

Lorang Berg, Norsk Kommuneforbund: Hva er sosionomenes utgangspunkt for de bestrebelser de har for å få et eget forbund? Jo, de kan ikke finne seg til rette blant andre organiserte kommunale arbeidstakere. De mener de har slik særstilling både arbeids- og lønnsmessig at de må ha sin egen organisasjon. De fleste sosionomer er ansatt i den kommunale sektor. Sosionomene hevder selv at Norsk Kommuneforbund med sine mange yrkesgrupper ikke er i stand til å ta vare på sosionomenes interesser. De sier at de er redde for å drukne i massen av andre yrkesgrupper. Dette er deres hovedargumenter.

Vi i Kommuneforbundet sier at vi har tilbudt sosionomene skikkelige organisasjonsforhold innenfor det bestående mønster som er trukket opp av landsmøtene våre gjennom tidene. Vi mener videre at enhver arbeidstaker må lønnsvurderes i sammenheng med andre kommunale arbeidstakere og på bakgrunn av den rolle og den arbeidsoppgave han eller hun er satt til å løse. Vi mener at vi likevel er i stand til å gi hver gruppe kommunale arbeidstakere sin spesielle vurdering, men selvfølgelig sett i sammenheng med helheten i kommunen.

Vi har for ikke så lenge siden avsluttet de sentrale justeringer med By- og Herredsforbundet. Vi gjorde betydelige framstøt og åpnet adgangen opp til l.kl. 17 og vi synes at vi for sosialkuratorer har gjort såpass bra jobb at vi ikke har noe å skamme oss over.

Vi er nærmest forskrekket over at Sekretariatet har gitt sin tilslutning til sosionomenes argumentasjon — og dermed egentlig sitt besyv til at Norsk Kommuneforbund ikke er noe tress som lønnsstakerorganisasjon. Sekretariatet kan vel ikke mene det? Så dårlig har vi da ikke gjort det i kommunesektoren.

Aspengren lovet på vårt landsmøte at andre nye grupper ikke ville komme på tale som egne forbund. En ny gruppe banker nå på døren, nemlig miljøarbeiderne.

Det er en farlig linje vi her er inne på, den river opp fagbevegelsen. Og noen vil vel i alle tilfelle gå til «gule» forbund. Gruppen vil som eget fagforbund få liten tyngde. Dessuten skal man være klar over at bare sosialkuratorer med 3-årig utdanning kommer inn i NOSO, mens vi har en rekke eldre sosialkuratorer, også med tilleggskurs, som må stå utenfor. Man vet hvor vanskelig det er å arbeide side om side med kolleger som står tilsluttet andre organisasjoner.

Vi mener at protester fra lokalt hold og vårt landsstyres klare standpunkt i saken må veie tungt. Gruppene må plasseres i et akseptert organisasjonsforhold. Jeg håper Representantskapet støtter utsettelsesforslaget.

Karsten Berg, Stavanger, Norsk Kommuneforbund: Industriforbundsformen er den forbundsform som Norsk Kommuneforbund må arbeide etter for å skaffe LO medlemmer. Det foreliggende forslag tar sikte på å få med en del uorganiserte. Det er antydning at NOSO vil øke sitt medlemstall med 2000 på 5 år. Kommuneforbundet har fått 5000 nye medlemmer på 8 måneder. Det har i alle år kjempet for å få med de uorganiserte og har hatt store vansker med «gule» organisasjoner. Det er i vesentlig grad anvendelsen av industriforbundsformen innen kommuner og fylker som har gjort det mulig å skaffe LO forbundet 80 000 medlemmer. Disse prinsip-

per bør også LO holde på. Det vil skape store vansker hvis man gir avkall på dem. I kommunene omfatter da samme fagforening alle yrkesgrupper. Man vet ikke hvor et brudd på dette vil føre hen. Skulle det vise seg at det er utenfor Kommuneforbundets organisasjonsområde mange sosionomer får sitt virkefelt, slik som sagt her, får man se dette an når dette viser seg å være tilfelle. I dag er det ikke slik. Og Kommuneforbundets tilbud gjør neppe sosionomene noen urett, de får beholde sitt forbund, men må innordne seg Kommuneforbundets forhandlingsapparat. Der har man fra før ordningen med landsutvalg for gruppene. Hvorfor ikke det samme for sosionomene?

Daglig må vi arbeide for å opprettholde samholdet, tillitsmennene på arbeidsplassene har vanskeligheter nok som de har. De må ikke gjøres større. Men det er dette som fler- forslaget her innbyr til. På sosialkontorene organiserer i dag Kommuneforbundet fra sosialsjefen til budet, og så skal man plutselig tolerere en gruppe som eget forbund. Vi har måttet tåle egne «gule» sammenslutninger, men aldri har vi trodd det skulle bli aktuelt med andre LO-forbunds medlemmer på de samme arbeidsplasser.

Det er bare et tidsspørsmål når Kommuneforbundet er LOs største. Det bør selv få ordne innenfor sitt eget organisasjonsområde. Jeg støtter forslaget om å utsette saken og at det blir opptatt nye forhandlinger med Kommuneforbundet.

Thorvald Karlsen, Sekretariatet: En del av de tjenestemenn vi her snakker om, kommer inn under Norsk Tjenestemannslag og vi skulle gjerne sett disse organisert der for derved å hatt et klart organisasjonsmønster. Vi har fått en sterk forståelse av at dette ikke er mulig. Den eneste mulighet for at de kommer med i LO er at de får sitt eget forbund. Vi har derfor etter nøye overveielse og etter drøftinger med LO, funnet å måtte gi vår tilslutning til at sosionomene får danne sitt eget forbund i LO.

Selvfølgelig er vi også enig i at man må ha prinsipielle retningslinjer for organisasjonsoppbyggingen i LO. Kommuneforbundets standpunkt at man bygger på industriforbundsformen må man respektere, men i en situasjon som dette hvor man står overfor et enten eller, må vi ikke stivne i prinsipielle standpunkter i den grad at vi må avvise grupper som vi naturlig bør knytte til oss. Vi må se denne søknaden som en separat sak som kan løses ut fra et hensiktsmessighetssynspunkt og ut fra praktisk vurdering i dette spesielle tilfelle. Jeg legger vekt på dette at hvis ikke NOSO får komme med i LO som eget forbund, så går det til en annen hovedsammenslutning. Jeg tror det er en realitet i det. Vi har i den offentlige sektor grupper som har forhandlingsrett på lik linje med

våre egne organisasjoner på en slik måte at det for mange ikke fortoner seg som noen vesensforskjell om de går inn i den ene eller andre av de organisasjoner som finnes for deres yrke. Det skal ikke så mye til før noen vipper over fra den ene organisasjonen til den andre.

Jeg er redd for å utsette denne saken. Det kan snart være for sent å snakke om tilknytning til LO. Vi bør kunne innrette skikkelig kontakt i tariffarbeidet. Sosionomene vil bli fordelt på alle tre sektorer, den statlige, den kommunale og den private, og jeg vil rå til at alle sektorer knytter sosionomene til sitt praktiske tariffarbeid.

Ivar Ødegaard, Oslo fylke: Mange av oss kjenner til anstrengelsene i Oslo for å få flere lønnstakere med i fagbevegelsen. Det er en meget vesentlig oppgave å få også nye grupper med. Jeg tror ikke på alle de vanskelighetene som her er forespeilet når det gjelder sosionomene. Åpner vi denne mulighet, kan flere grupper følge etter og bli med i fellesskapet. Dermed får vi også mulighet for å samordne lønnsoppgjørene. Får vi ikke med oss nye grupper som vokser fram i arbeidslivet, vil LOs medlemsandel av lønnstakerne gå ned. Jeg synes det er gledelig og positivt at man åpner nye muligheter og får nye medlemmer med. Vi gjennomfører verveaksjoner, men LOs medlemstall øker ikke. Jeg vet at nye grupper står klar til å bli med, hvis man kan finne en antakelig organisasjonsmessig løsning. Vi har mange forbund som ikke praktiserer industriforbundsformen, så hvorfor da holde så konsekvent på den i Norsk Kommuneforbund? Jeg anbefaler flertallsinnstillingen fra Sekretariatet.

Leif Skau, Sekretariatet: Det er enkelt å snakke om disse tingene når det ikke angår en selv. Jeg tror det er uriktig som det her er gitt uttrykk for, at så å si med «bred penn», skal alle kunne skrives inn i LO, og at de skal få sine egne organisasjoner. Industriarbeiderne har gjennom lang tid hatt en modningsprosess på dette området. For 50—60 år siden hadde vi eget forbund for nærsagt hvert fag. Så har vi hatt en modningsprosess fram til det vi ser i dag. Noe av det samme er i ferd med å komme på funksjonærsektoren fordi de tror at de ikke kan eksistere organisasjonsmessig uten at de har «sin egen kanon». Jeg tror ikke LO skal gå vekk fra sitt prinsipp at det er de store grupper som skal bære denne organisasjonen fram. Vi har mange eksempler på at man gjennom sammenslutning av forbund har fått en større, sterkere og mer slagkraftig organisasjon. Bedriftselektrikerne gikk ut av fellesskapet, de er nå kommet tilbake.

Når dette ble behandlet i Sekretariatet, sto det for meg slik at

man ikke måtte glemme at LO har en organisasjonskomité og som skal avgi innstilling innen neste Kongress. Den har hatt et debattopplegg ute blant medlemmene og svært mange grupper har gått inn for større enheter. Jeg tror dette er et grunnsyn i LO og som den må bygge sin framtidige struktur på.

I dette spesielle tilfelle står man nærmest i en tvangssituasjon. Jeg synes denne gruppen bør få komme med som eget forbund og så får man ta det hele opp på prinsipielt grunnlag når innstillingen fra organisasjonskomitéen skal behandles.

Anker Herlofsen, Skien, Telemark fylke, fikk ordet til forretningsordenen og foreslo at utsettelsesforslaget ble satt under votering. Dirigenten gjorde merksam på at det ennå gjensto fire inntegnede talere. På dirigentens spørsmål sa Representantskapet seg enig i at det ble satt strek med de inntegnede talere.

Martin Tveiten, Bergen, Bergen fylke: Når en gruppe søker medlemskap i LO, må slik søknad nøye vurderes, men vi må være meget forsiktig med å stivne til i fastlagte organisasjonsformer. Kongressvedtaket av 1923 om industriforbundsformen er ennå ikke gjennomført innenfor en rekke forbundsområder. Det kan heller ikke være til hinder for at sosionomene kan bli opptatt som eget forbund.

LO har ikke maktet å få den vekst i medlemstallet som en kunne vente. Sosionomene vil ikke isolert løse behovet for nye medlemmer, men opptak av disse som medlemsforbund kan skape grunnlaget for en bedre ordning. Nye servicegrupper må ikke støtes bort fra LO. Jeg anbefaler at NOSO får komme med som eget forbund.

Klaus Kjelsrud, Sekretariatet: Fordi vi står i noe av en tvangssituasjon, stemte jeg i Sekretariatet for at NOSO blir tatt opp som eget forbund. Men at jeg derved skulle ha gitt uttrykk for at Kommuneforbundet ikke er i stand til å vareta sosionomenes interesser, eller ikke er noe tress, det vil jeg reservere meg mot. Og det tror jeg gjelder samtlige av Sekretariatets medlemmer. NOSO blir heller ikke etter Borns mening noe gult forbund. Jeg håper han har rett, men jeg kjenner meg ikke sikker. Jeg tror det er klokest å utvise smidighet i denne saken. Et hardkokt standpunkt tror jeg heller ikke Kommuneforbundet er tjent med på lengre sikt. Medlemskap nå og senere samling kan føre til hva Kommuneforbundet ønsker.

Til utsettelsesforslaget er å si at både i Sekretariatet og her i Representantskapet er grundige redegjørelser gitt, alle utveier er også prøvd, og det er vel også dette som er bakgrunnen for det standpunkt Sekretariatet har tatt i saken.

Fritz W. Hannestad, Sekretariatet: 40 år i fagbevegelsen har

lært meg at man skal være veldig varsom med å gripe inn i et organisasjonsforhold. Det kan skape sår som blir vanskelige å lege.

Mugaas sa at et nei til sosionomene vil medføre at heller ikke andre grupper vil søke tilknytning til LO. Det kan vel også sies på en annen måte. Sier Representantskapet ja til at NOSO skal få bli eget forbund i LO, kan det medvirke til at innenfor den store samlingen som heter Kommuneforbundet, vil det være andre grupper som også kan tenkes å ville rive seg løs fra sin moderorganisasjon. Vil man tjene eller tape på det?

Kommuneforbundet har hatt et vanskelig organisasjonsarbeid, men likevel greid å turnere lønns- og arbeidsvilkår på en rimelig måte. Medlemsveksten sier oss det.

Det er mulig det ville være riktig med utsettelse av saken. Men la meg gjenta: Representantskapet bør ikke gjøre et vedtak som skader Kommuneforbundet som har slike tradisjoner i fagbevegelsen og hvis medlemmer er så forankret i arbeiderbevegelsen.

På nytt anbefaler jeg Representantskapet å stemme for mindre tallsinnstillingen fra Sekretariatet.

N. R. Mugaas, Statstjenestemannskartellet: Jeg har bedt om ordet denne gangen av to grunner: For det første dette at jeg har vært med og brakt en gruppe inn i LO og kjenner til hvor mye av vansker en gruppe synes å møte når den skal gå inn i eksisterende forbund. To ganger hadde Lensmannsbetjentenes Landslag uravstemning. Først tredje gang vi forsøkte, kom vi inn som medlemmer. Vi har god erfaring for hvordan slike spørsmål virker innenfor en yrkesgruppe. Men jeg vil også si at vi heller enn å diskutere industriforbundsformen, bør forsøke å ta i mot nye grupper slik at vi kan samle mest mulig. Alle lønnstakergrupper som godtar LOs vedtekter og målsetting, må få komme med.

I denne saken har vi å gjøre med en gruppe som har holdt sin uravstemning og tatt sitt standpunkt. Ut fra dette har jeg tatt stilling til det hele. Jeg er redd for at denne saken kan sette vondt blod og skape vanskeligheter. Derfor vil jeg igjen så sterkt som jeg over hodet kan, henstille til våre venner i Norsk Kommuneforbund å akseptere at sosionomene kommer inn som gruppe og innenfor fellesskapet bli med og bygge opp den framtidige organisasjonsstrukturen i LO. Vi skal ikke i all framtid ha 40—50 fagforbund i LO, men arbeide oss fram til en enhet, og det gjør vi ikke ved å holde grupper utenfor på vedtak som ble fattet i 1923.

Arne Born, Sekretariatet: Det er ennå ikke tatt noe standpunkt til hva som skal være LOs framtidige organisasjonsform. Og hvis den nå gjeldende har vært negativ, så kom med bevisene. Det reelle forhold er at Kommuneforbundet har vært og er i vekst. En rekke

yrkesgrupper samarbeider i forbundet og er dermed tilsluttet LO. Vi har en samarbeidsform som har greid dette. NOSOs formann er vel i seg selv garanti for at den gruppen ikke vil havne i et gult forbund.

Samholdet på arbeidsplassen er Kommuneforbundets problem. Gule organisasjoner har forsøkt seg, men vi har slått forsøkene tilbake. De har forsøkt seg på gruppe etter gruppe uten resultat. Og så skal vi kanskje få en gruppe som har litt spesiell skoleutdannelse som eget forbund? Av 230 som hvert år får slik utdannelse går ca. 90 til kommunal virksomhet. En kjennsgjerning er det at Sosionomforbundet ikke har reagert på det tilbud det har fått fra Kommuneforbundet. Norsk Miljøarbeiderforening har fått det samme tilbudet. Det ble akseptert sist lørdag.

Jeg kan ikke skjønne at det er riktig å flytte samholdet fra arbeidsplassene og til toppen i LO. Det er ingen tvil hos meg om at dette vil svekke. Hos oss har ikke medlemstallet stått stille, og enda har vi nye grupper som vi skal fange opp. Man satser ikke flere hundre tusen kroner i året på slike formål uten at man gjør det bevisst. Pengemidler har vi også brukt til skolegang for den gruppe det her gjelder. Kommuneforbundet er opptatt av sine medlemmers kvalifikasjoner og utdannelse og det vil vi forsette med.

Jeg tror også at tiden vil vise at Kommuneforbundets standpunkt i denne saken er i samsvar med utviklingen. Men riktig vil det her være å støtte Hansens forslag om utsettelse og så få en konkret drøfting av hvilket syn sosionomene har på Kommuneforbundets tilbud som vi ennå ikke har fått svar på. Vi akter også fortsatt å prege utdanningen i denne gruppen. Og vi er glad for at LO også nå innstiller seg på sterkere engasjement i utdanningssektoren. Men å lage spesielle forbund for spesielle utdanningsveier er en meningsløshet. Arbeidsplassene må ses i sammenheng. Vi har også andre sosialarbeidere. Aksepterer sosionomene disse?

Kommuneforbundet ønsker sosionomene velkommen i forbundet. Blir vedtaket her at de skal få sitt eget forbund, blir de som fortsatt ønsker det, medlemmer av Kommuneforbundet. De blir ikke overført.

Leif Haraldseth: NOSOs medlemstall er nå ca. 1000. Her ble nevnt at NOSOs argument for ikke å gå med i Kommuneforbundet lå i at dette forbundet ikke gjorde nok for sosionomene. Noe slikt argument er ikke brukt i de forhandlinger vi har hatt med tillitsmenn i NOSO. Derimot er deres argument at de har medlemmer både i den kommunale, i den statlige og den private sektor. Videre regner de med vel så stor ekspansjon i den private og den statlige sektor som i den kommunale. Med dette for øye har Norsk Sosio-

nomforbund vært på markedet for å slutte seg til en hovedforhandlingsorganisasjon. I den sammenheng har flere hovedsammenslutninger vært på tale. Når det da er snakk om et utsettelsesforslag her, vil et vedtak i samsvar med det være det samme som at vi ikke får noen sosionomer som medlemmer.

Vi har forhandlet i halvannet år om dette forholdet. Sosionomene har behandlet saken i to ordinære og et ekstraordinært landsmøte og holdt uravstemning. Uravstemningen viste 66 prosent for og 34 prosent i mot tilslutning til LO. Ca. 700 deltok i uravstemningen.

Fra Kommuneforbundet er det hevdet at det har hatt et tilbud til sosionomene, men at disse ikke har reagert. Jeg har her gjenpart av et brev til Norsk Kommuneforbund fra Norsk Sosionomforbund. Det er skrevet 27. mars i år. Det lyder slik:

«Norsk Kommuneforbund,
Roald Amundsensgt. 6,
Oslo.

Sosionomenes tilslutning til LO.

Vi har mottatt forbundets brev av 18. mars d. å. Siden vår konferanse ble holdt, har organisasjonens organer behandlet spørsmålet om tilslutning til LO i Norge. Saken ble sist behandlet på vårt ekstraordinære landsmøte og møtet vedtok følgende forslag med stort flertall:

«NOSO søker medlemskap i LO i Norge som eget forbund med eget sekretariat».

På bakgrunn av dette vedtaket er det bare aktuelt å forhandle med LO i Norge, og skulle disse forhandlinger føre fram, håper vi på et godt samarbeid.

NORSK SOSIONOMFORBUND,

Tor Rønning.»

Dette brevet er sendt med gjenpart til LO i Norge.

Jeg har oppfattet brevet slik at dette er sosionomenes svar, deres reaksjon på også det tilbud som Kommuneforbundet hadde å gi sosionomene.

La meg få presisere at vi har hevdet nøyaktig det samme i alle de møter vi har hatt med NOSOs representanter, og vi har anbefalt dem å komme med i LO via bestående forbund, og det som har vært nevnt i denne sammenheng er selvsagt Norsk Kommuneforbund. Dette har vært vårt primære utgangspunkt. Men vi nådde ikke fram. Og jeg vil si at Norsk Kommuneforbund i aller høyeste grad har vært iherdige her, og ære være dem for det, men det faktiske forhold er at heller ikke Kommuneforbundet har nådd fram i denne saken.

I dag står vi overfor et valg i saken. Vi har nå mulighet for å få Norsk Sosionomforbund med som medlem i LO i Norge. Det har det ikke vært noen enkel sak å få til selv med et tilbud om eget forbund, fordi det er forskjellige oppfatninger i denne gruppen.

Et av de største problemene som fagbevegelsen i Norge står overfor er medlemstilstrømningen. Vi kan følge oss beåret av at medlemstallet går oppover så å si fra måned til måned, men vi skal være klar over at antall sysselsatte øker langt, langt mer. Vår organisasjonsprosent har vært fallende siden midt i femti-årene da vi hadde en organisasjonsprosent som lå godt over 50. I dag er den godt under 50. Og vi står spesielt dårlig i det skikt som nå søker om å få komme med i LO. Det er nødvendig for oss å prøve å tilpasse oss utviklingen. Vi står i denne sammenheng overfor et enten eller. Det er ingen ønskeligverdig situasjon verken for LOs administrasjon eller flertallet i Sekretariatet å komme på kant med Norsk Kommuneforbund. Men med bakgrunn i den situasjon som jeg her har forsøkt å gi et riss av, er vi kommet til dette standpunktet, og jeg vil anbefale at flertallsinnstillingen fra Sekretariatet blir vedtatt her.

Norsk Kommuneforbund er et forbund i vekst. Det er intet annet forbund i LO som tilnærmelsesvis har hatt slik vekst. Jeg er også overbevist om at med den tiltro man bør ha til dette forbunds tillitsmenn, så vil det være mulig for tillitsmennene å forklare disse forholdene overfor medlemmene slik at vi her kan få et fornuftig og saklig samarbeid i gang etter at også NOSO eventuelt er kommet inn hos oss som medlemmer.

Saken ble deretter opptatt til votering.

Utsettelsesforslaget ble forkastet. Sekretariatets flertallsinnstilling om at Norsk Sosionomforbund opptas i Landsorganisasjonen som eget forbund ble vedtatt.

Saklista var dermed ferdigbehandlet og LOs formann, *Tor Aspengren*, sa til avslutning:

— Vi er ved veis ende i dette møtet og til den siste saken er det vel riktig å gi uttrykk for at vi ønsker sosionomene velkommen til Landsorganisasjonen.

Jeg takker dirigenten, Thorleif Andresen, og jeg har lyst til å takke Arne Lie som nå går ut av Sekretariatet, men som fortsetter i LOs virksomhet som distriktssekretær i Stavanger. Takk for din periode i Sekretariatet og velkommen til ny dyst i våre tillitsmannsskarer.

Vi har også valgt en ny 3. sekretær. På vegne av Sekretariatet og Representantskapet gratulerer jeg Liv Buck og ønsker henne velkommen i hennes nye stillingsverv.

Jeg vil også be om at Sekretariatet får fullmakt til å godkjenne den endelige protokoll.

Jeg vil også takke Representantskapets medlemmer for dette møtet. Spesielt hyggelig synes jeg det er at vi nå har hatt Regjerings medlemmer her igjen og jeg takker for at de har vært til stede under Representantskapets forhandlinger.

Vel hjem, alle. God 1. mai, og god sommer!

